

DIREKTORATET
FOR BYGGKVALITET

ÅRSRAPPORT
2018 **GODE BYGG**
FOR ET GODT
SAMFUNN

Innhold

→	I. Leders beretning	3
→	II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
	Direktoratet for byggkvalitet i samfunnet	7
	Organisering og ledelse	9
	Hovedtall	11
→	III. Årets aktiviteter og resultater	12
	Hovedmål 1: Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter	15
	Hovedmål 3: Effektiv og brukerrettet forvaltning av bolig- og bygningssektoren	51
→	IV. Styring og kontroll i virksomheten	65
→	V. Vurdering av framtidutsikter	76
→	VI. Årsregnskap	80
	Ledelseskommantar årsregnskapet 2018	81
	Oppstilling av bevilgningsrapportering	84
	Oppstilling av artskontorrapportering	86

I.

Leders beretning

Visjonen vår i Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) er bygget på samfunnsoppdraget vårt - vi skal bidra til gode bygg for et godt samfunn. Nok et år er lagt bak oss med omfattende innsats for å realisere denne visjonen, gjennom å skape de resultatene som forutsettes i det samlede oppdraget departementet har gitt oss. I denne årsrapporten beskriver vi de aktivitetene som er gjennomført og de bidragene som er skapt, knyttet opp til måloppnåelse og effekter for samfunnet og brukerne.

Leders beretning

Hovedprioriteringene i oppdraget er videreført, videreutviklet og tydeliggjort. Målet om raskere, enklere og rimeligere boligbygging står sentralt. Det er en tydelig forutsetning at vi skal ivareta behovene i en stadig aldrende befolkning, i tillegg til klima- og miljøutfordringene vi står overfor.

Den andre viktige føringen for direktoratet er at bygningsregelverket skal ivareta viktige samfunnshensyn. For å oppnå ønsket utvikling i byggkvalitet - inkludert kvalitet som går lengre enn minimumskravene og kvalitet i eksisterende bygg - så må kunnskapen om byggkvalitet styrkes i byggenæringen, i kommunene og ikke minst blant bolig- og byggeiere. Det handler om å styrke kompetansen og evnen til å etterspørre og levere byggkvalitet, både hos de som bygger og brukerne av byggene. For å få dette til utvikler vi vår kunnskap om hvordan bygningsregelverket etterlevs og tilstanden i bygningsmassen.

Digitalisering og forenkling av byggesaksprosessene

I januar 2018 nådde vi en viktig milepæl i realiseringen av ByggNett-strategien da de første løsningene for digital byggesak ble satt i drift på direktoratets tjenestepattform på Altinn, Felles-tjenester BYGG. Oslo kommune var først ute med

en heldigital løsning for gjennomføringsplan med ansvarsretter, hvor ansvarlig søker legger inn alle ansvarsrettene i én og samme løsning og ber om digital signatur gjennom Altinn. Den lærende og skrittvis tilnærmingen med stor vekt på åpenhet og samarbeid, og at markedet skal levere sluttbrukerløsninger, er i ferd med å gi gode resultater innenfor en kostnadseffektiv ramme.

Forenklinger i regelverket

Mange av direktoratets prosjekter og aktiviteter i 2018 har vært rettet mot forenkling, forbedring og effektivisering av regelverket. Vi har utviklet enklere søknadsskjema for privatpersoner, laget en film for å forklare privatpersoner gangen i en byggesøknad og utviklet flere digitale veivisere for å gjøre deler av regelverket enklere å forstå. Videre er det gjennomført en evaluering av kravene som stilles til dokumentasjonen i byggesaker.

Statens pris for byggkvalitet

Statens pris for byggkvalitet ble delt ut for første gang i 2018. Prisen skal løfte fram forbildebygg som bidrar til å heve, fornye og utvikle byggkvalitet. Første forbilde som stakk av med prisen,

var idrettskulturhuset Ulstein Arena, tegnet av arkitektfirmaet Lund+Slaatto arkitekter. Som sekretariat for den nye prisen har vi, i samarbeid med departementet, fått til en utvikling og revitalisering av prisen, og vi er godt fornøyd med mer oppmerksomhet, økt debatt og fokus på dette aspektet ved byggkvalitet.

Fordi Statens pris for byggkvalitet viser fram byggeprosjekter med fremragende byggkvaliteter, som også er et resultat av gode og innovative byggeprosesser, er arbeidet blitt en viktig og naturlig del av direktoratets innsats for helhetlig byggkvalitet.

Direktoratet som kompetansesenter

I 2018 har vi utviklet og tydeliggjort vår rolle som kompetansesenter og vi har utarbeidet en strategi for eksisterende bygg som gjelder for perioden 2019-2023. Det overordnede målet i strategien er å gjøre det enklere for boligeiere å ta valg som gir bedre byggkvalitet, samtidig med at de vedlikeholder, pusser opp eller bygger om. Strategien er en videreføring av kompetansesarbeidet i Lavenergiprogrammet og den vil være styrende for det praktiske arbeidet for å sikre gode resultater på dette viktige feltet i de kommende årene.

Leders beretning

Styrking av kompetanse i næringen

Kompetente aktører er grunnlaget for god byggkvalitet. Direktoratet bidrar til dette gjennom den frivillige ordningen med sentral godkjenning av foretak og gjennom et stadig mer aktivt tilsyn med byggeveremarkedet. Sentral godkjenning er inne i en periode med redusert tilslutning i antall foretak og er gjenstand for vurderinger knyttet til effekten av ordningen. Sistnevnte vurderinger gjøres av Byggkvalitetutvalget, som er nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Samlet sett gir dette usikkerhet i ordningen og fører til ekstraordinær turnover blant de som jobber med sentral godkjenning. I 2018 og fram til utvalget sluttfører sitt arbeid, bruker vi ressursene på å sikre korrekt, effektiv og forutsigbar saksbehandling, og å styrke tilsynet med de godkjente foretakene. Gjennom dette sørger vi for å stå godt rustet til å håndtere de kravene til utvikling som vil komme.

Direktoratet i utvikling

Direktoratet har de siste årene blitt en større og mer kompleks organisasjon med bakgrunn i utviklingen av oppgaver og ansvar. Dette stiller nye krav til utvikling av styring og kontroll for å sikre måloppnåelse og effektiv produksjon. Derfor ble det mot slutten av 2018 opprettet en ny stabsfunksjon med to stillinger som skal ivareta bedre koordinering av alle eksterne og interne digitaliseringsprosjekter, samt utvikling av styring, kontroll og ledelse i direktoratet. Som en start på denne utviklingen ble det gjennomført utviklingstiltak på viktige områder som har betydning for prioritering og resultat-skapning. Dette gjelder spesielt måten vi arbeider i prosjekter og opprettelse av formalisert porteføljestyling av strategisk vesentlige prosjekter.

Denne årsrapporten dokumenterer at direktoratet fikk et utfordrende oppdrag i 2018, og at vi i hovedsak har levert i henhold til tildelingsbrevet med tillegg. Dette har vi klart med stor innsatsvilje og engasjement fra dyktige medarbeidere, basert på gode prioriteringer og god styring og kontroll med oppgavene og de administrative rammene for oppgaveløsningen.

Oslo, 15. mars 2019

Per-Arne Horne
Direktør

II.

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Direktoratet for byggkvalitet er et nasjonalt kompetansesenter på bygningsområdet og den sentrale myndigheten for det bygningstekniske regelverket. Direktoratet er et forvaltningsorgan som er underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og er et virkemiddel for å realisere bygningspolitikken.

Direktoratet for byggkvalitet i samfunnet

Direktoratet retter arbeidet mot kommunene, aktørene i byggeprosessen og byggevarermarkedet. Vi skal ha god oversikt over hvordan regelverket virker. Vi skal ha god kunnskap om den faglige utviklingen og vi skal bidra til denne i samhandling med kommuner, byggenæringen og andre aktører.

Det er et mål for oss å øke kunnskapen i samfunnet om byggeregler, byggkvalitet og byggesaksprosess. Det er spesielt viktig at byggenæringen og kommunene har et høyt kunnskapsnivå på disse områdene.

Gode bygg for et godt samfunn

Vår visjon er «Gode bygg for et godt samfunn». Med gode bygg mener vi bygninger og byggverk som har gode visuelle kvaliteter og som er

trygge og brukbare for alle. De er helse- og miljøvennlige, med fornuftig økonomi gjennom hele livsløpet. Høy kvalitet i bygde miljøer bidrar til gunstig stedsutvikling og en bærekraftig samfunnsutvikling.

Vår rolle er å vise vei til gode bygg og omgivelser

I samhandling med de som bygger, myndigheter og fagmiljøer utvikler vi kunnskap om byggeregler og prosesser som fremmer kvalitet i bygninger og byggverk.

Våre verdier

Vi er bevisste samfunnsoppdraget

- for å ivareta helheten

Vi er pålitelige

- og holder det vi lover

Vi er interesserte og nysgjerrige

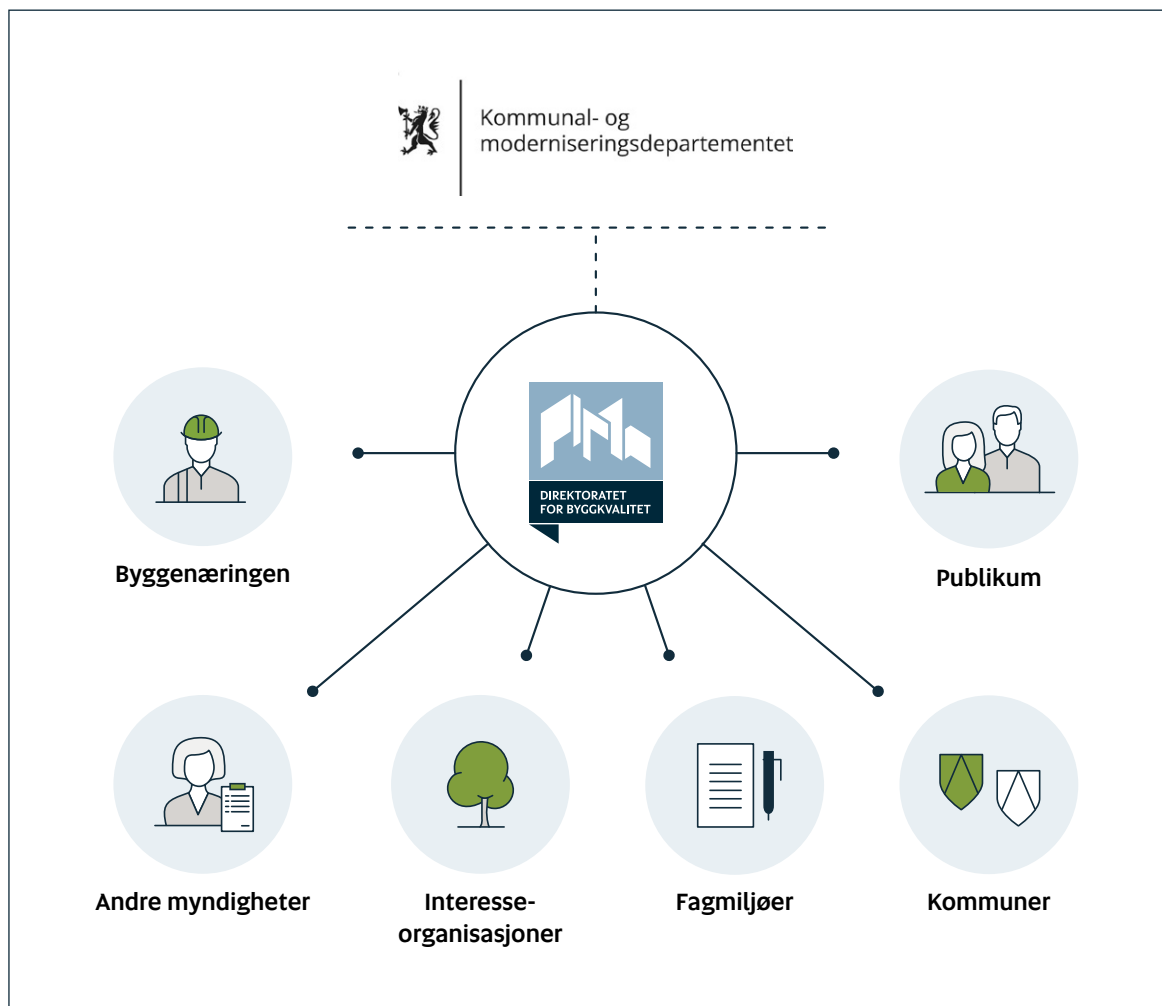
- for å bli bedre i morgen

Vi er gode formidlere

- fordi kunnskap får verdi når den deles

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Figur 1: Interessentkart for Direktoratet for byggkvalitet

Hovedmål i 2018

Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter

- Effektive byggeprosesser og godt kvalifiserte aktører
- Byggeregler skal ivareta sikkerhet, miljø og tilgjengelighet i boliger og bygg
- Fremme innovasjon og produktivitet i bolig- og bygningssektoren

Effektiv og brukerrettet forvaltning av bolig- og bygningssektoren

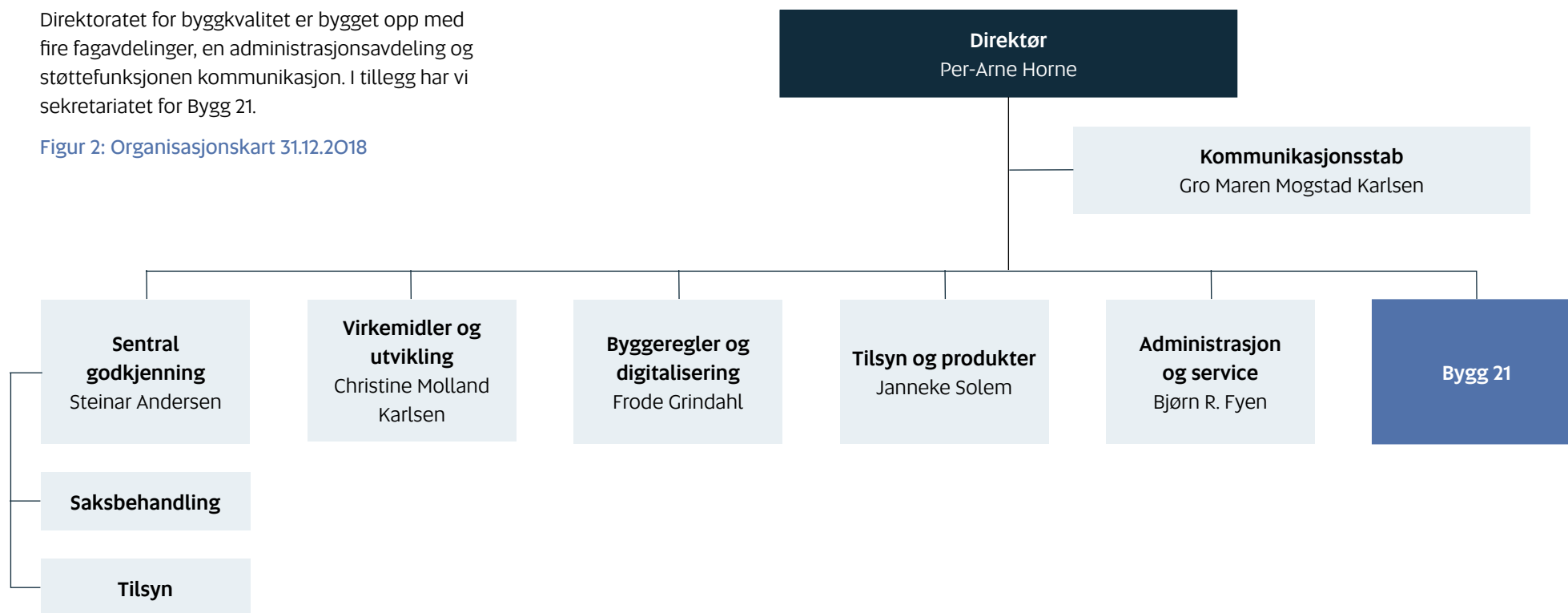
- Brukervennlige og digitale tjenester
- Effektiv tjenesteyting og forvaltning

Organisering og ledelse

Direktoratet for byggkvalitet er bygget opp med fire fagavdelinger, en administrasjonsavdeling og støttefunksjonen kommunikasjon. I tillegg har vi sekretariatet for Bygg 21.

Figur 2: Organisasjonskart 31.12.2018

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Direktoratet hadde et lederskifte i 2018. Etter ni år som leder av Direktoratet for byggkvalitet sluttet Morten Lie i stillingen 30. september. 1. oktober ble Per-Arne Horne, tidligere leder for avdeling for byggeprosjekt, i Plan- og bygnings-etaten i Oslo kommune, tilsatt i stillingen som direktør.

Avdeling for sentral godkjenning har ansvar for ordningen med sentral godkjenning – en frivillig godkjenningsordning som skal styrke seriositeten i byggenæringen. Avdelingen skal vedlikeholde og oppdatere ordningen, utvikle et tydelig og lettforståelig regelverk, og arbeide for utvikling av nye elementer. Avdelingen fører tilsyn med foretak som har sentral godkjenning. Avdelingen har kontor på Gjøvik og ledes av avdelingsdirektør Steinar Andersen.

De andre avdelingene holder til i Oslo.

Avdeling for virkemidler og utvikling er ansvarlig for utvikling og forenkling av regelverket, og bruk av andre virkemidler. Målet er at regelverket skal være enkelt å følge og enkelt å forstå, og det skal gi oss gode bygg som møter framtidens behov. Avdelingen har spesielt ansvar for byggteknisk forskrift og tilhørende veiledning. Avdelingen arbeider også med å fremme byggkvalitet ut over regelverket, og i eksisterende

bygg. Avdelingen ledes av avdelingsdirektør Christine Molland Karlsen.

Avdeling for byggeregler og digitalisering

bidrar til utvikling av regelverket og er ansvarlig for formidling og annen regelverkstøtte til kommuner, byggenæringen og publikum. Avdelingen følger opp ByggNett-strategien og utvikler Fellestjenester Bygg som digital plattform for digital samhandling i byggesaker. Avdelingen ledes av fungerende avdelingsdirektør Frode Grindahl.

Avdeling for tilsyn og produkter fører markedstilsyn med produkter til byggverk. Avdelingen skal utvikle regelverket som regulerer produkt-dokumentasjon, slik at byggevarer oppfyller de tekniske kravene til helse, miljø og sikkerhet. Avdelingen har ansvar for reglene om løfte-innretninger i byggverk, og gir i tillegg støtte og veiledning til kommuner i deres tilsyn i byggesak. Avdelingsdirektør Janneke Solem leder avdelingen.

Avdeling for administrasjon og service har ansvaret for den daglige driften i direktoratet. Vedlikehold av kontorstøttesystemene, IKT-forvaltning og personaladministrasjon er blant avdelingens prioriterte områder. Koordinering og støtte til styring og kontroll, samt styrings-

dialogen med departementet er også deler av virkeområdet til avdelingen. Avdelingen ledes av avdelingsdirektør Bjørn R. Fyen.

Kommunikasjonsstab gir kommunikasjonsfaglig rådgivning til fagavdelingene i direktoratet, og planlegger og gjennomfører kommunikasjons-tiltak. Staben har redaktøransvar for nettsidene og nyhetsbrevet til direktoratet. Kommunikasjonsstab ledes av kommunikasjons-sjef Gro Maren Mogstad Karlsen.

“ 1. oktober ble Per-Arne Horne, tidligere leder for avdeling for byggeprosjekt, i Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune, tilsatt i stillingen som direktør

**Introduksjon til
virksomheten og hovedtall**

Hovedtall

Tabell 1: Utvalgte volumtall 2016-2018

	2016	2017	2018
Antall dokumenttilsyn (byggevarer)	251	134	118
Antall dokumenttilsyn (sentral godkjenning)	777	812	848
Antall stedlige tilsyn (sentral godkjenning)	334	369	337
Antall godkjente foretak (sentral godkjenning)	13 750	13 128	12 468
Antall søknader laget i ByggSøk	72 682	82 180	81 227

Tabell 2: Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2016-2018

	2016	2017	2018
Antall årsverk	74	83	79
Antall ansatte	88	81	86
Samlet tildeling	151 911 000	159 050 000	155 515 000
Utnyttelsesgrad	99 %	99 %	96 %
Driftsutgifter	139 433 806	149 131 768	154 793 580
Lønnsandel av driftsutgifter	43 %	49 %	47 %
Lønnsutgifter per årsverk	813 643	879 024	928 160
Budsjettert inntekt gebyr (sentral godkjenning)	44 953 000	44 593 000	44 370 000
Resultat av inntekt gebyr (sentral godkjenning)	46 991 457	44 354 521	42 163 102
Resultatgrad inntekt gebyr (sentral godkjenning)	105 %	99 %	95 %
Budsjettert inntekt overtredelsesgebyr	100 000	103 000	17 000
Resultat av inntekt overtredelsesgebyr	45 000	45 000	115 000

III.

Årets aktiviteter og resultater

Direktoratet skal bidra til en raskere boligbygging og gode byggkvaliteter, og vi skal være en pådriver for effektiv forvaltning av bolig- og bygningssektoren. Dette er hovedmålene i tildelingsbrevet fra departementet for 2018. Samtidig er det lagt vekt på at direktoratets samfunnsoppdrag er å bidra til sikre og gode bygg. Hovedprioriteringene i tildelingsbrevet er videreført og videreutviklet i forhold til tidligere år.

Årets aktiviteter og resultater

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Regjeringen vil legge til rette for raskere, enklere og rimeligere boligbygging. Samtidig skal flere boliger og bygg være tilpasset en stadig aldrende befolkning og klima- og miljøutfordringene vi står overfor. DiBKs samfunnsoppdrag er å bidra til sikre og gode bygg»

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Direktoratet er kompetansesenter for byggkvalitet. Bygningsregelverket skal ivareta viktige samfunnshensyn, men samtidig må kunnskapen om byggkvalitet styrkes i byggenæringen, i kommunene og ikke minst blant bolig- og byggeiere. DiBK skal ha særlig god kunnskap om hvordan bygningsregelverket etterlevs, kunnskap om tilstanden i bygningsmassen og fremme kvalitet på områdene miljø, energi og tilgjengelighet.»

Direktoratets fundament i arbeidsplanleggingen for 2018, var at enklere byggeregler og økt digitalisering av byggesaksprosessene vil gi vesentlige bidrag til raskere og rimeligere boligbygging. Når vi får til dette samtidig som næringen og hele byggsektoren i økende grad gjennomfører digitalisering av arbeidsformer og samhandling, gir dette samlet et godt grunnlag for en videre positiv utvikling på området.

I oppdraget for 2018 var det ytterligere lagt vekt på å utvikle kunnskapsgrunnlaget. Direktoratet skal styrke sin kunnskap om hvordan regelverket fungerer og etterlevs, og hvordan bygningsmassen utvikler seg. Hensikten er å utvikle et mer kunnskapsbasert grunnlag for direktoratets arbeid. Dette gjelder også i vårt arbeid med å fremme kvaliteter ut over minimumskrav i regelverket, spesielt for områdene miljø, energi og tilgjengelighet.

Med utgangspunkt i denne forståelsen av oppdraget ble følgende hovedprioriteringer satt som førende for direktoratets oppgaveløsning i 2018:

ByggNett – strategi og resultater

Dette er hovedsatsningsområdet for digitalisering av byggesaksprosessene der utviklingen av konkrete og operative tjenester på Felles-tjenester BYGG ga tydelige resultater i 2018.

DiBK som pådriver i forenklingarbeidet

Hovedfokus i all regelverksutvikling og veiledning er nå forenkling. Dette har over tid tydeliggjort en arbeidsmåte som alltid ivaretar dette perspektivet, både for endringer og nyskaping knyttet til byggereglene.

Kompetansesenter – utvikling og resultater

Direktoratets oppdrag knyttet til veiledning og andre tiltak for å fremme kvaliteter ut over regelverkets minimumskrav i eksisterende bygg, har vært den viktigste satsningen her. Det tydeligste resultatet i 2018, ble en nyutviklet strategi for bedre byggkvalitet i eksisterende boliger fram mot 2023. Denne strategien legges nå til grunn for det praktiske arbeidet de kommende årene.

Sentral godkjenning som attraktiv og adekvat ordning

Ordnningen er inne i en periode preget av usikkerhet både knyttet til næringens forskjellige synspunkter og Byggkvalitetutvalgets pågående arbeid. For å bidra til å opprettholde tillit til ordningen fra forbrukere, kommunene og næringen, ble hovedfokus i 2018 å videreutvikle en effektiv og forutsigbar saksbehandling uten å gjennomføre kontroversielle endringer og utviklingstiltak.

Årets aktiviteter og resultater

Disse prioriterte arbeidsområdene ble risikostyrt og utviklingen ble rapportert til Kommunal- og moderniseringsdepartementet gjennom året for å følge utviklingen, gjennomføre tiltak for redusert risiko og holde fokus på det mest vesentlige i styringsdialogen med departementet.

Med dette er aktivitetene som direktoratet har gjennomført i 2018 bygget på departementets overordnede prioriteringer, samt hovedmål og delmål sammen med styringsparametere og resultatkrav. Gjennom tillegg til tildelingsbrev har det også kommet tilleggsoppdrag i løpet av året, blant annet flere konkrete utredningsoppdrag.

I denne delen av årsrapporten gir vi en samlet framstilling av aktiviteter og resultater fra året som har gått. Hovedstrukturen er den samme som målstrukturen i tildelingsbrevet, og dette er gjennomført så langt det lar seg gjøre. Noen tema eller oppgaver er spredd på flere delmål. Vi har da omtalt aktiviteten samlet og benyttet henvisninger, der dette har vært aktuelt.

└ Moholt 50-50 - MDH arkitekter
Fotograf: Fredrik Myhre

Statens pris for byggkvalitet 2018 ga hedrende omtale til Moholt 50|50 av MDH arkitekter og Youngskvartalet av Fabel arkitekter og Felix arkitekter.

└ Youngskvartalet - Fabel arkitekter -
Felix arkitekter. Fotograf: Fredrik Myhre

Hovedmål 1

Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter

Delmål under hovedmål 1

Direktoratets arbeid og resultater under hovedmål 1 beskrives og rapporteres under disse delmålene, som har gitt retning og prioritering knyttet til våre målsettinger om samfunns- og brukereffekter i 2018:

- 1.1.** Effektive byggeprosesser og godt kvalifiserte aktører
- 1.2.** Byggereglene skal ivareta sikkerhet, miljø og tilgjengelighet i boliger og bygg
- 1.3.** Fremme innovasjon og produktivitet i bolig- og bygningssektoren

Planer for forenkling av byggesaksprosessene er gjennomført og gir sammen med digitalisering gode resultater og vesentlige bidrag til raskere og rimeligere byggeprosesser. Gode prosesser forutsetter også god kunnskap og kvalifikasjoner hos aktørene. Dette har vi bidratt til gjennom informasjonstiltak, digitale veivisere og kompetansespredning mot målgruppene.

Direktoratet for byggkvalitet gir også viktige bidrag for å sikre seriøse og kvalifiserte aktører i byggenæringen, fordi bygg og anlegg skal gjennomføres med kvalitet i alle ledd. Her jobber vi for å sikre at bransjen og markedet bruker egnede og dokumenterte byggevarer, vi gir viktige utviklingsbidrag til effektive prosesser, bidrar til seriositet og kvalitet gjennom sentral godkjenning og vi stiller krav til det ferdige byggverket. Utviklingen av direktoratets egne tilsynsfunksjoner sammen med støtte til kommunalt tilsyn, understøtter disse målsettingene.

Forenklingperspektivet er nå integrert og høyest prioritert i all regelverksutvikling i direktoratet, fordi dette bidrar til raskere, enklere og rimeligere boligbygging. Samtidig påvirker utviklingstrender, som tilpasning til en stadig aldrende befolkning og klima- og miljøutfordringene vi står overfor, arbeidet vi gjør for å skape morgendagens regelverk.

Vi ser at delmål 1.1. omfatter prosess og aktører, mens delmål 1.2 dreier seg om konkrete krav. Delmål 1.3 omfatter arbeid som direktoratet gjør for å fremme innovasjon og produktivitet med andre virkemidler enn regelverk. Under dette delmålet har vi definert vår rolle som kompetansesenter, der vi skal stimulere til kvalitet ut over minimumskravene i regelverket.

DELMÅL 1.1

EFFEKTIVE BYGGEPROSESSER OG GODT KVALIFISERTE AKTØRER

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Arbeidet med å forenkle og digitalisere byggesaksprosessene skal videreføres. Direktoratet skal være en pådriver i forenklingssarbeidet. Målet er at boliger, infrastruktur og næringsområder skal kunne bygges ut raskere og rimeligere. Et brukerrettet og forutsigbart regelverk, med klare krav, skal også legge til rette for økt produktivitet i næringen.»

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Kompleksiteten i regelverket og selve gjennomføringen av byggeprosjekter forutsetter at kommuner, byggenæringen og publikum har god kunnskap og kvalifikasjoner på sine områder. Dette sikrer gode prosesser og god byggkvalitet.»

Under delmål 1.1 er det i tildelingsbrevet lagt særlig vekt på områdene informasjonsvirkosomhet, seriøsitet og kompetanse i næringen, og styrking av tilsynet. Vi tar for oss disse områdene innledningsvis og deretter omtaler vi områder og aktiviteter som tilhører delmålet.

Formidling av regelverket

En sentral oppgave for direktoratet er å formidle regelverket på en hensiktsmessig måte. Vi må prioritere målgrupper og tilpasse informasjonen til disse. Aktivitetene omfatter utvikling av digitale veivisere og verktøy, og foredragsvirkosomhet rettet mot kommuner, organisasjoner og interessegrupper.

For å gjøre det enklere å forstå regelverket har vi de siste årene laget flere digitale veivisere. I 2018 har vi rettet arbeidet mot privatpersoner for at

de på en enklere måte skal kunne orientere seg i sine rettigheter og plikter. Her er noen av verktøyene vi har utviklet.

Utvikling av veivisere og verktøy

I januar 2018 lanserte direktoratet en veiviser for å hjelpe foretak å finne ut om de har tilstrekkelig kompetanse til å erklære ansvar i et byggeprosjekt. Bakgrunnen for utviklingen av veiviseren er at flere foretak synes det er vanskelig å finne fram i regelverket og gjøre denne vurderingen. Veiviseren ble brukertestet og har fått gode tilbakemeldinger. Tallene viser litt over 8 000 unike brukere i 2018. Veiviseren ble midlertidig tatt ned fra nettsiden i desember 2018 for å bli tilpasset endringer i regelverket. Veiviseren vil være tilgjengelig igjen i løpet av februar 2019.

Høsten 2018 lanserte direktoratet to nye digitale veivisere for privatpersoner og byggesaksbehandlere. Målet med veiviserne er å gjøre det

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

enklere og raskere for privatpersoner å finne ut om et tiltak er søknadspliktig, noe som også kan redusere ressursbruken i kommunene. Den ene veiviseren omhandler bruksendring, og gir svar på om det er søknadspliktig å endre et rom i en bolig. Veiviseren veileder også i hvilke tekniske krav som gjelder ved bruksendring i eldre boliger. Den andre veiviseren tar for seg hvorvidt det er søknadspliktig å sette opp et tilbygg inntil en eksisterende bolig. Begge veiviserne er tatt godt imot og har hver for seg hatt om lag 12 000 unike brukere, så langt.

Veiviserne brukes av flere kommuner på deres nettsider. Vår brukerundersøkelse viser at de aller fleste kommunene kjenner til direktoratets vevisere. Størst kjennskap har kommunene til veiviseren «Bygg uten å søke», som 80 prosent kjenner, mens 72 prosent kjenner til veiviseren «Erklære ansvar».

Enklere søknadsskjemaer for privatpersoner

I oktober lanserte vi nye og enklere søknadsskjemaer for privatpersoner. Skjemaene kan brukes av privatpersoner som skal sende nabo- varsel, søke om bruksendring, eller som skal bygge eller rive en bygning. Målet var å utvikle et skjema som er enklere å forstå og fylle ut for privatpersoner, og som kun etterspør det som er relevant i byggesaken. Skjemaene er utviklet ved bruk av tjenestedesign og har vært brukertestet

i flere kommuner. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra kommunene. Kommunene vil motta skjemaer med en annen struktur enn før, men innholdet i søknaden er det samme. De gamle blankettene kan fremdeles benyttes.

Enklere informasjon til privatpersoner om søknadsprosessen

Mange privatpersoner synes det er vanskelig å få oversikt over hva slags informasjon de må skaffe, og hva de må sette seg inn i av regelverk og reguleringsplaner, før de kan sende inn en komplett byggesøknad. Direktoratet har derfor laget en kortfilm som gir boligeiere enkel informasjon om stegene man må gjennom fra idé til ferdig søknad.

Målet med filmen har vært å bruke visuelle virkemidler for å forklare et komplisert innhold, og få kommunene til å spre filmen på sine nettsider. Filmen tar utgangspunkt i veiledningen «Åtte steg fra idé til ferdig søknad» som også ble ferdigstilt i 2018. Filmen og veiledningen kan brukes sammen for å gi en enkel oversikt over stegene fra idé til ferdig søknad, og kan brukes sammen med de nye søknadsskjemaene.

Foredragsvirksomhet

Direktoratet har holdt innlegg på flere av nettverksmøtene til Norsk kommunalteknisk forening (NKF) i 2018. Møtene ble holdt i

små og store kommuner rundt i hele landet. Hovedsakelig er det byggesaksbehandlere som deltar, men i mindre kommuner deltar også ledere og ansatte fra teknisk sektor. Vi opplever at kommunene verdsetter at vi holder foredrag om temaer som de selv har valgt ut. For oss er det nyttig å høre hvordan byggereglene blir tolket og praktisert. Det gir oss kunnskap og innsikt til å vurdere eventuelle innspill til presiseringer og endringer i regelverket. Direktoratet har holdt foredrag om arbeidet med utviklingen av Fellestjenester BYGG og GeoLett, blant annet på KS sine fagdager, Geomatikkonferansen og for Kartverket.

Direktoratet får mange forespørsler om foredrag innenfor flere fagområder, og vi har holdt foredrag for flere organisasjoner og interessegrupper. Dette gjelder blant annet innen fagområdene brann, universell utforming, energi og ombruk. Vi opplever det nyttig å delta på disse arenaene for å opprettholde god dialog med bransjen og for gjensidig faglig påfyll.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Byggesaksdagene

Byggesaksdagene er direktoratets viktigste møteplass med byggesaksenhetene i kommunene og har vært arrangert i over 20 år. Konferansen går over to dager og samlet i år nærmere 600 deltakere fra hele landet. Det betyr at omtrent 1/3 av landets byggesaksbehandlere deltok. På konferansen får deltakerne innsikt i aktuelle problemstillinger og juridiske oppdateringer, de får konkrete råd og veiledning, de kan stille spørsmål til direktoratet, og dele erfaringer og knytte nettverk med andre byggesaksbehandlere. Hele 97 prosent av deltakerne var tilfreds med det faglige utbyttet av konferansen.

Tilsynsdagen

For å gi støtte til kommunene og bidra til deres kompetanseheving på tilsynsarbeid, arrangerte vi en fagkonferanse for tilsyn, etter inspirasjon fra Byggesaksdagene. Vi ønsket å gi en grunnleggende innføring i tilsyn etter plan- og bygningsloven, og vi brukte foredragsholdere fra kommunene, i tillegg til våre egne ressurser. Tilsynsdagen ble et populært tiltak som ble fulltegnet svært raskt. Evalueringen av konferansen viste høy tilfredshet med det faglige utbyttet.

Dosent Fredrik Holth, NMBU, holdt innlegg på Byggesaksdagene.
Foto: DiBK

Byggesaksdagene samler 1/3 av landets byggesaksbehandlere.
Foto: DiBK

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Kvalifikasjoner og seriøsitet i byggenæringen

Kvalifiserte og seriøse aktører er grunnlaget for god byggkvalitet. Bygg- og anleggssektoren har utfordringer knyttet til kvalifikasjoner og seriøsitet. Det er fremdeles foretak som ikke har de kvalifikasjonene som kreves for å utføre tiltakene de påtar seg, og som heller ikke forholder seg korrekt til offentlig regelverk. Dette kan omfatte innbetaling av skatt, merverdiavgift og lignende.

Sentral godkjenning

Det er avgjørende at byggenæringen, markedet og det offentlige har tillit til de ordningene som skal bidra til kvalitet og seriøsitet. Dette gjelder også for den sentrale godkjenningsordningen.

I løpet av de senere årene har det blitt rettet en del kritikk mot ordningen. Kritikken har rettet seg mot hvilke krav som stilles til utdanning, praksis, kvalitetssikringssystemer og seriøsitet, og hvorvidt ordningen bidrar effektivt til nødvendig kvalitet i bygg- og anleggssektoren.

Ved utgangen av 2017 besluttet Kommunal- og moderniseringsdepartementet å nedsette et ekspertutvalg som skal vurdere hvorvidt sentral godkjenning er et effektivt virkemiddel for å oppnå god byggkvalitet. Utvalget, som har fått

navnet Byggkvalitetutvalget, skal også vurdere andre mulige virkemidler. Både utvalget og referansegruppen er bredt sammensatt og rapporterer til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Byggkvalitetutvalget skal levere sin rapport 1. oktober 2019.

Siden opprettelsen i 1997 har målet med den frivillige ordningen med sentral godkjenning vært å bidra til kvalitet gjennom å påvirke og understøtte arbeidet med kvalifikasjoner. Fram til 1. januar 2016 kunne medlemskap i ordningen gi en økonomisk fordel i byggesak ved den lokale godkjenningen. Etter at lokal godkjenning falt bort, skal foretakene nå selv erklære ansvar i byggesak, og en eventuell økonomisk fordel er ikke lenger til stede.

En god tilstrømming av søknader om sentral godkjenning og søknader om fornyelse viser at byggsektoren fortsatt har stor interesse for godkjenningsordningen. Ved å vurdere foretakenes kvalifikasjoner og seriøsitet, ønsker direktoratet gjennom sentral godkjenning å bidra til å heve byggkvaliteten.

I 2018 har vi sett at ordningen har hatt betydning for utfallet av enkeltsaker i kommunal byggesaksbehandling. Dette gjelder forhold som berører både kvalitet og seriøsitet, og som har ført til at foretak har mistet sin sentrale godkjenning

Forvaltning av sentral godkjenning

Sentral godkjenning forvaltes av direktoratets avdeling på Gjøvik. Forvaltningen omfatter saksbehandling av nye søknader, fornyelse av eksisterende godkjenninger og klager på vedtak. Avdelingen fører også tilsyn med at foretakene som er i ordningen tilfredsstillende alle kravene. Gjennom god forvaltning av ordningen arbeider vi fortløpende med korrekt forståelse og praktisering av regelverket, i samråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Antall godkjente foretak i ordningen

Fra starten og fram til 2014 var tilslutningen til ordningen stigende. I 2015 hadde sentral godkjenning nesten 15 000 godkjente foretak. Dette er det høyeste antallet som noen gang er målt. Fra 2016 har antallet foretak i ordningen blitt redusert med om lag 2 500 foretak. Måltallet for 2018 var å ha 14 500 foretak i ordningen. I 2018 var det 13 600 foretak som betalte årsgebyr, og ved utløpet av året var det 12 468 foretak i ordningen, samt 300 ubehandlede førstegangssøknader som bidrar positivt i 2019. Utviklingen de siste årene framgår av tabell 3.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Tildelingsbrevet for 2018 hadde som styringsparameter at minimum antall foretak i den sentrale godkjenningsordningen skulle være 14 500 med en budsjettert gebyrinntekt på 44,4 millioner kroner. På grunn av færre foretak i ordningen ble gebyrinntekten 42,2 millioner kroner, noe som representerer innbetalte gebyrer fra 13 600 foretak. Selvkostprinsippet for avdeling for sentral godkjenning er ivaretatt gjennom tilsvarende reduksjon av utgiftene for ordningen.

→ [Regnskapstallene framgår av del VI. Årsregnskap](#)

Færre foretak – flere årsaker

Det er flere grunner til at vi ser færre foretak i ordningen. Årsakene er sammensatte. Etter revisjonen og tydeliggjøringen av kvalifikasjonskravene, og etter bortfallet av lokal godkjenning fra 1. januar 2016, har antallet foretak vært jevnt synkende. Foretakenes nytte av ordningen er mindre tydelig etter omleggingen i ansvarsrettssystemet. Det kan se ut til at flere foretak kun velger å erklære ansvar, framfor å være sentralt godkjent.

Det har over tid vært uro rundt ordningen, noe som også kan ha påvirket antallet foretak. Det har vært utfordrende for direktoratet å håndtere ulike innspill fra mange interessenter. Byggkvalitetutvalget ble opprettet for å vurdere

sentral godkjenning som virkemiddel innenfor ansvarsrettssystemet og for å vurdere bransjens sammensatte ønsker og krav til ordningen.

I 2018 har ikke saksbehandlingskapasiteten i direktoratet vært tilstrekkelig, slik at antallet ubehandlede saker, herunder mange søknader fra nye foretak, har vært relativt høyt. Når disse sakene blir effektivert vil antallet foretak øke noe.

Andre forhold som påvirker antall foretak i ordningen er blant annet strukturendringer i næringen og konkurser. Oppløsning og sammenføring av bedrifter skjer stadig.

Tabell 3: Antall foretak i ordningen 2016–2018

Foretak	2016	2017	2018
Antall godkjente foretak	13 750	13 128	12 468

Saksbehandling av søknader, fornyelser og klager i sentral godkjenning

Direktoratet har i 2018 lagt vekt på å videreutvikle effektiv og forutsigbar saksbehandling. Vi har utviklet en god dialog med departementet for tolkning og avklaring av regelverket, og ved utarbeidelse av veiledningstekst ved forskriftsendringer.

I løpet av året er det gjort flere justeringer i byggesaksforskriften (SAK10). 23. mai trådte en forlengelse av overgangsordningen fram til 1. juli 2020 i kraft, sammen med en mulighet til å overføre sentral godkjenning til nytt organisasjonsnummer. 1. desember kom flere endringer i forskriften. De viktigste endringene er en definisjon av faglig ledelse, krav til fast ansettelse av faglig ledelse for foretak som søker sentral godkjenning, og flere utdanningsnivåer ved at mesterbrev og fagskole er delt opp til to utdanningsnivåer.

Faglig ledelse med fagskole, kan etter endringene erklære ansvarsrett og/eller få sentral godkjenning innen utførelse i tiltaksklasse 3 og prosjektering i tiltaksklasse 2. I tillegg er det tydeliggjort at relevant arbeidserfaring skal være opparbeidet etter endt fagutdanning. For å bekrefte at videreutdanning lønner seg, er det nå presisert at hvert år med praksis opparbeidet før endt videreutdanning, skal godskrives med et halvt år. Det ble også gjort en oppmyking av kravet til registrering i Merverdiavgiftregisteret, og det er tatt inn at det ikke er tillatt å stille krav til sentral godkjenning ved offentlige anskaffelser.

I forbindelse med disse endringene er også veiledningsteksten til byggesaksforskriften oppdatert og vi har gjennomført nødvendig utvikling i direktoratets saksbehandlingssystem

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

for søknader om sentral godkjenning (SGIKT). Saksbehandlingen for året viser en minimal differanse i antall behandlede saker fra 2017 til 2018. Den største forskjellen fra tidligere år ligger i at direktoratet i siste kvartal 2018 prioriterte å saksbehandle søknader om fornyelse av sentral godkjenning, framfor førstegangssøknader fra nye foretak. Bakgrunnen for dette grepet var høy turnover og personalmangel, og vi valgte da å prioritere foretak som søkte om fornyelse av sentral godkjenning.

2018 har vært et stabilt og normalt år når det gjelder klagesaker til behandling. I de to foregående årene har saksbehandling av klager blitt prioritert, og antall behandlede og avsluttede saker har vært svært høyt. Det har i 2018 blitt avholdt seks møter i klagenemda. Årets siste møte ble avholdt med ny nemdleder. Avsluttede saker som ikke er behandlet i nemda er enten helt eller delvis omgjort, avvist eller trukket.

Tilsyn med sentralt godkjente foretak

Måltallet for 2018 var å gjennomføre 360 stedlige tilsyn (ute hos foretaket) og 650 dokumenttilsyn. Det ble utført 337 stedlige tilsyn og 848 dokumenttilsyn. Dette er en reduksjon i stedlige tilsyn på 6 prosent, og en økning i dokumenttilsyn på rundt 20 prosent, sammenlignet med 2017.

Reduksjonen i stedlige tilsyn skyldes at flere tilsynsmedarbeidere har sluttet i løpet av året. Seksjonen vil først være fullt bemannet igjen i løpet av første kvartal 2019. I tillegg har vi gjennom høsten 2018 prioritert saksbehandling av søknader om sentral godkjenning, da også saksbehandlingsseksjonen har hatt redusert bemanning.

Dokumenttilsyn består både av å besvare innrapporteringer fra private og kommuner, og å gjennomføre tilsyn ved å gå gjennom dokumentasjon som foretakene sender inn til oss. Økningen i dokumenttilsyn kan forklares med at vi har hatt en markant økning i innrapporteringer fra kommuner og private aktører. Antall saker hvor direktoratet aktivt har etterspurt dokumentasjon fra foretakene, er lavere enn de foregående årene.

Tabell 4: Antall søknader til behandling 2016-2018

Søknader	2016	2017	2018
Antall søknader behandlet	6 738	5 042	4 947
Førstegangs	2 632	2 095	1 694
Endring	606	442	335
Fornyelse	3 500	2 498	2 918

Tabell 5: Antall behandlede klager 2016-2018

Klager	2016	2017	2018
Antall klager	368	133	125
Avsluttede klagesaker	252	312	152
Antall behandlet i nemda	140	220	111

Årets aktiviteter og resultater
Delmål 1.1

Høsten 2018 har vi prioritert å følge opp kommunale og private innrapporteringer.

Antall advarsler og antall vedtak om å trekke tilbake den sentrale godkjenningen etter et tilsyn ute hos foretaket, har holdt seg jevnt de siste årene. Det er færre antall advarsler etter dokumenttilsyn, sett opp mot tallene for 2017, mens antall vedtak om tilbaketrekking har en liten økning.

Det er forholdsvis små variasjoner, og noe variasjon vil det alltid være. Dette avhenger av hvilke regioner vi besøker, hvor aktive kommunene er med tilsyn og hvilke foretak vi treffer på ved ulike kampanjer og ved tilfeldig utplukking av foretak.

Tabell 6: Måltall og resultat for dokumenttilsyn og stedlige tilsyn 2016–2018

Tilsyn	2016		2017		2018	
	Måltall	Resultat	Måltall	Resultat	Måltall	Resultat
Dokumenttilsyn	600	777	650	812	650	848
Stedlige tilsyn	300	334	360	369	360	337

Tabell 7: Dokumenttilsyn og resultater 2016-2018

Dokumenttilsyn	2016	2017	2018
Antall gjennomført	777	812	848
Kommunale og private meldinger vurdert for oppfølging	422	454	561
Vurdering av etterspurt dokumentasjon	355	358	287
Advarsler	36	62	34
Vedtak om tilbaketrekking	33	36	43

Tabell 8: Stedlige tilsyn og resultater 2016- 2018

Stedlige tilsyn	2016	2017	2018
Antall gjennomført	334	369	337
Advarsler	139	151	147
Vedtak om tilbaketrekking	64	44	47

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Antallet foretak som klager på tilbaketrekking av sentral godkjenning etter et tilsyn, er svært lavt. Dette er en indikasjon på at våre vurderinger er riktige når vi vedtar å trekke tilbake en sentral godkjenning.

Innrapporteringer fra kommunene

Kommunens kjennskap til foretakene er et viktig element i en effektiv tilsynsmetodikk for den sentrale godkjenningsordningen. Kommunale innrapporteringer er i hovedsak rapporter fra kommunenes egne tilsyn i byggesak. Mange av de kommunale innrapporteringene er utgangspunktet for våre tilsyn. Av totalt 561 innrapporteringer i 2018, kom 533 fra kommunene. Alle innrapporteringer blir saksbehandlet. Dersom innrapporteringen er alvorlig, blir den fulgt opp gjennom kontakt med foretakene. Enten skriver vi til foretaket og ber om at de sender inn deler av sine kvalitetssikringsrutiner, eller vi utfører et stedlig tilsyn hos foretaket.

Antall innrapporteringer fra kommunene har økt det siste året mens andelen relevante innrapporteringer, som vi vurderer for videre oppfølging, er redusert. Det er allikevel et stort antall relevante innrapporteringer som vi følger opp. Av foretak som er innrapportert, mister 22 prosent sin sentrale godkjenning etter at vi har gjennomført tilsyn. Av foretak som plukkes tilfeldig

ut for tilsyn, er det 13 prosent som mister sentral godkjenning. Dette viser at det kommunale tilsynet er viktig, og at resultatene fra kommunalt tilsyn også har betydning for foretakenes sentrale godkjenning.

Fortsatt er antall innrapporteringer forholdsvis lavt i forhold til byggeaktiviteten i Norge. Dette skyldes at tilsynsaktiviteten i mange kommuner er lav.

Utvikling av tilsynsmetodikk

Etter ønske fra byggenæringen har vi de to siste årene gjennomført forsøk med åtte stedlige tilsyn på byggeplasskontor. Målet med disse tilsynene var å gjøre våre tilsyn mer synlig for bransjen. Med tilsyn på byggeplass var meningen også å øke synligheten for andre foretak enn det vi har tilsyn med. Ved selve tilsynet har det i all hovedsak kun vært det varslede foretaket som har vært tilstede på byggeplassen. Flere av tiltakene som vi har besøkt har vært av en mindre størrelse eller de har vært i en fase hvor byggeaktiviteten har vært lavt bemannet, eller ikke vært tilstede.

Vi vurderer at byggeplasstilsynene som er blitt gjennomført i 2017 og 2018 har hatt en begrenset synlig effekt. Planlegging og gjennomføring av byggeplasstilsyn tar mer tid sammenlignet med ordinære tilsyn. Tilsyn ute på

byggeplass har også medført enkelte spørsmål som kan være utfordrende å besvare for tilsynsmedarbeiderne, og i tillegg utenfor avdelingens myndighetsområde. Foretakene har i stor grad vært positive til byggeplasstilsyn. Siden tilsyn på byggeplass ikke har ført til mer synlighet av direktoratet og de tilsyn vi fører, vil vi ikke fortsette med dette i 2019.

Tilsyn

En viktig del av direktoratets samfunnsoppdrag er å bidra til bedre byggkvalitet og færre byggefeil. Kommunalt tilsyn, markedstilsyn og tilsyn med sentralt godkjente foretak er verktøy som gjør oss i stand til å føre tilsyn med at aktørene følger regelverket. Direktoratet har en noe ulik rolle innenfor disse tre formene for tilsyn. Vi er tilsynsmyndighet for produkter til byggverk og for foretakene som har sentral godkjenning. Kommunene er tilsynsmyndighet i byggesaker, og vår rolle er å støtte og bistå kommunene i deres tilsyn.

Direktoratets innsats i tilsynet er styrt av en tilsynsstrategi for perioden 2017-2020. Vår målsetting er å bidra til en vesentlig forbedring, samordning og effektivisering av tilsynet innenfor plan- og bygningslovgivningen.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Byggenæringen skal oppleve at tilsynet fungerer etter hensikten. Strategien har fungert som et godt grunnlag for hvordan direktoratet kan innrette ressurser og innsats, for at de tre delene av tilsynet skal utvikles og virke godt sammen.

“ En viktig del av direktoratets samfunnsoppdrag er å bidra til bedre byggkvalitet og færre byggfeil

Utredning om hvordan vi kan få bedre effekt av tilsynene under plan- og bygningsloven ble levert til Kommunal- og moderniseringsdepartementet i juni 2018. Det ble gjennomført ett møte med departementet i arbeidet med utredningen.

Tilsyn med produkter til byggverk

Direktoratet fører markedstilsyn med byggevarer og løfteinnretninger for å sikre at byggeprodukter som omsettes i Norge har dokumenterte egenskaper. Egenskapene til produkter, for eksempel isolasjonsevnen til vinduer, påvirker kvaliteten på bygg og byggverk. For at ansvarlige foretak i byggesaker skal kunne velge de produktene som gir byggverket riktig kvalitet, er det viktig at produktenes egenskaper er dokumentert på en korrekt og troverdig måte.

Markedstilsynet retter seg mot produsenter, importører og distributører av produkter til byggverk. Markedstilsynet bidrar til bedre byggkvalitet og færre byggfeil, samt til et fungerende marked med fri flyt av byggevarer innenfor EØS-området.

Aktiviteter og resultater

Vårt mål for 2018 var å utføre 100 proaktive markedstilsyn. Markedet for produkter til byggverk omfatter svært mange ulike produkter og aktører. Vi ønsker derfor at tilsynet rettes mot de produktene hvor det er størst risiko for at dokumentasjonen har feil. Vi benytter en metode for risikovurdering som støtte for å velge ut hvilke produkter vi skal fokusere på i det proaktive tilsynet.

Proaktive tilsyn

Vi gjennomførte 259 proaktive tilsyn i 2018 og nådde dermed resultatmålet med god margin. Tilsynene fordelte seg på tre hovedområder: tappearmaturer, veirekkverk og takstoler. I tilsynet med både tappearmaturer og vei- og brorekkverk ble det avdekket mangler ved dokumentasjonen hos mange produkter. Omsetningen av flere tappearmaturer ble stanset, enten frivillig av aktørene eller etter vedtak. I tilsynet med vei- og brorekkverk hadde de fleste aktørene teknisk dokumentasjon på byggevarerne, men manglet CE-merking og ytelseserklæring. Denne dokumentasjonen

kom på plass etter veiledning fra direktoratet. I tilsynet med takstoler hadde de aller fleste aktørene alt i orden.

Reaktive tilsyn

Direktoratet følger også opp saker hvor vi har mottatt tips fra bransjen eller publikum, om konkrete produkter som har mangler ved dokumentasjonen (reaktive tilsyn). I 2018 har vi gjennomført 26 reaktive tilsyn. Dette betyr at ca 60 prosent av tipsene vi har mottatt blir vurdert å være nødvendige å følge opp med tilsyn. De øvrige tipsene som ikke ble fulgt opp med tilsyn, gjaldt enten produkter som vi allerede hadde fått tips om eller startet tilsyn med, eller gjaldt ikke produkter til byggverk i det hele tatt. Disse sistnevnte tipsene er overført til rette instans.

I tolv av de reaktive sakene avdekket vi mangler ved dokumentasjonen. Dette førte til at aktøren frivillig rettet dokumentasjonen eller stanset omsetningen, eller det førte til at vi ga pålegg om stans i omsetning og markedsføring av produktet. I ett tilfelle ga vi også overtredelsesgebyr.

Vi har rapportert om tilsynsvirksomheten slik EUs varepakke krever. Vi gjennomfører jevnlig koordineringsmøter om markedstilsynet, hvor vi diskuterer relevante problemstillinger. Dette er viktig for å sikre en effektiv og forutsigbar saksbehandling i markedstilsynet.

Årets aktiviteter og resultater
Delmål 1.1

Tabell 9: Tilsynskampanjer i 2018

	Produkter		
	Tappearmaturer	Takstoler	Vei- og brorekkverk
Antall aktører kontrollert	27	47	12
Antall produkter kontrollert	222	47	46
Fokus for kontrollen	Produktdokumentasjon Utlekking av tungmetaller	Produktdokumentasjon Ytelseserklæring CE-merking Rutiner for påføring av CE-merke	Produktdokumentasjon Ytelseserklæring CE-merking Sertifisering og testrapport
Utfall	80 produkter ble stanset omsatt pga feil ved produktdokumentasjonen, de fleste frivillig av aktøren uten vedtak.	43 aktører har levert tilfredsstillende dokumentasjon. 4 aktører har ikke levert noen dokumentasjon og følges opp.	10 aktører har levert tilfredsstillende dokumentasjon. 2 aktører har mangler og følges opp.

Tabell 10: Aktiviteter og resultater for markedstilsynet 2013-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Antall reaktive tilsyn igangsatt	9	59	38	36	28
Antall proaktive tilsyn igangsatt	89	183	213	98	90
Antall reaktive tilsyn avsluttet*	-	-	-	22	26
Antall proaktive tilsyn avsluttet*	-	-	-	117	259
Forhåndsvarsler	22	230	23	3	22
Vedtak	7	5	12	1	7
Antall tips	29	50	52	38	47
Avsluttede saker	62	77	120	139	282

* Ny rapportering i 2017

Effekter av markedstilsyn og veiledning for å sikre riktig produktdokumentasjon

Vi har gjennomført en undersøkelse av byggevareneringens vurdering av vårt arbeid med å sikre riktig produktdokumentasjon. Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar TNS, og det var 178 foretak som svarte. Vi ville blant annet vite om foretak som har hatt markedstilsyn vurderer arbeidet vårt annerledes, enn foretak som ikke har hatt markedstilsyn.

Sammenlignet med tilsvarende undersøkelser utført i 2016 og 2017 har det ikke skjedd store endringer i foretakenes vurderinger av aktivitetene. Men på ett område har det vært en signifikant økning; virksomheter som har vært i kontakt med oss, mener de har fått et bedre inntrykk av direktoratet enn de som ikke har vært i kontakt.

Foretakene som besvarte undersøkelsen, er gjennomgående positive til direktoratets arbeid som de mener bidrar til at produktene i større grad får riktig produktdokumentasjon.

Et flertall av de som kjenner til vår tilsynsrolle, mener at tilsynet bidrar til å hindre villedende informasjon, til å sikre rettferdig konkurranse og at aktørene sørger for riktig produktdokumentasjon. Fremdeles er tiltroen størst til at tilsynet bidrar til riktig produktdokumentasjon for byggevarer.

De firmaene som direktoratet har hatt tilsyn med, er jevnt over positive til tilsynet. Sammenlignet med 2017 er en større andel av firmaene ikke enig i konklusjonen i tilsynssakene, men det er en økning i firmaer som mener at tilsynet er gjennomført på en profesjonell og tillitsvekkende måte.

De aller fleste som svarte på undersøkelsen, hadde kjennskap til regelverket for produktdokumentasjon av byggevarer. Siden 2016 har det vært en signifikant framgang i oppfatningen av at regelverket bidrar til å sikre rettferdig konkurranse. Det er spesielt stor framgang blant de firmaene som har vært i kontakt med oss de siste 12 månedene.

Firmaene har stor tiltro til at veiledningsmaterialet bidrar til riktig dokumentasjon. Imidlertid har kun halvparten av virksomhetene svart at de er fornøyd med veiledningsmaterialet til direktoratet.

Figur 3: Vurdering av tilsynsrollen til DiBK

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Ressurser og vurdering av måloppnåelse

Vi bruker om lag 4,5 årsverk til markedstilsynet og hadde i 2018 et budsjett på 2 millioner kroner. Den største andelen av dette gikk til videreutvikling av saksbehandlingsverktøyet.

Det avdekkes relativt mange mangler ved produktokumentasjonen, både når det gjelder reaktive og proaktive saker. Det viser at det er behov for et aktivt tilsyn. Brukerundersøkelser viser også at foretakene opplever at tilsynet har en effekt.

Vi ser at vi når resultatmålet for markedstilsynet. Vi bruker en del tid på å koordinere og strømlinjeforme tilsynet for å sikre lik praksis og god kvalitet i tilsynsarbeidet. Saksbehandlingsverktøyet har fremdeles et potensial for å kunne frigjøre tid. Det er likevel slik at enkeltsakene kan være kompliserte og tidkrevende.

Det store antallet produkter og aktører gjør også tilsynet utfordrende. Det bør utforskes om det er et potensial for å effektivisere tilsynet, gjennom automatisering og digitalisering. I tillegg bør metoden for risikovurderinger videreutvikles, slik at den i enda større grad setter oss i stand til å indentifisere hvilke produkter og aktører innsatsen vår bør rettes inn mot. I dette ligger det også å utvikle et bedre datagrunnlag som støtte til vurderingene.

Brukerundersøkelsen viser at direktoratet bør legge vekt på å gjøre markedstilsynet bedre kjent for bransjen, og å forbedre informasjonen om regelverket. Dette vil støtte opp under tilsynets effekt.

Kommunalt tilsyn

Mange kommuner finner det vanskelig å komme i gang med tilsyn. De mener selv at de mangler kompetanse i rollen. For å bidra med kompetanseheving har vi etablert en fagkonferanse for tilsyn og forenklet tilsynsveilederen. Til tross for at kommuner mener de har lav kompetanse, er stadig flere foretak positive til tilsyn. De som er mest positive, er de foretakene som selv har opplevd å få tilsyn med egen bedrift.

Aktiviteter og resultater

Tilsynsstrategien peker på at flere kommuner har utfordringer med å komme i gang med tilsyn. Kommunene har pekt på at manglende kompetanse og trygghet i tilsynsrollen hindrer dem i å gjøre tilsyn. For å avhjelpe dette, har vi i år fokusert på kompetanseheving rettet mot små og mellomstore kommuner. Målgruppen ble valgt fordi vi vurderte at potensialet for å komme i gang med tilsyn var størst for disse. Vårt grep ble å arrangere en fagkonferanse i tilknytning til Byggesaksdagene, og gi en

grunnleggende innføring i tilsyn etter plan- og bygningsloven.

➔ [Les om fagkonferansen Tilsynsdagen](#)

Kommunene ønsker seg gode verktøy og hjelpemidler i tilsynet. Vi har derfor laget en forenklet versjon av tilsynsveilederen, som er rettet mot tilsyn med produkter til byggverk. Veiledningen er gjort enklere og mer brukervennlig, etter tilbakemeldinger fra kommunene om at dette fagområdet oppleves som teknisk utfordrende.

Ute i kommunene er det begrensede ressurser tilgjengelig til å føre tilsyn. Ressursene må brukes der det gir størst effekt, det vil si der hvor risikoen og konsekvensene av brudd på regelverket er størst. I 2018 har vi gjennomført en forstudie som har sett på mulighetene for å bruke digitale virkemidler til å målrette tilsynet. Forstudien har gitt oss oversikt over mulighetene for et datadrevet tilsyn, og vil vurderes fulgt opp i tiden framover.

I tillegg til disse prosjektene fortsetter direktoratet å ha utstrakt kontakt med kommunene, primært gjennom å delta i faglige nettverk for tilsyn.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Effekter av kommunalt tilsyn

I løpet av året har vi gjennomført en brukerundersøkelse som måler tilfredsheten og effekten av det kommunale tilsynet. Undersøkelsen ble første gang gjennomført i 2014. Vi har valgt samme utvalg som den gangen - foretak med sentral godkjenning - for å kunne måle utviklingen.

Bransjen er mer tilfreds

Foretakene i undersøkelsen opplever at det kommunale tilsynet med byggeprosjekter fungerer bedre i dag enn det gjorde i 2014. Tilfredsheten har økt fra 37 til 45 poeng på skalaen som går fra 0 til 100. En score på rundt 50 poeng innebærer at halvparten av utvalget ligger på den positive siden av skalaen. Resultatet viser dermed at det fortsatt er en del å gå på, før et flertall av de prosjekterende og utførende har et overveiende godt inntrykk av det kommunale tilsynet. Den positive utviklingen i tilfredsheten med det kommunale tilsynet gjelder generelt, uavhengig av hvilken rolle man har i byggeprosjektet, type virksomhet, og størrelsen på virksomheten. Det er fortsatt slik at de som har opplevd et tilsyn, har det beste inntrykket av hvordan tilsynene faktisk fungerer. De som er misfornøyde og som ikke har hatt tilsyn, peker på at det er for lite tilsyn, samt at tilsynet bør føres der hvor det trengs mest. Tilfredsheten med den kommunale tilsynsordningen har økt når det gjelder alle de kartlagte elementene; frekvensen

på tilsynene, kompetansen, fokusområdene, og grundigheten. Den største endringen mellom 2014 og 2018 finner vi når det gjelder vurderingene av kommunenes kompetanse, hvor scoren har økt fra 39 til 47 poeng.

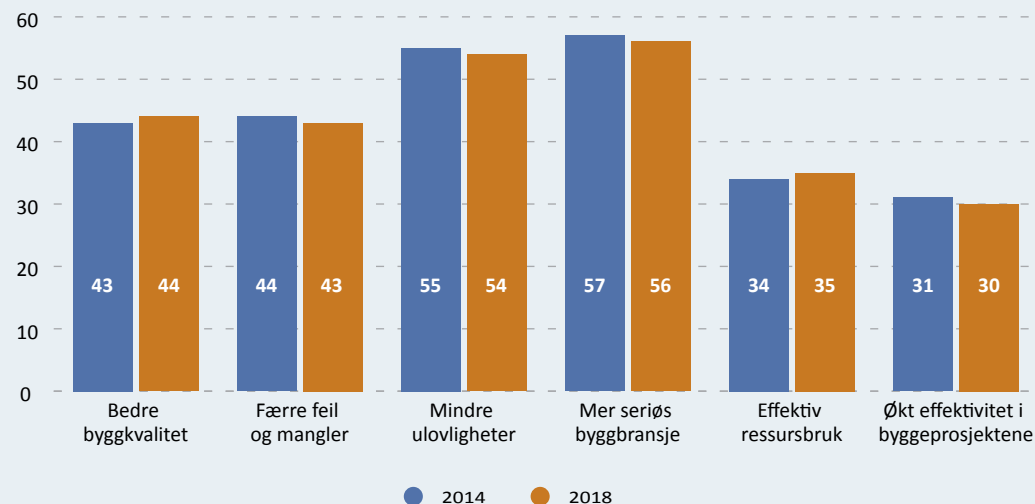
Bransjen: Tilsyn gir en mer seriøs bransje

Like mange oppgir å ha hatt kommunalt tilsyn på byggeprosjekter de siste årene sammenlignet med forrige undersøkelse. Bransjen mener fortsatt at det er viktigst at kommunene

gjennomfører tilsyn under utbygging. Sett med bransjens perspektiv, er de to viktigste effektene av det kommunale tilsynet at vi oppnår «en mer seriøs byggebransje» og «mindre ulovligheter». Tilsynet oppfattes i mindre grad å ha noen positiv betydning på effektiviteten i byggeprosjektene. Det har ikke skjedd noen signifikante endringer i oppfatningene omkring effektene av de kommunale tilsynene siden 2014. Undersøkelsen viser en positiv utvikling, men at det fremdeles er rom for forbedringer.

Figur 4: Foretakenes oppfatning av effekter av kommunalt tilsyn i 2014 og 2018

Vurdering av effektene av kommunens tilsyn – Score 0-100

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Kommunene ønsker økt fokus på tilsyn i de rette byggesakene

Som et supplement til den kvantitative undersøkelsen blant foretakene, har direktoratet også gjennomført en kvalitativ undersøkelse blant kommunale tilsynsmedarbeidere. Undersøkelsen er gjennomført i 19 mellomstore kommuner.

Også i denne undersøkelsen er det en tydelig oppfatning av at tilsyn har en verdi. Tilsynet oppleves som nødvendig for å gi regelverket tyngde og seriøsitet. Kommunene anser at tilsyn er et bidrag til å luke ut useriøse aktører i bransjen, og de opplever at tilsynet har en verdi for bedriftene fordi det utjevner konkurransevilkår mot de useriøse aktørene.

Blant respondentene er det klare ønsker om økt antall og mer fokus på tilsyn. De er imidlertid også opptatt av å føre tilsyn med de rette byggesakene. De minste (av de mellomstore) kommunene innrømmer at tilsyn må nedprioriteres i en travel hverdag, hvor byggesaksbehandling får hovedfokus.

Effekt av direktoratets innsats mot kommunene

Den kvalitative undersøkelsen blant kommunale tilsynsmedarbeidere har også undersøkt hvordan de opplever direktoratets innsats mot kommunene. Opplevelsene av dette er også

undersøkt i gjennomgangen av rapportene fra de forskriftsfestede prioriterte tilsynsområdene.

→ [Se omtale på side 34](#)

Undersøkelsene viser samme resultat. Respondentene opplever generelt god støtte og veiledning fra direktoratet. Det kommer likevel innspill på at de skriftlige tilsynsveilederne kan bli enda enklere og mer pedagogiske. I tillegg ønsker tilsynsmedarbeiderne at vi tilbyr kompetansehevende tiltak. Respondentene har også blitt spurt om de har merket noen endring i fokus og oppfølging fra direktoratet når det gjelder tilsyn. De oppfatter et kontinuerlig, men ikke spesielt styrket fokus. De har imidlertid merket seg at tilsyn er satt av som egen fagdag i tilknytning til Byggesaksdagene. Det reageres det utelukkende positivt på.

Ressurser

Direktoratet bruker 1,5 årsverk og totalt 1,3 millioner kroner til oppfølgingen av kommunene. Den største enkeltposten gikk til å arrangere Tilsynskonferansen. Evalueringen av konferansen viser gode tilbakemeldinger, og vi oppfatter dette som en bekreftelse på at ressursbruken har vært riktig. Til tross for en positiv utvikling i foretakenes oppfatning av det kommunale tilsynet, viser resultatene at det fremdeles er en del å gå på før ordningen

oppfattes som overveiende positiv, blant de fleste foretakene. Dette viser at vi fortsatt skal bruke ressurser for å støtte opp under kommunenes tilsyn.

I undersøkelsene våre har det kommet fram et nytt perspektiv, sammenliknet med tidligere undersøkelser. I tillegg til at foretakene og kommunene mener det er viktig å ha en tilstrekkelig stor mengde tilsyn, peker de også på at tilsyn må føres med de riktige foretakene og sakene. Dette tolker vi som at vi må gå i en mer risikobasert retning for tilsynet. Med det mener vi både risikoen knyttet til en aktivitet, som for eksempel brann, men også risikoen knyttet til foretakenes evne og vilje til å følge regelverket. Elementer av risikovurderinger brukes i det kommunale tilsynet i dag. Brannprosjektering er blant de fagtemaene som oftest er tema for tilsyn (ref. KOSTRA-rapporteringen). Vår vurdering er imidlertid at det mangler en felles tilnærming til dette. Det er også uklart for oss om det finnes et godt datagrunnlag for vurderingene. Dette er spørsmål som vi må jobbe videre med.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

KOSTRA – tall for kommunal byggesaksbehandling og tilsyn

Analysen av statistikk fra Statistisk sentralbyrås Kommune-Stat rapportering (KOSTRA) for 2017, der det er redegjort for utviklingen i kommunal byggesaksbehandling og kommunalt tilsyn, er tidligere oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. KOSTRA-statistikken gir viktig kunnskap om kommunenes tjenesteproduksjon og kapasitet, og statistikken gir et grunnlag for å overvåke hvordan regelverket fungerer i praksis. Kunnskap om utviklingen på byggesaksområdet er til nytte både i arbeidet med å videreutvikle regelverket og i direktoratets informasjons- og veiledningsarbeid overfor kommunene, aktørene og publikum.

Her omtaler vi noen hovedpunkter fra rapporten. Vi rapporterer på de siste tilgjengelige KOSTRA-tallene. Dette er tallene for 2017, som ble publisert i juni 2018.

Kommunal byggesaksbehandling

Kommunene opplever at det totale saksvolumet fortsetter å synke, men mer moderat enn foregående år. Totalt ble det behandlet 83 889 byggesaker i Norge, i 2017. Her omtaler vi tallene for tre typer søknader; rammesøknad, ettrinnsøknad, og søknad om tiltak uten anvarsrett.

Antallet mottatte rammesøknader faller fra 16 279 til 11 208 som utgjør en reduksjon på 31 prosent fra 2016 til 2017. I 2016 var det en markant økning av mottatte rammesøknader, og tallene viste at kommunene ikke klarte å behandle i takt med innkomsten. Til tross for nedgangen i antall søknader i 2017, ser vi at kommunene bare har behandlet omkring 11 prosent færre rammesøknader i 2017 enn i 2016. Det kan derfor virke som om kommunene nå klarer å behandle omtrent like mange søknader som de faktisk mottar.

Det er en vesentlig økning fra 18 185 til 21 154 ettrinnsøknader med 12-ukers frist. Økningen utgjør 14 prosent. Antall søknader av denne typen ligger omtrent på det samme nivået som i 2012 og 2016. Hva disse svingningene skyldes, er vanskelig å si.

Nedgangen for søknader om tiltak uten anvarsrett fortsetter og er nå på 7 prosent, fra 27 789 i 2016 til 25 882 i 2017. Største endring var det i 2015 ved innføringen av regelverksforenklingen knyttet til mindre tiltak som garasjer, men nedgangen har ikke stabilisert seg og det blir interessant å følge utviklingen videre.

Søknader som ferdigstilles i Byggsøk

Andelen søknader som ble ferdigstilt i Byggsøk økte vesentlig mellom 2015 og 2016 (fra 73 til

82 prosent). I 2017 finner vi en liten økning til 83 prosent. Andelen søknader som er sendt elektronisk til kommunen via Byggsøk-systemet, har ligget relativt stabilt på 30 prosent siden 2015. Denne trenden fortsetter og andelen i 2017 er 32 prosent. De resterende søknadene sendes inn med e-post eller med tradisjonell post.

Behovet for tilleggsdokumentasjon øker fortsatt for de kompliserte søknadstypene

Mangler ved søknadene

Av alle mottatte søknader har 33 prosent mangler når de mottas av kommunene. Behovet for tilleggsdokumentasjon øker fortsatt for de kompliserte søknadstypene, som rammesøknader og ettrinnsøknader med 12-ukers frist. Nesten halvparten (48 prosent) av alle de behandlede rammesøknadene har så store mangler at det er behov for tilleggsdokumentasjon. Det er innenfor det profesjonelle markedet at behovet for tilleggsdokumentasjon øker. For søknader som vi antar kommer fra privatpersoner - søknad om tiltak uten anvarsrett - observerer vi en nedgang i behovet for tilleggsdokumentasjon, selv om behovet fortsatt er høyt.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Saksbehandlingstid

Når vi ser på alle typer søknader, så øker andelen saker med overskredet saksbehandlingstid fra 7 til 9 prosent.

I 2017 har den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for rammesøknader økt fra 32 til 33 dager. Andelen rammesøknader som har overskredet saksbehandlingstiden på 12 uker øker noe, og kommunene oversitter nå fristene i 11 prosent av sakene.

Saksbehandlingstiden for ettrinnsøknader med 12-ukers frist er redusert med én dag, til 37 dager. Dette er godt innenfor fristen på 84 dager. Andelen med 12-ukers frist som har overskredet saksbehandlingstiden, har økt med hele 48 prosent. Dette kan ha sammenheng med økningen i antall mangelfulle søknader innen samme kategori. Ettrinnsøknader med 3-ukers frist har fått økt saksbehandlingstid fra 16 til 17 dager. Saksbehandlingstiden er overskredet i 10 prosent av tilfellene. Dette er en økning fra 8 prosent i 2016.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for søknader om tiltak uten ansvarsrett har økt fra 21 til 22 dager. Det vil si at fristen på 21 dager ikke overholdes. Dette sier noe om kommunenes oppgavebyrde og ressursituasjon, og det vil være nødvendig å følge dette nærmere. Andelen søknader om tiltak uten ansvarsrett som har

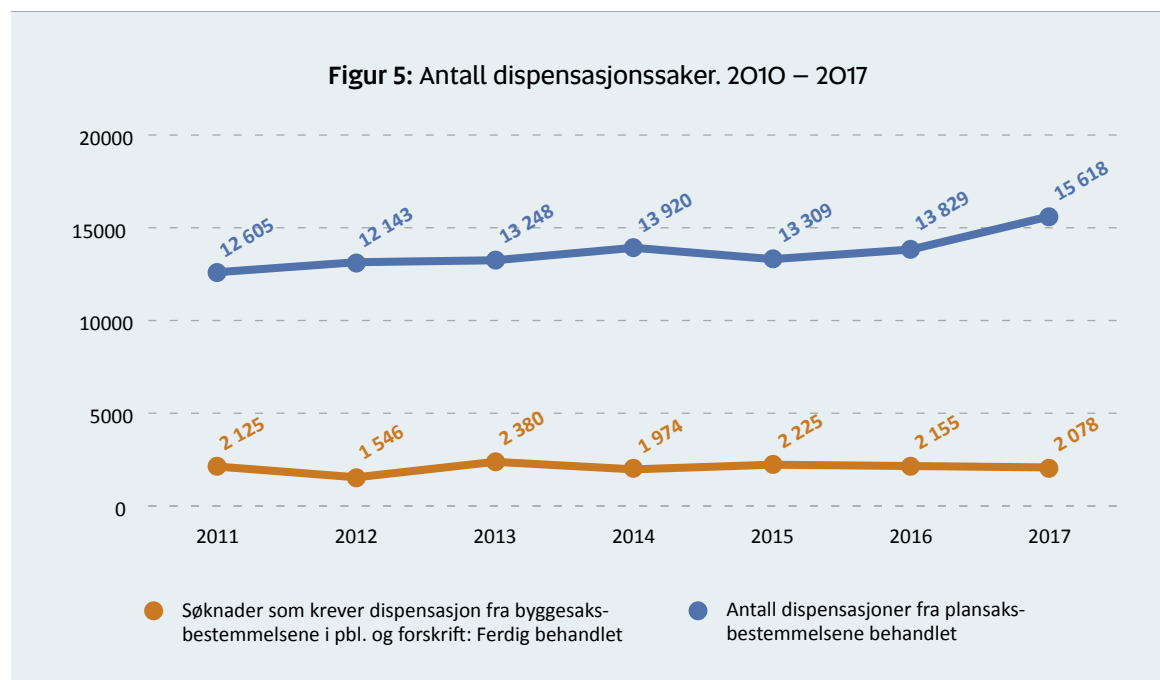
overskredet saksbehandlingstiden, er økt fra 7 til 9 prosent.

Dispensasjonssøknader

Antallet dispensasjonssøknader totalt har økt med 7 prosent fra 2016 til 2017. Det er over sju ganger så mange søknader om dispensasjon fra planbestemmelser enn for dispensasjon fra byggesaksbestemmelser og byggtekniske krav. Dette er i tråd med tidligere funn og kan summeres opp slik:

- Dispensasjonssøknader fra planbestemmelser: Antall søknader har økt jevnt siden 2010 og antallet er nå på 15 618. Økningen fra 2016 til 2017 er 11 prosent.
- Dispensasjonssøknader fra byggesaksbestemmelser: Antallet søknader er redusert med 4 prosent i 2017 og er nå på 2 087.
- Dispensasjonssøknader fra universell utforming: Det er en markant nedgang i antall søknader i 2017, slik det også var i 2016. Dette er en positiv utvikling.

Figur 5: Antall dispensasjonssaker. 2010 – 2017

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Kommunalt tilsyn

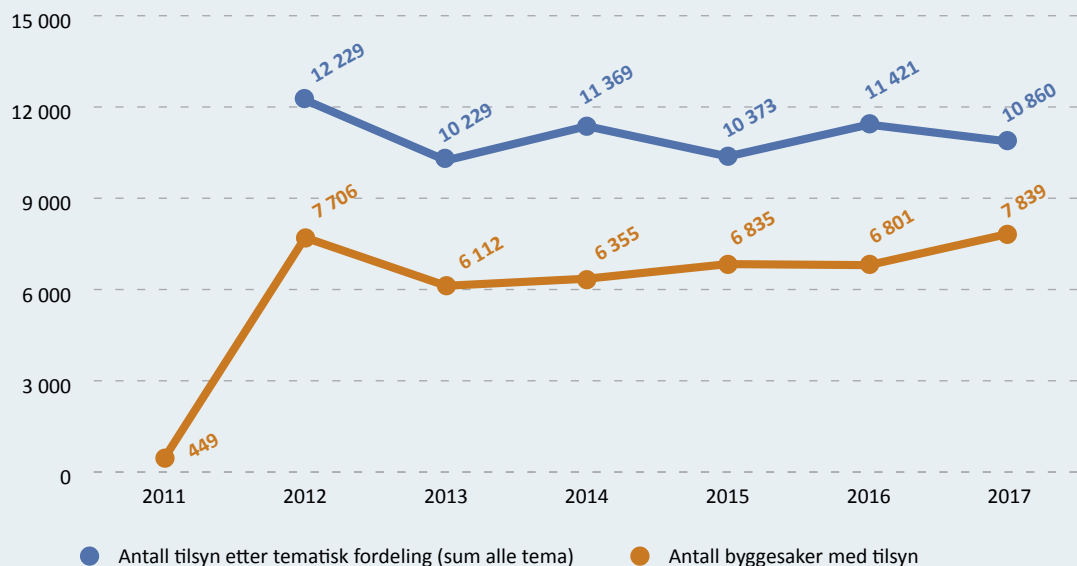
Sett opp mot mengden byggesaker, så er andelen enkelttilsyn som kommunene fører relativt jevnt over tid. Det er gjennomført fem prosent færre tilsyn i 2017. Dette må ses i sammenheng med at det også har vært en nedgang i antall byggesaker. Likevel er det flere byggesaker som har hatt tilsyn, men i gjennomsnitt er det ført tilsyn med færre fagområder enn tidligere.

Reduksjonen i antall fagtilsyn gjelder for de fleste fagområdene. Spesielt stor er reduksjonen for fagtilsynene med sluttdokumentasjon og energiforbruk. Her er antallet tilsyn halvert sammenliknet med foregående år. Tilsyn med fagområdene dokumentasjon og sikkerhet ved brann ligger på omtrent samme nivå som foregående år. Statistikken viser en økning i fagtilsyn med ytre miljø, kvalifikasjoner i tiltak og kategorien «annet».

Det er positivt å observere at det er utført 1 031 flere tilsyn med kvalifikasjoner i 2017. Dette er en økning på 20 prosent fra 2016. Tallet er høyt sammenlignet med resultatene for andre fagtilsyn. Tilsyn med kvalifikasjoner er et prioritert fokusområde for tilsyn og tallene viser at kommunene har fulgt opp dette.

“ Det er positivt å observere at det er utført 1 031 flere tilsyn med kvalifikasjoner i 2017

Figur 6: Antall tilsyn, alle kategorier i hele landet

Antallet tilsyn som er så enkle at de kun ble dokumentert i en felles samlerapport uten egen tilsynsrapport, var 8 446 tilsyn. Dette tallet har ligget høyt siden den forenklede unntaksbestemmelsen med samlerapport kom i 2010.

Andelen tilsyn som ble ført med ikke omsøkt byggevirkosomhet (ulovligheter og tiltak unntatt søknadsplikt), er redusert med 10 prosent fra 2 437 til 2 225 tilsyn.

Årets aktiviteter og resultater

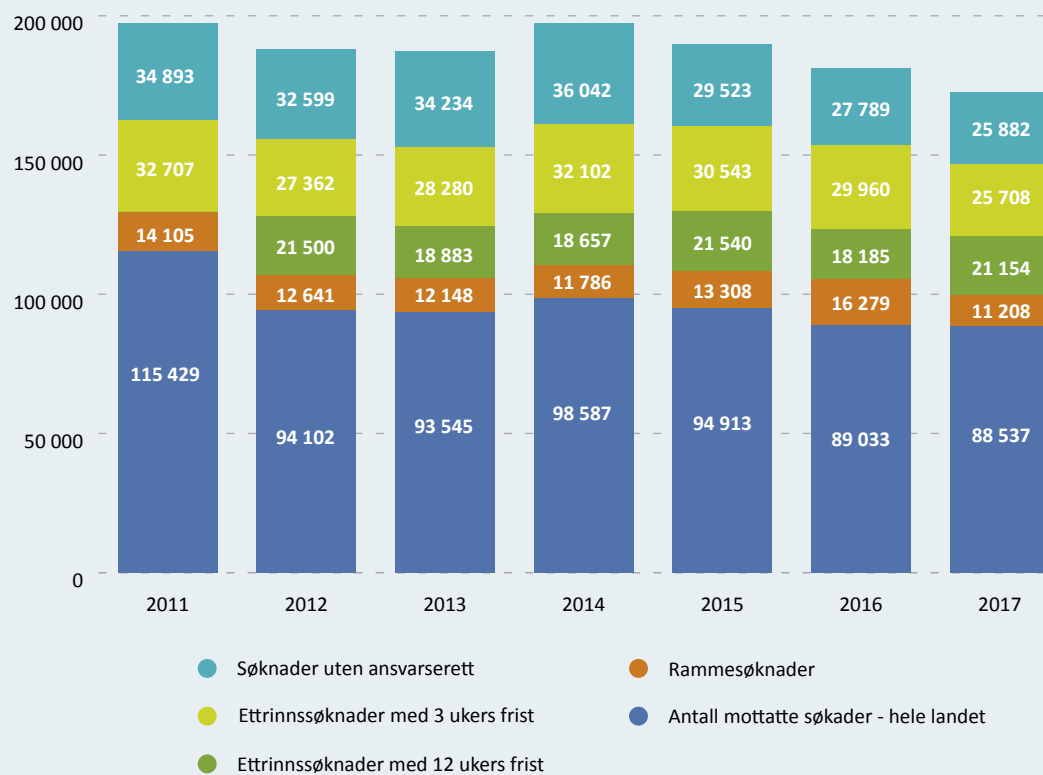
Delmål 1.1

Erklæring om ansvarsett gir færre igangsettingstillatelser

Erklæring om ansvarsett ble innført 1. januar 2016 og KOSTRA-statistikken kan til en viss grad indikere konsekvensene av denne innføringen. KOSTRA viser at antallet igangsettingstillatelser er redusert med 26 prosent fra 2016 til 2017. Vi kan ikke se andre forklaringer av denne reduksjonen enn erklæringsystemet. Når det ikke lenger er krav om at alle foretak er på plass for å kunne utstede igangsettingstillatelse, er det heller ikke behov for å dele opp byggesaken i så mange igangsettingstillatelser.

Det dramatiske fallet vi ser i antall mottatte rammesøknader, samtidig som det er en vesentlig økning av ettrinnsøknader med 12-ukers frist, kan muligens også tilskrives erklæringsystemet. Behovet for å dele søknaden og vente med søknad om igangsettingstillatelse er mindre, siden igangsettingstillatelsen ikke lenger forutsetter at alle foretak er på plass. Tiltak kan derfor lettere omsøkes i ett trinn og det kan forklare dreiningen mot ettrinnsøknader.

Figur 7: Antall mottatte søknader

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Analyse av prioriterte tilsynsområder

I perioden 2016-2017 ble kommunene pålagt å prioritere tilsynsområder som produktokumentasjon og krav til kvalifikasjoner. Ved slutten av perioden skulle kommunene rapportere om tilsynet.

Resultatene viser at relativt få kommuner (2 av 10) har gjennomført tilsyn med produktokumentasjon eller kvalitetssikring. Noen flere (4 av 10) har gjennomført tilsyn med utdanning og praksis. Jo større kommunen er, jo flere har gjennomført de ulike tilsynene.

“ Undersøkelsen viser at mange kommuner ser det som utfordrende å finne tid og kompetanse til å håndtere tilsynsoppgaven

Det er funnet i snitt 0,2-0,3 avvik per byggesak det er ført tilsyn med. Det er ingen fokusområder som peker seg ut – relativt sett – som spesielt problematiske. De fleste avvikene som oppdages ved tilsyn med produkter, er mangler ved dokumentasjon og ufullstendig beskrivelse av byggevarenes egenskaper og ytelser. Det

er varierende reaksjoner på avvikene som er avdekket i forbindelse med tilsyn på produkter. Avvik ved kvalitetssikring er i hovedsak møtt med advarsler, og det er gitt advarsler og fratatt ansvarsretten der det er avvik i utdanning og praksis.

Undersøkelsen viser at mange kommuner ser det som utfordrende å finne tid og kompetanse til å håndtere tilsynsoppgaven. Dette forklarer hvorfor så få kommuner har gjennomført tilsyn. Det er spesielt de minste kommunene som mener denne oppgaven er spesielt belastende.

Direktoratet får i undersøkelsen positive tilbakemeldinger fra flere kommuner for den veiledningen og informasjonen vi tilbyr i dag. Det etterspørres mer av dette. Det gjelder eksempler på godkjente produkter, gjennomføring av typiske saker og håndtering av typiske problemstillinger. Kommunene etterspør også flere og bedre sjekklister, veiledere og maler. Dette, og kurs i regi av direktoratet, vil kunne bidra til kompetansehevingen som etterspørres.

Foto: iStock

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Regelverkets brukervennlighet og betydning for effektivitet i byggeprosjekter

Mange av direktoratets prosjekter og aktiviteter i 2018 har vært rettet mot forenkling, forbedring og effektivisering av regelverket.

Veivisere gjør det enklere å forstå regelverket

Direktoratet har kontakt med brukerne av regelverket blant annet gjennom svartjeneste på telefon og e-post, og ulike brukerundersøkelser. Ut fra dette har vi blant annet kartlagt at privatpersoner synes det er vanskelig å få oversikt over regelverket og prosessen når de skal sende inn en byggesøknad selv.

For å gjøre det enklere å forstå utvalgte deler av regelverket har vi utviklet flere digitale veivisere de siste årene. En brukerundersøkelse gjennomført første halvdel av 2018 viser at 95 prosent av de som fullførte veiviseren «Bygg uten å søke» for frittliggende bygninger, opplever veiviseren som nyttig. I samme periode mener 78 prosent at veiviseren «Hvor stort kan du bygge» er nyttig.

→ [Les mer om veiviserne her](#)

Positiv holdning til krav til dokumentasjon

Direktoratet har evaluert kravene som stilles til dokumentasjonen i byggesaker. Vi har sett på hvordan kravene til dokumentasjon av byggverket oppfylles, etterleves og hvilken effekt de har for å oppnå kvalitet i byggverk. Evalueringen bygger på en spørreundersøkelse og dybdeintervjuer av aktører i byggenæringen, som tiltakshavere, ansvarlige foretak, lokale bygningsmyndigheter og andre mottakere eller brukere av dokumentasjonen.

Konklusjonen er at brukerne har en positiv holdning til kravene til dokumentasjon. Evalueringen gir oss ikke grunnlag for å iverksette større endringer i regelverket. Det vil i hovedsak være behov for å supplere enkelte veiledningstekster.

Til tross for at brukerne stort sett mener at dokumentasjonens kravene er riktig utformet, har undersøkelsen gitt en viss indikasjon på at det kan være grunn til å vurdere om dokumentasjonskravene for små prosjekter bør forenkles ytterligere. Evalueringen viser også at det kan være gunstig med en presisering av ansvaret for å dokumentere energieffektivitet. Som grunnlag for eventuelle endringer i regelverket bør det undersøkes nærmere hvordan dokumentasjonspraksisen er når det gjelder energieffektivitet, spesielt for byggverk i tiltaksklasse 2.

Effekter av uavhengig kontroll

For at regelverket skal fungere etter intensjonen er det nødvendig at byggenæringen har kompetanse og kunnskap om regelverket. Direktoratet innhentet en relativt omfattende kvalitativ brukerundersøkelse om uavhengig kontroll i november 2016. Vi har ikke funnet det hensiktsmessig å gjennomføre en tilsvarende undersøkelse igjen, siden det har gått så kort tid og fordi undersøkelsen bekreftet at byggenæringen har stabile oppfatninger av uavhengig kontroll.

Funnene i undersøkelsen og vår vurdering av disse er omtalt i direktoratets årsrapport for 2016. Oppsummert kan vi si at det er varierende synspunkter i byggenæringen når det gjelder kost-nyttvurderinger av uavhengig kontroll. Enkelte mener uavhengig kontroll er bortkastet, mens andre mener det er et verdifullt virkemiddel. Kartleggingen viste videre at uavhengig kontroll avdekker få avvik. Dette kan forstås som at kontrollreglene har tilsiktet effekt og virker preventivt. Ifølge rapporten er det en gjengs oppfatning at det ikke er behov for endring av de obligatoriske kontrollområdene. Vår vurdering er at regelverket fungerer etter intensjonen og at det balanserer næringens synspunkter på en god måte. Uavhengig kontroll ligger på et hensiktsmessig nivå, både i omfang og strenghet.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.1

Byggkvalitetutvalget

Direktoratet har hatt i oppdrag å bidra både ved forberedelse og gjennomføring av utvalgsarbeidet som Byggkvalitetutvalget har utført. Utvalget skal vurdere alternativer til sentral godkjenning. Vi har bistått departementet i prosessene knyttet til opprettelsen av utvalget og har også på forespørsel bidratt med faktaopplysninger og vurderinger for utvalget.

Informasjon til boligkjøper

Direktoratet ble bedt om å gi en anbefaling på hvilke krav som bør settes til innholdet i tilstandsrapporter. Vi har vært i dialog med mange som arbeider innenfor dette feltet, og vår anbefaling er oversendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kostnadsanalyser av regelverksendringer

En anbefaling av hvordan kostnadsanalyser av regelverksendringer kan gjennomføres ble levert til Kommunal- og moderniseringsdepartementet innen fristen.

Tabell 11: Oppsummering styringsparametere for delmål 1.1

Styringsparameter	Resultatmål	Resultat
Antall foretak med sentral godkjenning	14 500	12 468 foretak per 31.12
		13 600 foretak har betalt gebyr
Stedlige tilsyn med sentralt godkjente foretak	360	337
Dokumenttilsyn med sentralt godkjente foretak	650	848
Proaktive markedstilsyn	100	259

Tabell 12: Rapportering på oppdrag for delmål 1.1

Oppdrag	Beskrivelse	Status
1	DiBK skal bidra både ved forberedelse og gjennomføring av utvalgsarbeid som skal vurdere alternativer til sentral godkjenning.	Utført
2	DiBK skal gi en anbefaling til hvilke krav som bør settes til innholdet i en tilstandsrapport.	Utført
3	DiBK skal oversende en analyse av data i KOSTRA som redegjør for utviklingen i kommunal byggesaksbehandling og i kommunalt tilsyn med byggevirksomheten.	Utført
4	DiBK skal holde departementet orientert om arbeidet med tilsynsstrategien og invitere til dialog om iverksetting av evt. ytterligere utredninger som kan ha konsekvenser for ressursdisponeringen i 2018 og følgende år.	Utført
Tillegg nr. 3	DiBK skal gi en anbefaling av hvordan kostnadsanalyser av regelverksendringer kan gjennomføres.	Utført

DELMÅL 1.2

BYGGEREGLER SKAL IVARETA SIKKERHET, MILJØ OG TILGJENGELIGHET I BOLIGER OG BYGG

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Byggeteknisk forskrift stiller minimumskrav som sørger for at boliger og bygger sikre, energieffektive og miljøvennlige, og at de har god tilgjengelighet. DiBK har ansvar for å forvalte og utvikle dette regelverket.»

Utvikling av byggeteknisk forskrift

Som en del av forvaltningen og utviklingen av byggeteknisk forskrift har direktoratet på oppdrag fra departementet eller på eget initiativ, utredet og kommet med forslag til endringer i forskriften. Disse forslagene spenner over et bredt fagfelt for å sikre at boliger og bygg er trygge, energieffektive, miljøvennlige og med god tilgjengelighet i tråd med samfunnsutviklingen.

Håndtering av overvann i byggeteknisk forskrift

Både klimautviklingen og samfunnsutviklingen, med økt fortetting, vil hver for seg og sammen øke intensiteten i overvannsavrenningen. Uten forebyggende tiltak er det forventet at kostnadene ved overvannsskader vil øke.

Direktoratet har utredet regulering av overvann i byggeteknisk forskrift med utgangspunkt i NOU 2015: 16 Overvann i byer og tettsteder, skrevet av

Overvannsutvalget. Målet for arbeidet har vært å gjennomføre Overvannsutvalgets intensjoner i framtidig regelverk for overvannshåndtering. Direktoratet har levert forslag til endringer i forskriften til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Endring av regler for campingplasser

For å sikre et enklere og tydeligere regelverk for campingplasser, har vi utarbeidet et forslag til høringsnotat og høringsbrev om brannsikkerhet og avstandskrav på campingplasser som er regulert til campingformål.

Formålet er å få et mer presist regelverk som ivaretar tilstrekkelig brannsikkerhet på campingplasser, og som er enklere å praktisere for brukerne og myndighetene.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.2

Fleksible varmesystemer på høring

Vi har sendt på høring et forslag til endring av byggt teknisk forskrift § 14-4 annet ledd om kravet til andel energifleksible varmesystemer for bygninger over 1 000 m². Vi har behandlet høringsuttalelsene og sendt vår oppsummering og anbefaling til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Harmonisering av regelverket med foreslåtte endringer i avfallsforskriften

Vi har sendt på høring forslag til endringer i byggt teknisk forskrift § 9-7. Endringsforslaget ble utarbeidet i samarbeid med Miljødirektoratet og gikk ut på å harmonisere § 9-7 med et forslag til nytt kapittel om betong- og teglavfall i avfallsforskriften. Det nye kapittelet i avfallsforskriften skal ivareta forsvarlig gjenvinning av lite forurenset betong- og teglavfall, i tillegg til forsvarlig fjerning og destruksjon av avfall som inneholder høye konsentrasjoner av miljøgiften PCB.

Når utfallet av høringen om endringer i avfallsforskriften er klar, vil vi utarbeide en anbefaling til departementet basert på høringsuttalelsene.

Fasadekledning og overflater

Etter brannen i Grenfell Tower i London, sommeren 2017, gjorde direktoratet en gjennomgang av de preaksepterte ytelsene som er

gitt for kledninger og overflater, i veiledningen til TEK17. Vi hadde spesielt fokus på fasader og fasadeprodukter i høye byggverk. Også RISE Fire Research AS har gjort en utredning, «Utredning – branntekniske ytelseskrav for kledninger og overflater, 2018».

Våre forslag til endringer av de preaksepterte ytelsene ble sendt på høring våren 2018.

 Hovedformålet med reglene er å sikre mot tap av liv, men også hindre større materielle tap

Utbygging i fjellskredutsatte områder

Etter plan- og bygningsloven er det i dag bare tillatt å bygge i områder med tilstrekkelig sikkerhet mot blant annet fjellskred. Hovedformålet med reglene er å sikre mot tap av liv, men også hindre større materielle tap. I områder hvor det er fare for fjellskred som utløser en flodbølge, er det likevel tillatt med en viss utbygging. Forutsetningen er at det finnes forsvarlige systemer for varsling og evakuering, slik at innbyggerne får varsel på forhånd om noe skulle skje.

En rekke kommuner med skredutsatte områder, der et eventuelt skred ikke går ned i en fjord og skaper flodbølge, mener at de har svært begrensede muligheter til å videreutvikle lokalsamfunnet på grunn av byggeforbudet. Enkelte kommuner har forsvarlige systemer for varsling og evakuering, og opplever dagens byggeforbud i overvåkede skredområder som både urimelig og unødige strengt.

Direktoratet har evaluert hvordan unntaksbestemmelsen for flodbølgeutsatte områder har fungert, ref. byggt teknisk forskrift (TEK10) § 7-4. Vi utreder behovet for å utvide unntaksbestemmelsen og konsekvenser av mulige endringer i reglene for utbygging i skredfareområder. Arbeidet fortsetter i 2019.

Ladeklare bygg

I 2017 fikk direktoratet i oppdrag å vurdere hvordan et krav om ladeklare bygg kan innføres, og hvilke problemstillinger det reiser. Vi har videre vurdert hvorvidt byggt teknisk forskrift egner seg for denne formen for regulering, og vi har vurdert mulige løsninger og anbefaling for hvordan stortingsvedtaket om ladeklare bygg bør følges opp. Rapporten er oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.2

Fastsette forskrifter som gjennomfører endringer til byggevareforordningen

Direktoratet har fått delegert kompetanse til å fastsette forskrifter om endring av byggevareforskriften og forskrift om heis. Dette betyr at vi gjennomfører rettsaker som utfyller byggevareforordningen og heisdirektivet i norsk rett. I 2018 ble tre rettsaker tatt inn i EØS-avtalen. Forskriftsendringene ble gjort slik at rettsaktene ble gjennomført i norsk rett innen tidsfristen i EØS-avtalen.

Endringer i byggevareforskriften og heisforskriften blir diskutert i ulike grupper som er drevet av EU-kommisjonen. Vi deltar i disse gruppene for å få informasjon om regelverket som utvikles i EU, og for å sikre at norske interesser involveres mens vi fremdeles kan påvirke innholdet i rettsaktene.

Vi bruker i underkant av ett årsverk på det internasjonale arbeidet knyttet til regelverksutvikling. Dette arbeidet må prioriteres slik at vi får en kontinuitet i deltakelsen. På den måten blir vi lyttet til og vi kan medvirke til å skape et hensiktsmessig regelverk.

Begrepsbruken knyttet til tilgjengelighet og kommunenes påvirkningsmuligheter

Direktoratet har i 2018 gått igjennom plan- og bygningsloven, byggetekniske forskrifter, relevante norske standarder og en rekke andre offentlige dokumenter og handlingsplaner, for å undersøke om begrepsbruken knyttet til tilgjengelighet er omforent og hensiktsmessig. Etter direktoratets erfaring brukes begrepet i hovedsak på en entydig og omforent måte i den profesjonelle delen av byggebransjen. Begrepene oppfattes som hensiktsmessige.

Vi har laget en liste av aktuelle tiltak som kan bidra til at aktørene og kommunene kan stimuleres til økt innsats, for å sikre tilstrekkelig antall tilgjengelige boliger. Listen bygger på de signaler og funn vi har fått gjennom spørreundersøkelse og workshop med sentrale aktører, og ut fra resultater fra tidligere benchmark-målinger.

Foto: iStock

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.2

Samordning av regelverket

Det er av stor betydning for aktørene i byggenæringen at regelverk, som har implikasjoner for bygg, er godt samordnet.

Nordisk samarbeid om universell utforming

I samarbeid med bygningsmyndighetene i de øvrige nordiske landene, har direktoratet presentert for Nordisk ministerråd et forslag til prosjekt for å harmonisere byggereglene for universell utforming. Svenske Boverket har oversendt underlag i form av en rapport til Nordisk ministerråd. Rapporten ble behandlet 29. mai 2018. Rapporten ble positivt mottatt og det ble vedtatt en deklarasjon om å gå videre med relevant forskning for å støtte harmoniseringsarbeidet. Prosjekteier Boverket kommer tilbake med forslag til plan for det videre arbeidet.

Samordning av regler og regelverksendringer

I 2017 etablerte vi en direktoratsgruppe som skal bidra til bedre samordning av regler og regelendringer, som har betydning for byggenæringen. Gruppen består av representanter fra ni direktorater og fokus i arbeidet er å sikre informasjonsutveksling og god sammenheng mellom ulike regelverk som berører bygg og byggeprosesser.

Direktoratsgruppen har besluttet å avgrense arbeidet til først å omfatte samordning av regelverk som har betydning for boligbygg. Dette er i samsvar med formålet i mandatet om raskere, enklere og billigere boligbygging. Gruppen har hatt to møter i 2018.

Forberede neste generasjons tekniske regelverk - DigiTEK

I tråd med ByggNett-strategien legger direktoratet, gjennom DigiTEK-prosjektet, opp til en gradvis tilrettelegging av byggteknisk forskrift med veiledning, for digital bruk. Vi prioriterer regelverksområder som både markedet for prosjekteringsverktøy og de prosjekterende brukergruppene prioriterer, og som i tillegg kan gi de største gevinstene på kort sikt.

I 2018 har vi høstet erfaringer med en liten del av regelverket innenfor brann, for å se hvordan vi på sikt kan legge til rette for automatisk regel-sjekking av en bygningsinformasjonsmodell (BIM). Dette har vi gjort i dialog med leverandører av sluttbrukerverktøy og representanter for sentrale brukergrupper. Vi har også arrangert workshops internt og med leverandører og brukere for å se hvordan vi på sikt kan legge til rette byggteknisk forskrift med veiledning,

for digital bruk på tjenesteplattformen Felles-tjenester BYGG.

Følgeevaluering - beregningsmetode for energikostnader

Direktoratet har gjennomført et pilotoppdrag for å utvikle en mulig metode for å beregne kostnader ved endringer i energireglene, over en definert tidsperiode. Det er beregnet kostnader for to ulike boligblokker som er spesifisert med alle relevante tekniske data. Beregningsmetoden vil bli videreutviklet til flere bygningskategorier, hvis den viser seg å være egnet. Metoden vil også kunne benyttes for å beregne kostnader for andre endringer i regelverket.

Evaluering av byggteknisk forskrift

Gjennom året har vi gjennomført to evalueringer av byggteknisk forskrift. Den ene omfatter evaluering av kravene som stilles til dokumentasjonen i byggesaker (TEK, SAK og DOK), hvordan kravene oppfylles og om de fører til høyere byggkvalitet. Den andre evalueringen har tatt for seg de funksjonsbaserte byggereglene for å se om disse bidrar til innovasjon og utvikling, og effekten på byggkvaliteten.

Evaluering av funksjonsbaserte byggeregler

Funksjonsbaserte byggeforskrifter ble innført i 1997. Funksjonsbaserte regler gir mulighet for å løse den beskrevne funksjonen på flere måter. Et av hovedargumentene for å innføre funksjonsbaserte krav er at dette åpner for innovasjon og teknologiutvikling. Direktoratet gjennomfører en evaluering av de funksjonsbaserte byggereglene. Problemstillinger som vi ønsker å belyse er i hvor stor grad funksjonsbaserte regler har bidratt til innovasjon og utvikling, om funksjonsbaserte regler har gitt endringer i kvalitet og hvilke konsekvenser funksjonsbaserte byggeregler har for kommunene.

Evalueringen vil bli ferdigstilt første kvartal 2019.

Vurdering av unntak fra søknadsplikt for piperehabilitering

På oppdrag fra departementet har direktoratet vurdert et forslag om å fjerne søknadsplikten for rehabilitering av pipe. Direktoratet har i sin vurdering lagt særlig vekt på hensynet til nødvendige og tilstrekkelige kvalifikasjoner ved piperehabilitering. Dette er vesentlig for at brannsikkerheten ivaretas på en faglig forsvarlig måte. Våre vurderinger og anbefalinger er oversendt departementet.

Foto: iStock

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.2

Kriterier for Husbankens grunnlån til miljøvennlige boliger og livsløpsboliger

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte på høring i november forskrift om lån fra Husbanken. Direktoratet har bidratt til arbeidet med forskriftstekst og høringsnotat. Vi har særlig jobbet med kriteriene for miljøvennlige boliger. Kriteriene legger vekt på egenskaper som gir en merverdi ut over kravene i byggt teknisk forskrift, og som det er spesielt viktig for samfunnet å ivareta. Vi har satt ut et oppdrag for å beregne merkostnadene ved disse kriteriene og rapporten vil være ferdig primo februar 2019.

Tabell 13: Rapportering på oppdrag for delmål 1.2

Oppdrag	Beskrivelse	Status
5	DiBK skal vurdere om begrepsbruk i tilknytning til tilgjengelighet er omforent og hensiktsmessig i regelverk, standarder (NS11001), kommunale planer og andre relevante dokumenter. DiBK skal også se på mulighetene aktørene, og særlig kommunene, har til å påvirke tilgjengeligheten i boligbyggingen og vurdere hvordan kommunene best kan veiledes om dette. DiBK skal be Husbanken om innspill på disse vurderingene før DiBK sender sin anbefaling til departementet.	Utført
Tillegg nr 1	Oppfølging av overvannsutvalgets utredning. DiBK skal: <ol style="list-style-type: none"> 1. Utrede forslagene i NOU 2015:16 om endringer i byggt teknisk forskrift § 7-2 og § 15-7 2. Utrede hvordan overvannsproblematikken kan reguleres i byggt teknisk forskrift 3. Vurdere om andre forslag fra overvannsutvalget kan berøre byggt teknisk forskrift 	Utført
Tillegg nr 2	Vurdere endring av regler for campingplasser i forbindelse med brannsikkerhet	Utført
Tillegg nr 3	Vurdere erklæring av ansvar ved rehabilitering av piper	Utført

DELMÅL 1.3

FREMME INNOVASJON OG PRODUKTIVITET I BOLIG- OG BYGNINGSSEKTOREN

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«DiBK skal stimulere til innovasjon innenfor bolig- og byggkvalitet.»

Direktoratet bidrar til innovasjon i byggsektoren ved å delta i eller støtte viktige forbildeprosjekter og relevante utviklingsprosjekter. Resultatene fra disse prosjektene vil ha betydning for den videre utviklingen av forskriftene. Noen utviklingsprosjekter gir også gode innspill til forbedring av prosesser og økt samspill.

Støtte til relevante forbildeprosjekter og utviklingsaktiviteter

Direktoratet bidrar til innovasjon i byggsektoren ved å delta i eller gi støtte til viktige forbildeprosjekter og relevante utviklingsprosjekter. Resultatene fra prosjektene kan ha betydning for den videre utviklingen av de tekniske forskriftene. Vår erfaring er også at utviklingsprosjektene gir innspill til prosessforbedringer og økt samspill. I 2018 har vi blant annet støttet følgende prosjekter:

FutureBuilt

FutureBuilt-programmet bidrar til forbildeprosjekter som gir konkrete eksempler på hvordan vi kan redusere miljøbelastningen av bygninger. Forbildeprosjektene skal redusere klimagassutslippene for byggene i et livsløpsperspektiv, både i byggefasen og driftsfasen. Satsingen omfatter nybygg og rehabilitering, områder og enkeltbygg, kommunale og private utbyggere. Direktoratet er representert i programstyret og har også i år gitt prosjektstøtte.

Urban Future Global Conference 2019

Urban Future Global Conference arrangeres i Oslo i mai 2019, i samarbeid med FutureBuilt og som del av programmet for Oslo Europeisk miljøhovedstad. Hensikten med Urban Future konferansen er å markere avslutningen på FutureBuilt-programmet med en stor internasjonal konferanse. Direktoratet har støttet arbeidet med planleggingen av konferansen.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.3

ZEN

Direktoratet deltar og delfinansierer NTNU/SINTEFs forskningsprosjekt Zero Emission Neighbourhoods in Smart Cities (ZEN). Prosjektet har som hovedmål å utvikle kunnskap, konkurranse-dyktige produkter og løsninger som vil føre til flere bærekraftige områder med nullutslipp av klimagasser. Et mål er også å redusere klimaavtrykket av både ny og eksisterende bygningsmasse, og skape positive synergier mellom bygningsmasse, energi, IKT, mobilitetssystemer og innbyggere. Prosjektet startet opp for fullt i 2017 og vil pågå fram til 2024.

Sekretariatsfunksjonen for Bygg21

Bygg21 er et samarbeidsprosjekt mellom bygge- og eiendomsnæringen og statlige myndigheter. Formålet med programmet er å heve kompetansenivået og øke produktiviteten i byggenæringen. Bygg21 ledes av et styre med mandat fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Direktoratet har sekretariatet. I 2018 disponerte Bygg21 12,5 millioner kroner over post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, og ca. 2 millioner kroner over driftsbudsjett i form av to faste stillinger.

Styret i Bygg21 har oversendt en egen rapport for sin virksomhet til Kommunal- og moderni-

seringsdepartementet. Der framgår det at ved utgangen av 2018 har Bygg21 styrket sin rolle som bidragsyter med praktisk rettet inspirasjon og beste praksis-løsninger for bærekraft og produktivitet. Bygg21 som virkemiddel er nå allment kjent.

Bygg21s aktiviteter og leveranser i 2018 er knyttet til disse utviklingsområdene, i tråd med mandatet:

1. Næringens rolle i plan- og byggeprosesser.
2. Kunnskap om produktivitet og kostnadsutvikling.
3. Kvalitet og bærekraft
4. Samhandling i byggeprosjekter
5. Industrialisering av byggeprosjekter
6. Kompetanse som konkurransefortrinn

Nasjonal- og internasjonal standardisering

En stadig økende nasjonal- og internasjonal standardisering vil på sikt bidra til økt produktivitet. Vi har også i år gitt finansiell støtte til standardiseringsarbeid, i tillegg til å delta i flere standardiseringskomiteer. Vi har prioritert arbeid som underbygger effektiv implementering av byggereglene, men også standarder som bidrar til et mer velfungerende marked.

Nasjonal standardisering

Vi har i 2018 deltatt i om lag 40 standardiseringskomiteer. Vi har deltatt i byggefaglige komiteer innenfor konstruksjonssikkerhet, akustikk, energi, brannsikkerhet, inneklima, løfteinnretninger og universell utforming. Vi har i tillegg deltatt i komiteer som følger det internasjonale arbeidet innen digitalisering av byggsektoren, herunder BIM.

Direktoratet er medlem i sektorstyret for bygg og anlegg. Sektorstyret skal bidra til å utforme og følge opp Standard Norges strategier innen bygg, anlegg og eiendom (BAE), gi mandat til komiteer og sikre at standardene utvikles i samsvar med Standard Norges regler og mandat. Etter forespørsel fra BAE-rådet stiller direktoratet med en representant som leder av sektorstyret.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.3

Nordisk standardisering av brannsikkerhet

I de nordiske landene er kravene til brannsikkerhet i stor grad gitt som funksjonskrav. Dette gir muligheter for å dokumentere ved analyse at kravene er oppfylt. Målet med prosjektet for nordisk standardisering har vært å legge til rette for innovasjon, utvikling og harmonisering gjennom en nordisk standardisering av metoder for dokumentasjon og kontroll av analytisk brannprosjektering. Dette er også et viktig bidrag fra de nordiske landene til europeisk standardisering.

Våren 2018 har det vært forslag til to standarder ute på høring, og bearbeidingen etter høringen er nå avsluttet. To publikasjoner om «Probabilistic Methods for Verifying Fire Safety Design in Buildings» og «Review and Control in the Building Process» vil bli publisert tidlig i 2019, i første omgang som tekniske spesifikasjoner.

Internasjonal standardisering, CEN og ISO

Direktoratet deltar aktivt i internasjonalt standardiseringsarbeid som støtter digitalisering av byggsektoren. Vi har en representant som er valgt til leder av den europeiske komiteen (CEN) for bygningsinformasjonsmodellering. Vi gir i tillegg Standard Norge delfinansiering til å sikre norsk ledelse også i den internasjonale standardiseringskomiteen (ISO).

Den europeiske komiteen er sentral i EU-kommisjonens strategi for å utvikle et felles digitalt marked for byggsektoren (digital single market for construction). Nasjonalt samarbeid gjennom buildingSMART Norge og Standard Norge sikrer at det tilflytter kompetanse til norsk byggsektor. Dette åpner for nye muligheter ved at det norske fagmiljøet kan være tidlig ute med å ta nye verktøy i bruk, samt påvirke den framtidige utviklingen.

Åpne, internasjonale BIM-standarder vil bidra til en effektivisering både av byggesak og av nærings byggeprosesser gjennom bedre kommunikasjon, færre feil og riktigere bruk av ressursene.

I samarbeid med Statens kartverk, Standard Norge, buildingSMART Norge og i samfinansiering med Statsbygg, Vegdirektoratet, Statens kartverk med flere, tok direktoratet i 2017 initiativ til et arbeid i ISO om å utarbeide standarder for BIM-GIS interoperabilitet. I første omgang skal det lages en rapport som skal beskrive «beste praksis» og foreslå hvilke standarder som må utarbeides. Arbeidet med rapporten er godt i gang og skal leveres i 2019. Det er stor internasjonal interesse for dette arbeidet.

Fotograf: Ilja Hendel

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.3

Annet internasjonalt samarbeid

buildingSMART International

Direktoratet er aktivt medlem i buildingSMART International. Foreningen arbeider med prestandardisering for ISO, spesifikasjoner, og veiledning i bruk av standarder i industrien.

buildingSMART har en egen gruppe som fokuserer på å utvikle metoder og standarder for automatisk kontroll mot byggeregler, blant annet digitaliseringsvennlige tekniske krav. Det rapporteres jevnlig fra utviklingsprosjekter i en rekke land. I 2018 ble det vedtatt et veikart som viser hvilke aktiviteter som må gjennomføres for å nå de overordnede målene.

IRCC – Inter-Jurisdictional Regulatory Collaboration Committee

Direktoratet er ett av 14 medlemmer i IRCC som er et forum for bygningsmyndigheter i land med funksjonsbaserte byggeregler. Forumet har to årlige møter for å holde hverandre orientert om utviklingen av byggeregler i de ulike landene, og diskutere felles utfordringer.

På møtene i 2018 var det fortsatt fokus på brannsikkerhet ved fasader (som følge av brannen i Grenfell Tower, London, sommeren 2017), og branntekniske krav til høye bygninger

med bærende trekonstruksjoner. I møtene er det også gjennomført workshops om utfordringer og utvikling knyttet til kvalitet og bærekraft i byer.

CEBC - Consortium for European Building Control

CEBC er en organisasjon med deltakere fra europeiske myndigheter og organisasjoner som er involvert i byggesak, -tilsyn og -kontroll. Formålet med organisasjonen er å utveksle kunnskap og erfaringer. Gjennom felles innspill i nettverket kan vi påvirke EU-kommisjonens arbeid med byggesaksbehandling og bygningskontroll. Norge arrangerte ett av møtene i 2018, og direktoratet bidro i gjennomføringen sammen med Norsk kommunalteknisk forening.

Strategi for bedre byggkvalitet i eksisterende boliger

Direktoratet har utarbeidet en strategi for perioden 2019-2023 der det overordnede målet er å gjøre det enklere for boligeiere å foreta valg som gir bedre byggkvalitet, samtidig med at de vedlikeholder, pusser opp eller bygger om. Fra 2017 fikk vi et tydeligere og utvidet fagansvar for energi og miljø i eksisterende bygg. Fra 2018 fikk vi også ansvar for å videreføre Lavenergi-programmets kompetansearbeid. Dette er tatt

inn i strategien, og i tillegg til energi og miljø, er tilgjengelighet og klimatilpasning valgt som satsingsområder i strategien. De to sistnevnte områdene er valgt basert på føringer i tildelingsbrevet om at flere boliger og bygg må være tilpasset en stadig aldrende befolkning, i tillegg til klima- og miljøutfordringene vi står overfor. Vi har revidert strategien for fagansvaret for energi og miljø, slik at den skal harmonisere bedre med strategien for tilgjengelighet og klimatilpasning. De største endringene er at strategien konsentrerer seg om småhus, og den er blitt utvidet til å gjelde fram til 2023. Strategien er implementert i den nye strategien for bedre byggkvalitet i eksisterende boliger.

Fagansvar for energi og miljø

Våre aktiviteter i 2018 har blant annet bestått av to nettverksmøter med myndigheter og organisasjoner. Tema for møtene har vært hvordan organisasjoner kan styrke eget energi- og miljøarbeid og hvordan de kan samarbeide for å heve kvaliteten på arbeidet. For å stimulere til utvikling av digitale verktøy i byggevarehandelen, har vi gjennomført en idékonkurranse der målet var å utvikle verktøy som gjør det enklere å ta gode energi- og miljøvalg ved oppussing av bolig. Tre konsepter ble utviklet og premiert.

Vi har deltatt i Byggflokken, et program for samfunnsinnovasjon for å finne nye løsninger for framtidens byggenæring. Et aktuelt tema var ombruk, og vi har informert mye om regelverket for byggevarer og holdt foredrag om ombruk. I tillegg har vi bidratt med delfinansiering til NHP-nettverket, Bygg og Bevar og forskningsprosjektet OPPTRE.

Videreføring av Lavenergiprogrammets kompetansearbeid

Etter at Lavenergiprogrammet ble avsluttet i 2017 har vi jobbet med å overføre deler av aktivitetene til direktoratet. Dette omfatter fagtreff og produksjon av fagartikler, i tillegg til at innholdet på nettsiden til Lavenergiprogrammet er overført til direktoratets nettside.

I samarbeid med Miljødirektoratet, Byggmesterforbundet og byggevarehandelen har vi arrangert ti fagtreff for håndverkere. Tema for fagtreffene har vært «Jobb uten gift» og målet har vært å fortelle hvordan håndverkere kan unngå produkter som inneholder helse- og miljøfarlige stoffer, og vise hva de kan velge i stedet. Fagtreffene har samlet nærmere 600 deltakere.

Tilhørere fra fagtreff håndverkere
Fotograf: Torbjørn Tandberg

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.3

I 2018 er det gjennomført følgende prosjekter knyttet til brannsikkerhet:

«**Energieffektive bygg og brannsikkerhet**» som analyserte utfordringer knyttet til solcelleanlegg, batterier og slokking av brann.

«**Brannsikkerhet ved bruk av massive tre i bygninger**» som ga et oppdatert kunnskapsgrunnlag med fokus på konstruksjonsdetaljer og brannutvikling i rom med eksponerte treoverflater.

«**Brann- og røykspredning i ventilasjonskanaler**» som gjennomførte brannforsøk hvor det viste seg at bruk av brannisolasjon på kanaler bør unngås.

«**Slokkegass IG-541 og personsikkerhet**» som vurderte hvilken dokumentasjon som må foreligge ved bruk av gasslokkeanlegg basert på inngangen i boligbygninger.

«**Brannsikkerhet i lekeland**» som viste at det i denne type aktivitetssenter kan være utfordringer knyttet til håndtering av brann- og røykutvikling og evakuering ved brann.

Brannsikkerhet – samarbeidsprosjekter med DSB

Direktoratet er medlem av styringsgruppen og bidrar med delfinansiering av prosjekter som gjennomføres under forskningsavtalen mellom Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og RISE Fire Research AS. Formålet med prosjektene er å gi økt kunnskap om aktuelle branntekniske problemstillinger og utfordringer. Resultatene gir grunnlag for revisjon og videreutvikling av byggreglene.

Skadevurdering basert på statistikk

Omfanget og hyppigheten av byggskader gir oss en indikasjon på tilstanden i bygg og eiendommer. Statistikk om byggskader kan også fortelle noe om hvordan vi bedre kan ta vare på våre bygde omgivelser og hvordan vi bør bygge for å stå rustet til endrede behov og rammebetingelser i framtiden. Direktoratet har startet et arbeid basert på data fra relevante aktører og kilder, for å følge med på byggskadeomfanget.

Byggskadeomfang basert på Big-Data

Direktoratet har jobbet med å samle informasjon og skaffe oversikt over omfanget av byggskader.

Pilotprosjektet om analyse av produkt-, bygg- og leverandørdata, som skulle se om vi kunne ta i bruk Big-Data-teknologi, ga ikke det resultatet vi håpet. En foreløpig vurdering er at utvikling av Big-data-teknologi på dette feltet ikke gir stor nok merverdi til å forsvare kostnadene. Vi har derfor valgt å gå videre med å etablere direkte samarbeid med utvalgte aktører som forvalter interessante data.

Skadeutvikling for vannskader og brannskader

Basert på åpen statistikk fra Finans Norge har vi undersøkt skadeutviklingen for vannskader og brannskader. Statistikken fra Finans Norge er basert på tall fra forsikringsbransjens skadeforsikring for landbaserte virksomheter, for norske forsikringstakere. Maritim sektor, offshore og luftfart er unntatt.

Statistikken viser at den vannskadetypen som har størst omfang både i skadeantall og i økonomiske konsekvenser, faller inn under kategoriene slitasje og elde (på bygninger eldre enn 30 år). Vannskader på grunn av slitasje og elde utgjør 37,4 prosent av antall skader i private eiendommer, og 44,4 prosent av skadene i bedriftsbygg. De øvrige skadene fordeles ganske jevnt på ni andre skade kategorier. Disse er feil med produkter, prosjekteringsfeil, håndverkerfeil (utførelse), brukerfeil,

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 1.3

lokal korrosjon, stopp i avløp, frost, drenering og ytre påvirkning. Den største av disse er ytre påvirkning som utgjør 19,8 prosent for private eiendommer og 10,4 prosent for bedriftsbygg.

Statistikken for brannskader viser at en stor andel av brannskadene har ukjent årsak, eller en ikke spesifisert årsak. Den viser også at registreringene er av varierende kvalitet med mangelfull informasjon om blant annet alder på byggene, brannkilde og byggets bruk og funksjon. Dette gjør det utfordrende å vurdere hvilke regelverk som var gjeldende for bygget. Derfor er det også vanskelig å vurdere regelverkens direkte virkning på sikkerhetsnivået i bygningene.

Kommunale og statlige eiendommer er i hovedsak selvassurert og er derfor ikke med i Finans Norges statistikk.

Statens pris for byggkvalitet

Direktoratet har sekretariatsansvaret for Statens pris for byggkvalitet. Prisen er en hederspris som skal løfte fram nye forbildebygg som bidrar til å heve, fornye og utvikle byggkvalitet. Prisen ble delt ut første gang i 2018, og tema for prisen i oppstartsåret var god fortetting. Vi fikk inn 80 forslag fra 17 fylker. Dette er gode tall, tatt i betraktning at det var en ny pris som skulle etableres og gjøres kjent.

Det var Ulstein Arena, et idrettskulturhus i Møre og Romsdal som er tegnet av Lund+Slaatto arkitekter, som gikk av med seieren. Studentboligene Moholt 50|50 i Trondheim og forretningsbygget Youngskvartalet i Oslo fikk hedrende omtale. Prisen ble delt ut av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland under Byggkvalitetsdagen 2018.

Det har vært oppstartskostnader med prisen, blant annet utvikling av prisens profil, kommunikasjon og markedsføring, planlegging og gjennomføring av juryarbeidet, og utdeling av prisen. Dette har gitt nyttige erfaringer og lagt et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Årets aktiviteter og resultater
Delmål 1.3

Vinner av Statens pris for byggkvalitet i 2018, Ulstein Arena, er tegnet av Lund+Slaatto arkitekter og består av idrettshall, klatrehall, svømmehall og bibliotek. Fotograf: Fredrik Myhre

Hovedmål 3

Effektiv og brukerrettet forvaltning av bolig- og bygningssektoren

Delmål under hovedmål 3

Direktoratets arbeid og resultater under hovedmål 3 beskrives og rapporteres under disse delmålene som har gitt retning og prioritering knyttet til våre målsettinger om samfunns- og brukereffekter i 2018:

- 3.1.** Brukervennlige og digitale tjenester
- 3.2.** Effektiv tjenesteyting og forvaltning

Regjeringens politikk og direktoratets oppdrag er preget av stor vekt på effektivisering av offentlige tjenester gjennom forenkling, digitalisering og innovasjon. For direktoratet betyr dette i særlig grad å gjøre byggeprosessene enklere og mindre ressurskrevende gjennom digitalisering. Derfor er vi fornøyd med at vi har lykket med hovedsatsningene i 2018 under ByggNett-strategien. Her har vi skapt operative og konkrete komponenter i Fellestjenester BYGG på Altinn-plattformen, og disse er tatt i bruk av markedsaktørene som lager løsninger for sluttbrukerne. Sammen med utviklingen i GeoLett-prosjektet som skaper tilgang til grunn-data, gir dette vesentlige bidrag til at kommunene kan motta gode byggesøknader digitalt.

Arbeidet med å vinne praktisk erfaring med digitalisering av plan- og bygningslovgivningen er godt i gang. Vi samarbeider med departementet om pilotprosjekter og i arbeidet med DigiTEK.

→ [Les om DigiTEK side 40](#)

På direktoratets nettsider har vi god og oppdatert informasjon og veivisere for regelverket som er tilrettelagt for målgruppene. Målinger viser oss hva brukerne etterspør og vi utvikler nettsiden kontinuerlig i forhold til dette. Målet er at brukerne selv skal finne svar på nett framfor å kontakte oss enkeltvis. Brukerundersøkelsen viser at dette arbeidet har gitt resultater og gir en effektiviseringsgevinst for direktoratet.

Bruken av evalueringer og annen FoU som verktøy for å sikre styringsinformasjon og forsvarlig beslutningsgrunnlag, er økt betydelig de senere årene. Sammen med andre tiltak for å skape et best mulig kunnskapsgrunnlag i virksomheten, bidrar dette til bedre prioriteringer og at vi utvikler tiltak som har effekt. Annet arbeid med systematisk utnyttelse av tildelte ressurser og økt produktivitet, blant annet gjennom digitalisering, er omtalt i årsrapportens del IV.

DELMÅL 3.1

BRUKERVENNLIGE OG DIGITALE TJENESTER

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Direktoratet skal fortsatt være en pådriver for digitale saksbehandlingssystemer for byggesaker i kommunene. Selvbetjeningsløsninger på Altinn er nå i bruk, og flere kommuner mottar byggesøknader digitalt. DiBK skal samarbeide med bl.a. kommunene, planmyndighetene og Kartverket i digitaliseringsarbeidet.»

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«Departementet vil i 2018 ta initiativ til utviklingssamarbeid med DiBK med sikte på å vinne praktisk erfaring med digitalisering av plan- og bygningslovgivningen. Arbeidet vil ta utgangspunkt i foreløpige beskrivelser av prosjektene «Minihuspiloten» og «Transformasjonspiloten»

ByggNett-strategien

ByggNett-strategien er i vesentlig grad i ferd med å bli realisert. Strategien er i tråd med Digital agenda og sentrale retningslinjer i Digitaliseringsrundskrivet. Hovedprinsippet i direktoratets digitaliseringsstrategi er å legge til rette for at sluttbrukertjenester skal tilbys i markedet, og at direktoratet legger til rette for digital bruk av regelverket. I 2018 har vi sett at disse målene gir god effekt, og at produktutvikling av tjenester og verktøy er godt i gang i markedet.

I samsvar med tildelingsbrevet for 2018, er ByggNett-strategien revidert, og foreligger som en ny og mer spisset strategi. Det gjenstår noe arbeid med illustrasjoner, som etter planen ferdigstilles i løpet av mars 2019. De strategiske hovedprinsippene er videreført. Disse legger vekt på å bruke tjenestedesign, smidige arbeidsformer og stimulering av markedet. Strategien er knyttet

sterkt opp mot direktoratets hovedsatsning for å digitalisere regelverket, gjennom å bruke Fellestjenester BYGG.

Utvikling og bruk av Fellestjenester BYGG

Direktoratet har etablert første versjon av nasjonal, digital fellestjeneste. Denne skal gjøre det mulig for kommersielle aktører å tilby søknadsløsninger for alle typer byggesøknader. Fellestjenester BYGG er den sentrale satsningen for å videreutvikle tilbudet av digitale tjenester til publikum, kommunene og næringen. Alle søknader som sendes via Fellestjenester BYGG blir automatisk videresendt til korrekt kommune. Kommunene velger selv hvordan søknadene skal mottas. Direktoratet ble i 2018 invitert av Digitaliseringsrådet for å presentere ByggNett-strategien og resultatene så langt. Vår tilnærming fikk bred støtte i rådet, samtidig som rådet hadde gode innspill til videre utvikling og implementering.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.1

Fellestjenester BYGG er under stadig utvikling og direktoratet har tett oppfølging av leverandørene, blant annet gjennom dialogmøter. Slik sikrer vi at alle forhold blir ivaretatt i søknadsløsningen og at ny funksjonalitet blir gjort tilgjengelig på en hensiktsmessig måte. Nye digitale veivisere, som er relevante, legges til rette på Fellestjenester BYGG slik at systemleverandørene kan benytte veiviserne i sin utvikling av søknadsløsninger. Til nå er veiviseren for å beregne grad av utnyttning, lagt tilgjengelig og tatt i bruk.

“ Fellestjenester BYGG er en plattform som skal være samlende for sektormyndigheter og andre offentlige instanser som er knyttet til byggesaken

Fellestjenester BYGG er en plattform som skal være samlende for sektormyndigheter og andre offentlige instanser som er knyttet til byggesaken. Målet er at brukerne skal slippe å forholde seg til hvordan myndighetene er organisert. Det er nå lagt til rette for at Arbeidstilsynet kan motta sin del av byggesøknaden

direkte fra Fellestjenester BYGG, og Arbeidstilsynet er godt i gang med å utvikle sitt digitale mottak.

Seks søknadstjenester i drift

Et styringsparameter i tildelingsbrevet for 2018, var at åtte ulike søknadsløsninger skulle være operative for innsending av byggesøknader via Altinn. Dette er ikke oppnådd og anses som et avvik. En konsekvens av valget i ByggNett-strategien om å overlate til markedet og kommersielle aktører å utvikle sluttbrukerløsninger, er at direktoratet ikke kan kontrollere når sluttbrukerløsningene blir tilgjengelige på markedet. Ut fra de opplysningene vi hadde ved inngangen til 2018, har markedet brukt lengre tid på å utvikle søknadsløsninger. På nyåret 2019 er flere tjenester operative for innsending og direktoratet forventer god utvikling hvor flere søknadsløsninger vil bli lansert og operative framover i 2019. Leverandører som har vært avventende er i gang med utvikling av søknadsløsninger, og vi har fremdeles tett oppfølging av leverandørene.

I januar 2018 ble den første søknadstjenesten operativ på Fellestjenester BYGG, da Oslo kommune lanserte en heldigital løsning for gjennomføringsplan med ansvarsretter. Tjenesten gjør det mulig for ansvarlig søker, i byggesaker i Oslo kommune, å legge alle ansvarsretter i et byggeprosjekt inn i én og samme løsning, hvor

ansvarlige foretak kan signere digitalt gjennom Altinn. I tillegg til å gjøre det enklere for brukeren, bidrar løsningen til at gjennomføringsplanen blir komplett og riktig.

Rundt halvparten av de 17 IKT-leverandørene og bransjeorganisasjonene som har tjenestekonseksjon på Fellestjenester BYGG, har i 2018 arbeidet med å utvikle ulike søknadsløsninger. Året har vært preget av utvikling og testing.

I oktober 2018 lanserte Ambita, i samarbeid med Norcosult, sin løsning for nabovarsling til bruk for alle foretak. Ved årsskiftet hadde fem leverandører satt søknadsløsninger og tjenester i drift på Fellestjenester BYGG, slik at løsningene kunne testes. Tjenestene omfatter nabovarsel, erklæring av ansvarsrett og generering av gjennomføringsplan, rammesøknad og søknad i ett trinn. I januar 2019 lanserte Norkart digital nabovarsling og i februar 2019 lanserte Arkitektbedriftene en komplett løsning for innsending av byggesøknader.

Alle grunnleggende søknader i en byggesak er nå utviklet på Fellestjenester BYGG. Gjennom hele året har vi hatt stabile tjenester i drift som sørger for fordeling og signering av alle de ulike ansvarsrettene i et tiltak. Disse tjenestene er mye brukt i Oslo kommune.

Årets aktiviteter og resultater

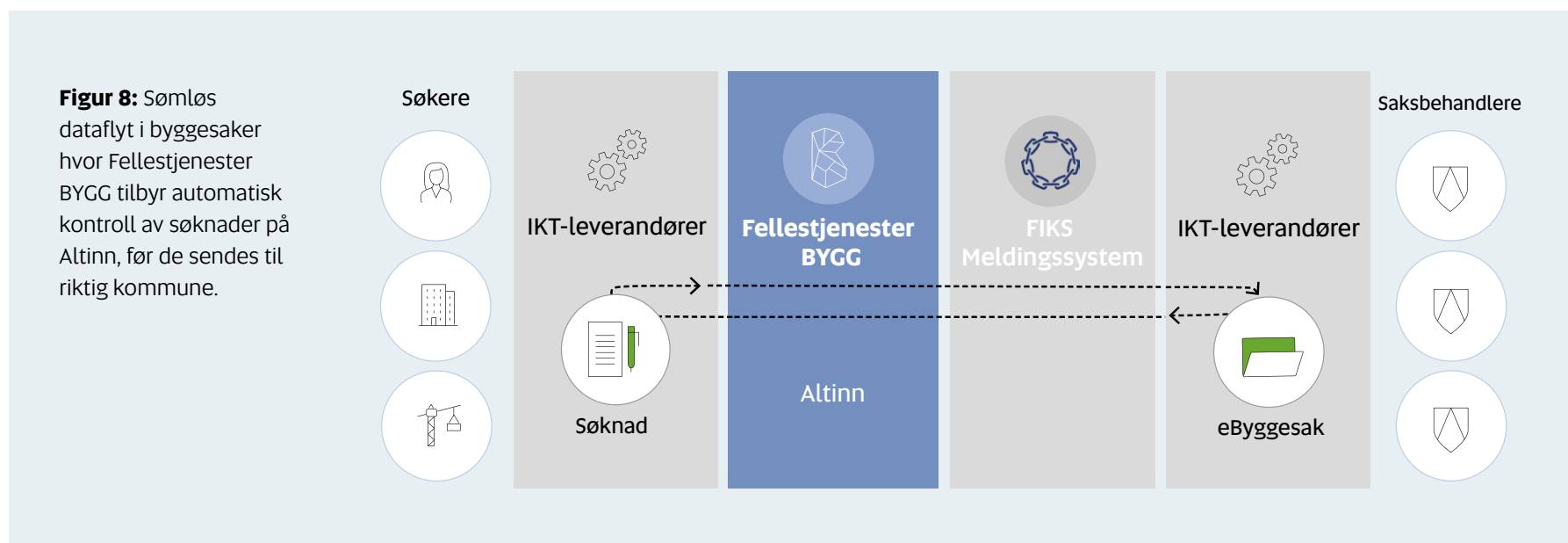
Delmål 3.1

Det har vært mange utfordringer og det er utført mye arbeid for å få på plass en korrekt, digital løype for utsending av nabovarsling via Altinn. Disse tjenestene kom i drift i tredje kvartal i 2018, og erstatter rekommanderte postsendinger. Både profesjonelle og private søkere som skal varsle naboer om et byggetiltak, har vist stor interesse for denne løsningen.

Standard for byggesaksBIM er utarbeidet
Vi har også hatt som mål for 2018 å få etablert

bygning sinformasjonsmodeller (BIM) som bærer av informasjon i byggesaken. Vi har utarbeidet en standard for byggesaksBIM, det vil si hva som skal med i en BIM for behandling av byggesak. Rutiner for kontroll av byggesaksBIM er utviklet på Fellestjenester BYGG, og tjenesten har vært tilgjengelig for testing siden høsten 2018. Det forventes at byggesaksBIM blir satt i drift i løpet av første halvår i 2019. I første omgang er det lagt opp til at BIM sendes som et supplement til tegninger.

30 prosent har anskaffet eByggesak
Direktoratet har samarbeidet med KS om spredningstiltak for å få kommunene til å ta i bruk nye saksbehandlingsløsninger basert på standarden eByggesak. Målet for 2018, var at 25 prosent av kommunene har anskaffet eByggesak innen utgangen av året. Ved årsskifte var det om lag 100 kommuner som har tatt disse verktøyene i bruk. I tillegg er det ca. 60 kommuner som har inngått kontrakt eller i ferd med å slutføre kontrakt med leverandør, og ytterligere ca. 40

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.1

kommuner som er i gang med anskaffelse. Resultatet ved årsskiftet er dermed at ca. 130 kommuner har anskaffet eByggesak, noe som tilsvarer 30 prosent av alle kommunene.

Mål om 90 prosent søknader via Fellestjenester BYGG

Vi jobber også mot et mål om at 90 prosent av alle byggesøknader skal sendes via Fellestjenester BYGG innen utgangen av 2020. Utviklingen er god, og vi ser at interessen for de nye digitale søknadsløsningene er økende. For å få full gevinst av nye søknadsløsninger, er det en forutsetning at kommunene kan behandle søknadene digitalt. Vi har derfor jobbet mye med informasjon til kommunene om å ta i bruk eByggesak. Vi har blant annet, i samarbeid med KS og NKF, flere

samlinger for kommunene. Det er imidlertid et ambisiøst mål at 90 prosent av søknadene skal sendes via Fellestjenester BYGG i løpet av 2020. Dette kan være vanskelig å nå uten at ByggSøk stenges for nye søknader, men endelig plan for dette er ikke fastsatt. Plan for hvordan nå målet om 90 prosent søknader via Fellestjenester BYGG, ble sendt departementet i august.

ByggSøk – testarena med begrensninger

De fleste av landets kommuner kan ta imot søknader fra dagens innsendingssystem, ByggSøk. Det er fortsatt noen kommuner som ikke vil ta imot søknader sendt elektronisk fra ByggSøk. Rundt 81 prosent av alle byggesøknader utarbeides i ByggSøk, men kun 27 prosent av søknadene bruker ByggSøk som kanal for innsen-

ding. Resten sendes via mail eller som vanlig post. Driften av ByggSøk har vært stabil i 2018. Dagens ByggSøk skal på sikt avvikles og erstattes av nye systemer for digitale byggesøknader gjennom Fellestjenester BYGG. Stengning av ByggSøk vil være en viktig driver for å få mange av søkerne over på de nye søknadsløsningene. ByggSøk har vært en viktig testarena for Fellestjenester BYGG også i 2018. Vi har utarbeidet eget notat om dato for stenging av ByggSøk, som ble sendt departementet i juni.

Det er utviklet nye tjenester på Fellestjenester BYGG som ByggSøk ikke klarer å støtte. Dette gjelder blant annet en del valideringstjenester og digital nabovarsling. ByggSøk som pilot, har derfor klare begrensninger. Det er ikke avklart om det vil være formålstjenlig å kjøre ordinær drift av ByggSøk over Fellestjenester BYGG. Dette må vurderes nærmere i 2019. Men det er viktig at det blir mulig å overføre eksisterende saker fra ByggSøk via Fellestjenester BYGG, og til nye søknadssystemer.

ByggSøk blir ikke lenger videreutviklet med unntak av helt nødvendige endringer som må til for å kunne fungere sammen med Fellestjenester BYGG, eller hvis det forekommer forskrifts- endringer som krever endringer i systemet.

Tabell 14: Antall søknader til ByggSøk

Volumtall	2016	2017	2018
Antall søknader laget i ByggSøk	82 180	82 989	81 727
Volumtall	2016	2017	2018
Andel søknader ferdigstilt i ByggSøk	82 %	83 %	81 %
Andel søknader sendt elektronisk i ByggSøk	30 %	32 %	27 %
Antall kommuner som har koblet sine kart opp mot ByggSøk*	75	68	70

*Det er usikkert hvor mange av kartløsningene som faktisk virker. Årsaken til dette er at kartleverandørene i større grad selger disse dataene som egne leveranser.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.1

GeoLett gir bedre grunndata

En forutsetning for å få til gode og effektive søknadsløsninger, er at brukerne får tilgang til nødvendige og gode grunndata for forhåndsutfylling av søknaden. Dette kan være matrikeldata, plandata, temadata og historiske data. Sammen med Kartverket, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og KS, har direktoratet startet prosjektet GeoLett for å sikre at gode grunndata gjøres tilgjengelig. GeoLetts overordnede mål er å forbedre datagrunnlaget for plan- og byggesaksprosessen ved å:

- fremme innovasjon av metodebruk og digitale verktøy
- tilrettelegge for effektiv deling av informasjon
- bistå med å heve datakvalitet hos sektormyndigheter og kommuner

2018 var det andre året i dette treårige prosjektet, og året har vært preget av stor aktivitet. En viktig satsning har vært utlysning av FoU-midler. Her er det gitt støtte til ti ulike prosjekter, fordelt på seks leverandører. Det har vært en forutsetning at FoU-aktiviteten understøtter en eller flere av satsningsområdene i GeoLett-prosjektet:

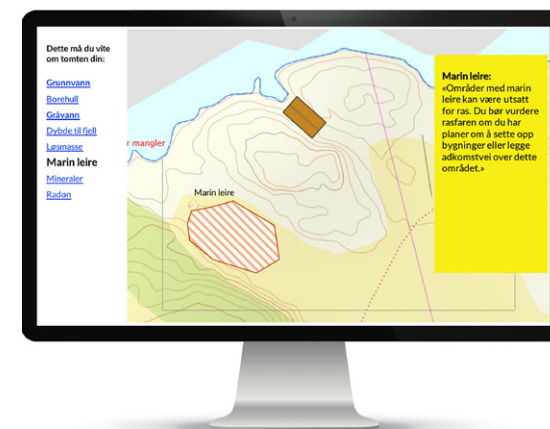
- matrikel tilrettelagt for selvbetjening
- gjenfinning i historiske arkiv/kilder
- sektordata tilrettelagt for selvbetjening
- planbestemmelser/planverk
- kompetanse

Gjennom FoU-prosjektene har vi kartlagt et stort potensial for automatisering og maskinlæring innen satsningsområdene. Flere av leverandørene er allerede i gang med produktutvikling, som et resultat av FoU-midlene de har fått tildelt. Med bakgrunn i dette, er det også igangsatt pilotarbeid i samarbeid med fem ulike kommuner. Dette gjelder både avansert søk i byggesaksarkiv, tilbakemelding om feil i matrikkelen, tilrettelegging av plandata tilpasset behov i byggesøknader og tilrettelegging av grunnlagsdata fra ulike sektormyndigheter for selvbetjening.

Andre delprosjekter innenfor GeoLett er:

- Lovdialog (Et tverrfaglig samarbeid for harmonisering av plan- og bygningsloven med forskrifter, matrikkelloven og eierseksjonsloven.)
- ArkivLett (Utvikling av en standard for arkivering av dokumenter i byggesak som forenkler maskinell gjenfinning og tilrettelegging for selvbetjening.)
- Temadata sektormyndigheter (Et samarbeidsprosjekt for å tilrettelegge data for selvbetjening. Prosjektet er et samarbeid med NVE, NGU, Miljødirektoratet, Riksantikvaren og Kartverket.)
- Hvordan få til gode tilbakemeldinger via crowdsourcing (brukerne melder inn feil og mangler)
- Demonstrator for framtidig bruk av planregister

Illustrasjon av GeoLett

Årets aktiviteter og resultater
Delmål 3.1

Forprosjekt mikrohus

Regjeringen vil vurdere å åpne opp for en større grad av alternative boformer. Direktoratet har fått i oppdrag å starte et forprosjekt for et pilotprosjekt om mikrohus. Prosjektet skal ha to formål:

- Gjøre det enklere å oppføre mikrohus
- Bruke mikrohus som testarena for regelverksforenklinger og digitalisering av plan- og bygningsloven med forskrifter

Direktoratet skal kartlegge utfordringer og strukturere aktuelle problemstillinger, i tillegg til å vurdere i hvilken grad dagens regelverk er til hinder for oppføring av mikrohus. Vi skal gi en anbefaling til definisjon av mikrohus og videre oppfølging. Fristen er satt til 1. mars 2019 og arbeidet pågår.

Tabell 15: Oppsummering styringsparametere for delmål 3.1

Styringsparameter	Resultatmål	Resultat
Andel kommuner som har anskaffet eByggesak	25 prosent	30 prosent
Bygningsinformasjonsmodellering (BIM) som bærer av informasjon i byggesaken	Etablert	Utført
Antall søknadsløsninger som er operative for å sende inn byggesøknad via Altinn	8	6 løsninger med delvis funksjonalitet → Se omtale side 53
Ved utgangen av 2020 skal andel byggesøknader sendes via Fellestjenester BYGG	90 prosent	I arbeid

Tabell 16: Rapportering på oppdrag for delmål 3.1

Oppdrag	Beskrivelse	Status
6	DiBK skal foreslå dato for stenging av den elektroniske søknadsløsningen ByggSøk	Utsatt frist til 15.03.19
7	DiBK skal oversende KMD en plan for hvordan 90 prosent av alle byggesøknader skal gå gjennom Fellestjenester Bygg innen 2020	Utført
8	DiBK skal bistå departementet i utviklingen og gjennomføringen av digitaliseringsprosjektene «Transformasjonspiloten» og «Minihuspiloten»	Transformasjonspiloten: Samarbeid med KMD Minihuspiloten: Se under, tillegg nr. 3
Tillegg nr 3	Forprosjekt mikrohus	Under arbeid. Frist 1.3.2019

DELMÅL 3.2

EFFEKTIV TJENESTEYTING OG FORVALTNING

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«DiBK skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten i egen virksomhet. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet, sammen med f.eks. omorganisering, prosessforbedring og annen bruk av teknologi.»

- FRA TILDELINGSBREVET FOR 2018

«DiBK skal sikre en god og oppdatert informasjon til aktuelle brukere på nettsidene sine, og gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser.»

Direktoratet skal sikre god og oppdatert informasjon til aktuelle brukere på nettsidene, og gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser. Vi arbeider systematisk for at brukerne i størst mulig grad skal finne svar på sine spørsmål på våre nettsider. Dette er et langsiktig arbeid.

Bedre produktiviteten i direktoratet

Digitalisere arbeidsprosesser og tjenester

Som et ledd i å sikre god og oppdatert informasjon til aktuelle brukere på nettsidene, har vi lansert flere nye veivisere i 2018. Veiviserne er et eksempel på selvbetjeningsløsninger som gir en mer effektiv tjenesteyting både for direktoratet og kommunene, ved at brukerne på egenhånd kan avklare sine rettigheter og plikter. For eksempel hadde veiviseren «Bygg uten å søke» for frittliggende bygninger 80.000 unike brukere

i løpet av året, og de to nye veiviserne for tilbygg og bruksendring har rukket å bli en populær tjeneste.

Det største effektiviseringstiltaket som understøtter digitalt førstevalg, er arbeidet med Fellestjenester BYGG. I 2018 lanserte vi digitalt nabovarsel, som sikrer en digital informasjonsflyt for en del av søknadsprosessen som i stor grad har vært papirbasert. Dette er både tids- og kostnadsbesparende for søker. En viktig nyvinning er at det i tillegg er tilrettelagt for digitalt førstevalg ved at en kan svare på nabovarselet digitalt i Altinn. Økt tilrettelegging av digital informasjonsflyt sikrer mer helhetlige tjenester og bedre gjenbruk av informasjon i byggesaken.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.2

Bruke evalueringer og FOU til å sikre tilstrekkelig styringsinformasjon og forsvarlig beslutningsgrunnlag

I mars reviderte vi direktoratets plan for evaluering av våre virkemidler for 2018-2020. Vi ønsker å bruke evalueringer enda mer systematisk og strategisk for å få et bedre faktagrunnlag om status og utvikling i byggemarkedet. Slik kan vi bedre måle effekter av regelverket og andre virkemidler vi rår over. Evalueringene bidrar til et bedre beslutningsgrunnlag og en tryggere kunnskapsplattform. Arbeidet blir videreført i 2019 som en del av oppdraget vi har fått om å lage en plan for innhenting av data om effektene av regelverket og tilstanden i bygningsmassen.

Evalueringene bidrar til et bedre beslutningsgrunnlag og en tryggere kunnskapsplattform

Alle sentrale FoU-rapporter som er utarbeidet for direktoratet i 2018, er oversendt til departementet til orientering. Dette er gjort i henhold til gjeldende rutiner og malen for oppsummering av FoU. Ytterligere omtale av evalueringene som er utarbeidet, finnes under den enkelte aktivitet.

Saksbehandlingstid for markedstilsynet

Hvert år mottar vi mange titalls henvendelser fra bransjen, om produkter som det bør føres tilsyn med. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for innkomne henvendelser er på 13 dager, og dette er innenfor vårt resultatmål.

Når vi fører tilsyn, har vi en gjennomsnittlig saksbehandlingstid per aktør på ca. 138 dager. Det er ikke noe markant skille mellom proaktive saker og reaktive saker. I de proaktive sakene var det en del aktører som hadde flere produkter som ble kontrollert. Likevel tok ikke disse sakene i gjennomsnitt lenger tid.

Saksbehandlingsverktøyet som ble innført i 2017, har gitt oss bedre oversikt over saksbehandlingstiden i markedstilsynet. Tallene er fremdeles grove, men vi ser noen interessante tendenser og ser fram til enda bedre data i 2019.

Videreutvikling av tilsynsverktøyet for markedstilsynet

For å sikre en effektiv og forutsigbar saksbehandling i markedstilsynet, har vi videreutviklet det digitale tilsynsverktøyet som vi bruker i markedstilsynet. En ny versjon ble lansert ved årsskiftet 2018/2019. Den nye versjonen har oppdatert funksjonalitet og gir et bedre grunnlag for å kunne registrere vurderinger i tilsynssakene.

Verktøyet er et viktig skritt på veien for å effektivisere tilsynet, selv om det stadig er rom for forbedring og videreutvikling.

Effektiv forvaltning av sentral godkjenning

Avdeling for sentral godkjenning har gjennom året fokusert på saksbehandling av søknader. Saksbehandlingstiden var høy allerede ved inngangen til 2018. Dette skyldtes justeringer i saksbehandlingspraksis som ble foretatt høsten 2017, der en av følgene var at om lag 500 saker måtte vurderes på nytt.

Saksbehandlingstider i sentral godkjenning

Saksbehandlingstiden for søknader om sentral godkjenning skal være 28 dager. Den faktiske behandlingstiden avviker fra dette og var ved årsskiftet 48,5 dager for førstegangssøknader. Økningen i antall dager sammenlignet med 2017 er på 15 dager og anses som betydelig. De rapporterte tallene er gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Enkelte saker tar av ulike årsaker lang tid å saksbehandle, mens andre saker har saksbehandlingstid innenfor kravet på 28 dager.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.2

Årsak til avvik i saksbehandlingstid

Svært mange foretak hadde sin sykliske fornyelse av sentral godkjenning i 2018. Dette skyldes at mange foretak søkte om sentral godkjenning høsten 2015 - før de nye reglene trådte i kraft 1. januar 2016. Alle søknader ble ikke behandlet i løpet av 2015, så dette sykliske mønsteret vil fortsette inn i første halvår 2019.

Regelendringene som trådte i kraft 1. januar 2016, med tilhørende overgangsordning, medførte at flere momenter skal vurderes i søknaden. Dette ga økt behandlingstid per søknad.

Betydelig utskifting av personell i seksjon for saksbehandling, der seksjonen mistet ti medarbeidere i perioden 2017-2018. Seks nye saksbehandlere ble ansatt i 2018. Året ha vært preget av underbemanning og opplæring av nye saksbehandlere. Ytterligere ansettelsesprosesser er gjennomført og seksjonen vil ikke være fullt bemannet før i 2. kvartal i 2019.

Saksbehandlingstiden for klagesaker skal være 120 dager. I 2018 var denne på 195 dager. Avviket fra måltallet er fortsatt stort, men vi har oppnådd en betydelig reduksjon fra 2017 på hele 111 dager.

Etter mange år med betydelige restanser er nå antallet klagesaker redusert og saksbehandlingstiden for klagesaker forventes ytterligere redusert i 2019. Arbeid med klagesak vil fortsatt bli prioritert når seksjonen blir fullt bemannet i 2019.

Møtefrekvensen til klagenemda er av betydning for å redusere saksbehandlingstiden ytterligere og vi vil i samråd med departementet og klagenemda se på alternative møteformer for å gjennomføre hyppigere møter.

Tabell 17: Saksbehandlingstider i antall dager 2016-2018

Saksbehandlingstider	2016	2017	2018
Førstegangs	39	33	48,5
Endring	41	33,5	45,5
Fornyelse	40	34	49,5
Klagesak	160	306	195

Brukernes opplevelser av direktoratets tilbud og tjenester

Direktoratet gjennomfører årlig en brukerundersøkelse blant byggesaksenhetene i kommunene og foretak med sentral godkjenning. I undersøkelsen spør vi om brukernes tilfredshet med vårt tilbud og våre tjenester. Undersøkelsen er gjennomført på e-post, og svarprosenten er 47 prosent blant kommunene og 18 prosent blant foretakene.

Både kommuner og foretak har et positivt inntrykk av direktoratet. Det er en solid økning av kommuner som har et svært godt inntrykk av direktoratet. Også blant foretakene er det flere enn før som har et godt inntrykk av direktoratet.

Kommunene: Ni av ti har et godt inntrykk av direktoratet

Så mange som ni av ti av kommuner har et godt inntrykk av direktoratet. Dette er den høyeste målingen siden 2014. I hovedsak er kommunene godt fornøyd med servicenivået hos direktoratet. 70 prosent opplever at direktoratet er serviceorientert.

Ni av ti kommuner har vært i kontakt med direktoratet det siste året. Nettsidene er den viktigste kommunikasjonskanalen mot kommunene.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.2

Deretter følger kontakt på e-post og telefon. Kommunene fortsetter å være godt fornøyd med nettsidene. Kommunene synes nettsiden er en viktig informasjonskilde som er lett å finne fram i, og brukerne har god kjennskap til innholdet på sidene.

Som i 2017 opplever 70 prosent av kommunene å få klare svar fra direktoratet. Brukerne opplever i større grad å få klare svar på nettsidene, enn på e-post og telefon.

På spørsmål om hva som er direktoratets viktigste forbedringsområder, svarer kommunene:

- Raskere og mer konkrete svar
- Tydeligere informasjon på nettsidene og bedre søkefunksjon, slik at kommunene og privatpersoner selv kan finne svar på det de lurer på

Foretakene: Sju av ti har et godt inntrykk av direktoratet

Sju av ti foretak svarer at de har et godt inntrykk av direktoratet. Dette er en økning på 6 prosentpoeng fra 2017. Foretakene er som kommunene godt fornøyd med servicenivået hos direktoratet – 65 prosent mener direktoratet framstår som serviceorientert. Nivået har ligget relativt jevnt siden 2014.

Snaut to av tre foretak har vært i kontakt med direktoratet i løpet av det siste året. Flertallet av

foretakene kontakter direktoratet fordi de har spørsmål om sentral godkjenning, men andelen foretak som har spørsmål om byggereglene fortsetter å øke. 74 prosent av foretakene opplever å få klare svar på sine henvendelser.

Nettsiden er den viktigste kommunikasjonskanalen også mot foretakene. Deretter følger kontakt på e-post og telefon. Andelen foretak som besøker nettsiden fortsetter imidlertid å synke. 45 prosent av foretakene oppgir å ha besøkt nettsiden siste år, noe som er en nedgang på 10 prosentpoeng siden 2014.

Sju av ti foretak svarer at de har et godt inntrykk av direktoratet

Foretakene er misfornøyd med saksbehandlingstiden på sentral godkjenning. Dette er en tydelig negativ trend fra 2014. Tilfredsheten med den elektroniske løsningen for å søke om sentral godkjenning synker også, og kun 50 prosent er nå tilfreds med søknadsløsningen. Ved søknad om fornyelse ønsker foretakene å gjenbruke informasjon fra siste søknad, framfor å måtte oppgi all dokumentasjon på nytt.

Svar på nett

Tilfredsheten med direktoratets nettsider fortsetter å stige. 96 prosent av kommunene er fornøyd med nettsidene, mens tilfredsheten hos foretakene er noe lavere (83 prosent). Det er en markert nedgang i andel kommuner og foretak som svarer at språket på nettsidene er enkelt å forstå. Klarspråk er derfor en viktig oppgave for direktoratet framover.

Direktoratet har i 2018 fortsatt arbeidet for at brukerne i større grad skal få svar på sine spørsmål på nettsidene, slik at de ikke trenger å kontakte oss på telefon eller e-post. Blant kommunene oppgir mellom 97 og 99 prosent at de forsøkte å finne informasjonen på nett før de kontaktet direktoratet. Blant foretakene oppgir 80 prosent det samme.

Siden 2014 er andelen foretak som foretrekker kontakt på telefon når de trenger hjelp og veiledning fra direktoratet, gått ned fra 60 prosent til under 40 prosent.

Årets aktiviteter og resultater
Delmål 3.2

Sikre brukerne god og oppdatert informasjon på nettsidene

Bruken av nettsidene er gått opp 8 prosent sammenlignet med 2017. Som tidligere er byggesaksblanketter, byggteknisk forskrift med veiledning og byggesaksforskriften med veiledning det mest brukte innholdet. I 2018 har vi lagt til rette for enklere informasjon for boligeiere om blant annet garasjer, tilbygg og terrasser. Vi ser at disse sidene nå er blant de mest brukte på nettstedet.

I 2018 har vi videreutviklet søkefunksjonen på nettsidene og vi arbeider systematisk for at brukerne skal få gode treff på de mest brukte søkeordene. Det er 10-15 søkeord som med små variasjoner går igjen. Trapp, tiltaksklasse, rekkverk, uavhengig kontroll og bruksendring var de mest brukte søkeordene på nettsidene i 2018.

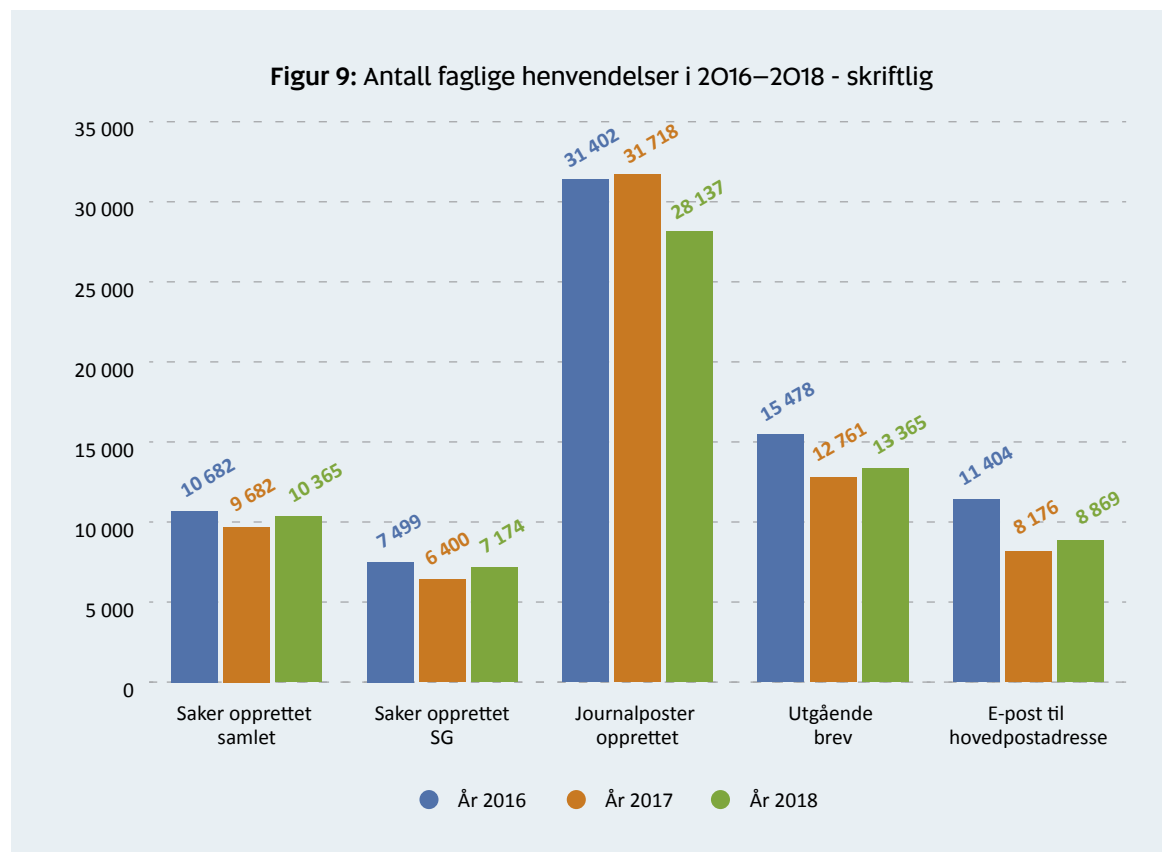
Oversikt over faglige henvendelser

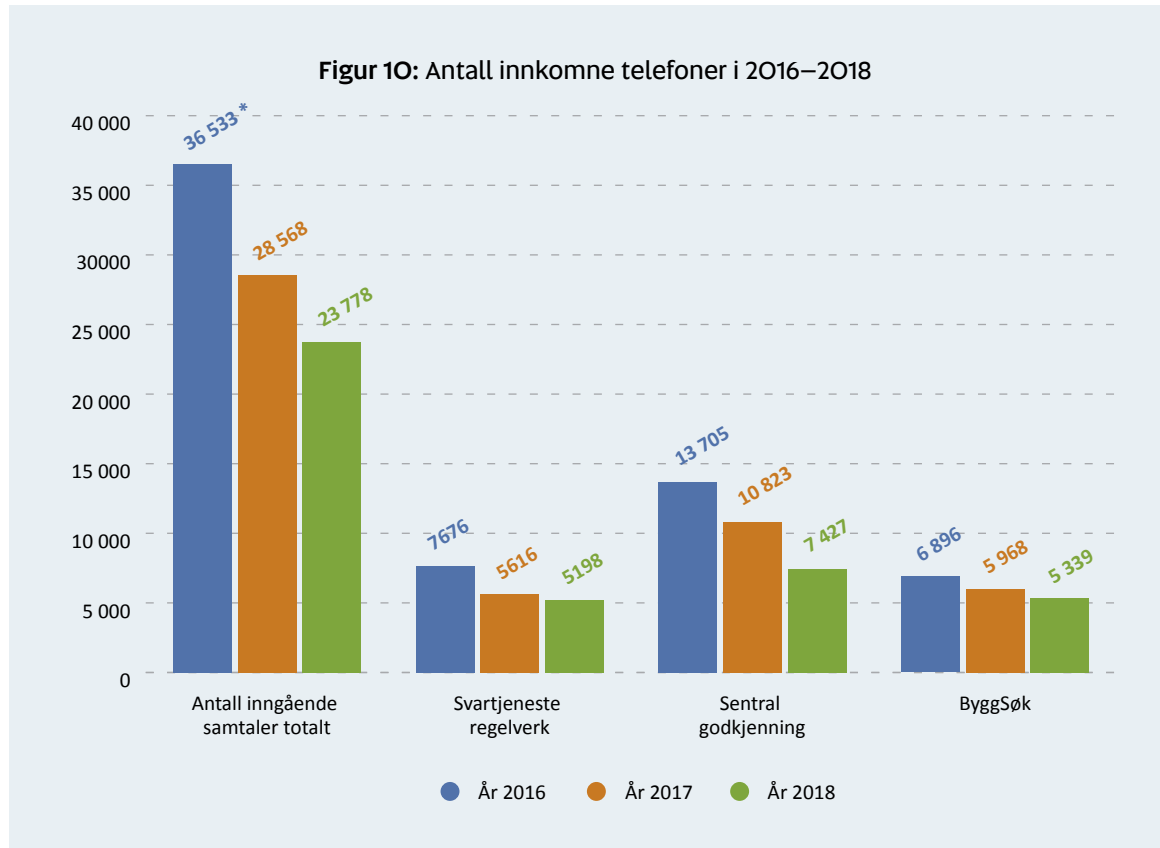
Direktoratet får mange henvendelser fra byggesaksenhetene i kommunene, privatpersoner, ansvarlige søkere, rådgivere, byggherrer og utbyggere. De fleste kontakter oss med spørsmål om fortolkning og praktisk forståelse av regelverket.

Direktoratets svartjeneste på telefon er delt inn etter fagområder.

Sammenlignet med 2017 fortsetter antall telefoner å falle, mens antall skriftlige henvendelser øker. Direktoratet arbeider systematisk for at brukerne i større grad skal få svar på sine

henvendelser på nettsidene våre. Brukerundersøkelsen viser at stadig flere brukere foretrekker nettsiden når de trenger hjelp og veiledning fra direktoratet.

* Overrapportering på om lag 8 prosent fram til 2016, pga feil i dataauthenting.

Årets aktiviteter og resultater

Delmål 3.2

Tabell 18: Oppsummering styringsparametere for delmål 3.2

Styringsparameter	Resultatmål	Resultat
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i markedstilsynet, fra mottatt tips/henvendelse til det foreligger en beslutning om reaktivt tilsyn eller ikke	15 dager	13 dager
Saksbehandlingstiden i sentral godkjenning for nye søknader	4 uker	48,5 dager
Saksbehandlingstiden for klager på vedtak i sentral godkjenning	120 dager	195 dager

Tabell 19: Rapportering på oppdrag for delmål 3.2

Oppdrag	Beskrivelse	Status
9	DiBK skal lage en oversikt over hvor mye utgifter til leie av lokaler utgjør per årsverk (ref. DFØs definisjon) for hver av de ulike kontorene.	Utført
10	DiBK skal sende en oppdatert evalueringsplan for perioden 2018-2020	Utført
Tillegg nr. 4	Regjeringens inkluderingsdugnad og 5%-målet i statlige virksomheter → Se omtale side 74	Utført

IV.

Styring og kontroll i virksomheten

Tildelingsbrevet for 2018 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet var preget av tydelighet i målsettinger for oppdragene og tillit til at direktoratet kunne velge tilnærming og metoder i oppdragene, for best mulig effekt. Det ble ikke signalisert retningsendringer, men de langsiktige trendene knyttet til digitalisering, effektivisering, avbyråkratisering og brukerorientering var ytterligere forsterket og tydeliggjort. De faglige mål- og resultatkravene var også tydelige og ga oss et godt grunnlag for operasjonalisering av aktivitetene slik at kravene i all hovedsak er oppfylt på en god måte i 2018.

Styring og kontroll i virksomheten

Justering og optimalisering av direktoratets systemer og rutiner for styring og kontroll, og derved riktig resultatoppnåelse og økt effektivitet i oppgaveløsningen, er en prosess som pågår kontinuerlig. Fokusområdene er økt intern effektivisering gjennom digitalisering og en prosess knyttet til innsparinger i driftskostnader utenom lønn, for å legge til rette for at direktoratet kan utvikle sin faglige kompetanse i tråd med utviklingen og nye krav til resultater. I dette bildet er vi fornøyd med at direktoratet ved utgangen av året hadde til sammen 86 ansatte, hvorav administrasjonen nå utgjør 13 prosent. Til sammenligning utgjorde de administrative funksjonene i 2008 20 prosent av antall ansatte. Samtidig er driftskostnadene utenom lønn redusert i årene etter 2016.

Direktoratets arbeidsfelt og ansvar har vært i utvikling gjennom flere år, med klart fokus på digitalisering og mer samlet ansvar for byggkvalitet etter overføring av ansvarsområder fra Husbanken. En annen faktor som er knyttet til utvikling, er at vi bygger opp ny aktivitet med veiledning om byggkvalitet i eksisterende bygg, som går lengre enn regelverkets minimumskrav, blant annet som resultat av at en videreføring av Lavenergiprogrammets arbeid ble plassert i direktoratet fra 2018.

Det er ikke gjennomført større organisatoriske endringer i 2018 ut over en ny stabsfunksjon der koordinering av alle digitaliseringsaktiviteter blir samlet. I staben skal det også tilføres ny kompetanse på virksomhetsstyring som vil gi økt fokus på nyskaping i styringssystemer og rutiner. Begge disse elementene ser vi som viktige utviklingsbidrag i forhold til økende krav til digitalisering, omstilling og effektivisering i staten.

“ Driftskostnadene utenom lønn er redusert i årene etter 2016

Arbeidet med utvikling i styring og kontroll støttes aktivt gjennom tildelingsbrev og styringsdialog med departementet som år for år utvikles slik at rammer og styringssignaler er tydelige med klare mål, men samtidig kombinert med frihet i forhold til måten oppdragene løses på.

Riksrevisjonens revisjonsberetning for 2018 hadde ingen merknader. Dialogen med revisjonen er konstruktiv og gir oss verdifulle innspill til forbedringer i økonomisk styring og dokumentasjon i virksomheten.

Youngskvartalet - Fabel arkitekter - Felix arkitekter. Fotograf: Fredrik Myhre

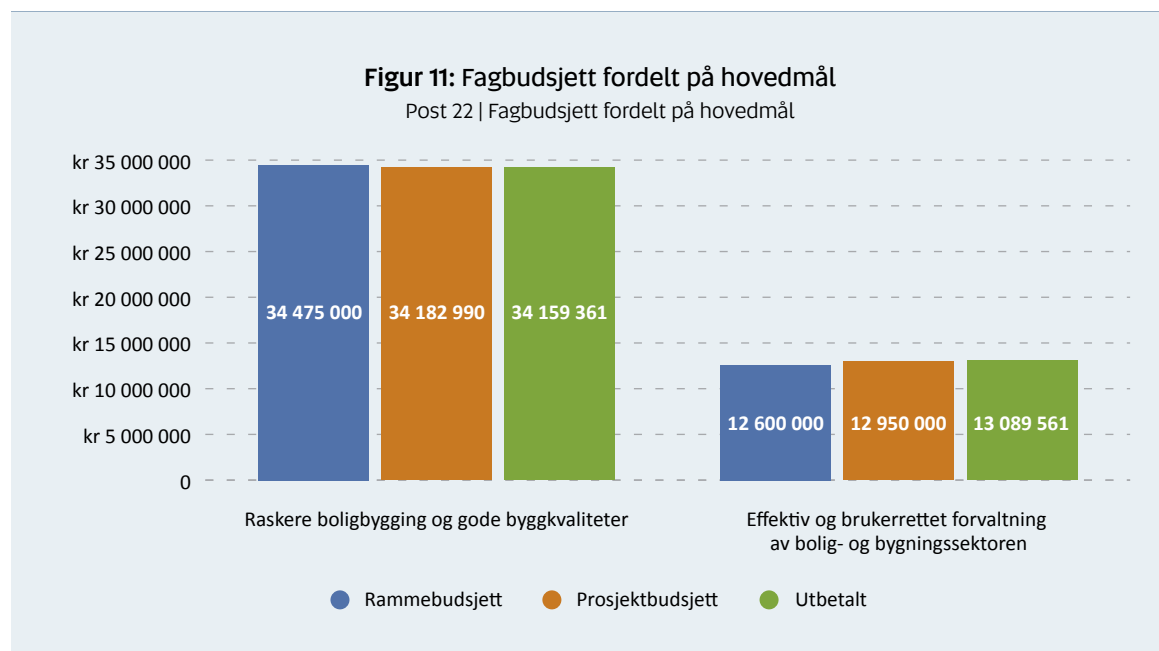
Risikostyring og intern kontroll i direktoratet

Risikostyring av vesentlige arbeidsområder er en viktig del av styringssystemet i Direktoratet for byggkvalitet og integrert i alle rapporteringer til departementet gjennom året. Dette bidrar til kvalitetssikring av måloppnåelsen gjennom at risikoene følges opp og risikoreduserende tiltak kan gjennomføres til riktig tid. Dette gir et godt grunnlag for konstruktiv styringsdialog også for arbeidsområder og prosjekter som er utfordrende. Fra 2018 er også risikostyring mer formelt integrert i prosjektstyringssystemene våre, slik at alle større prosjekter i beslutningsfasen avdekker risiko og planlegger for redusert risiko fra prosjektet starter opp.

“ Risikostyring av vesentlige arbeidsområder er en viktig del av styringssystemet i Direktoratet for byggkvalitet

Sikkerhets- og beredskapsstyringen i direktoratet er forankret i en krisehåndteringsplan som oppdateres ved behov, dersom ytterligere beredskapsdokumentasjon er nødvendig eller ønskelig.

I forhold til faglig, økonomisk styring legger vi stor vekt på å ha god kontroll med ressursbruken for vår faglige, eksternt rettede aktivitet, som finansieres over post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling. Disse faglige midlene styres med en formell godkjenningssystem der alle prosjekter er knyttet opp mot målstrukturen i tildelingsbrevet. På denne måten kan ressursene som brukes, spores direkte tilbake til hvilket mål prosjektet er med på å oppfylle. For 2018 var fordelingen slik:

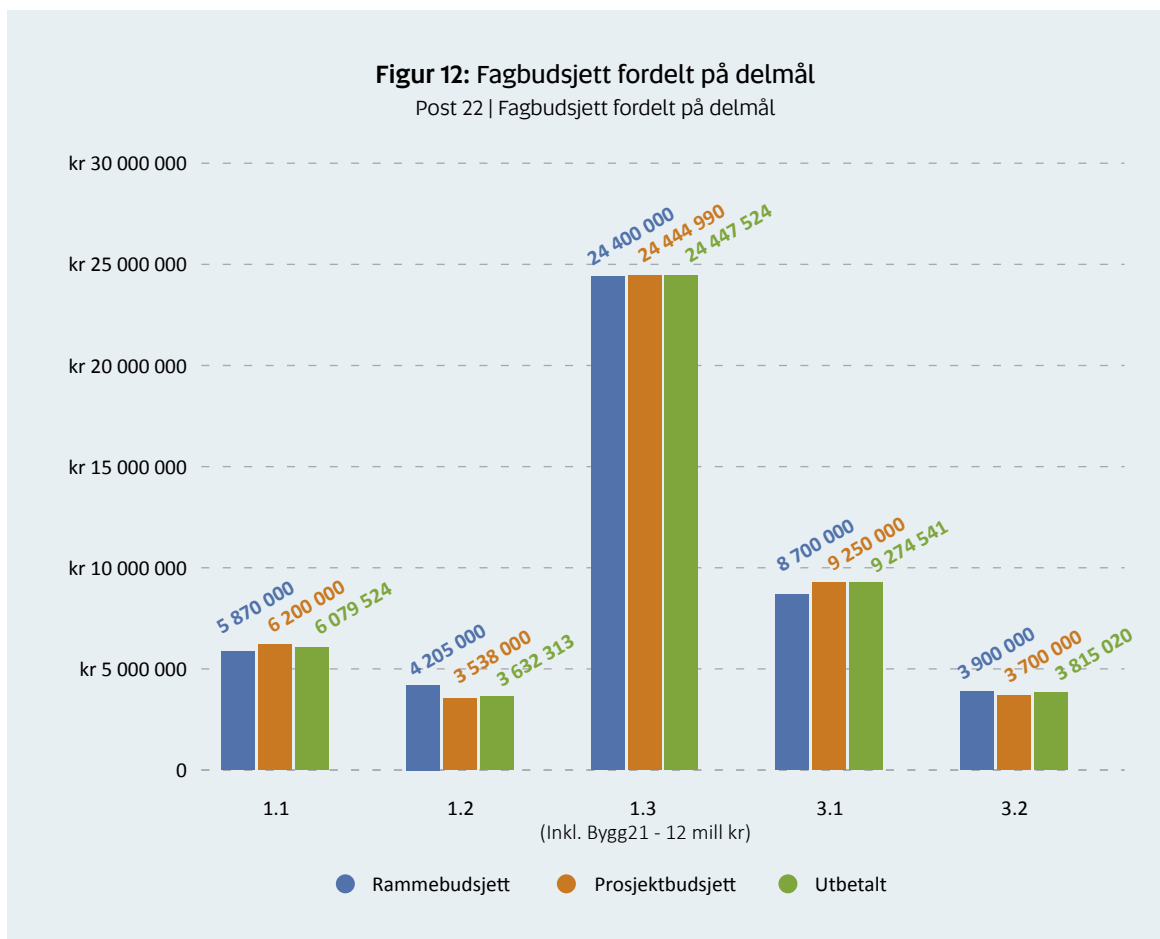
**Styring og kontroll
i virksomheten**

Direktoratet har arbeidet videre med å se på samlet ressursbruk fordelt på oppgavekategorier i fagbudsjettet. Alle prosjekter er knyttet til de oppgavekategorier som rapporteres til budsjettproposisjonen. Vi har nøyaktig regnskap for bruk av midler og anslag for samlet tidsbruk for alle prosjekter. I denne oversikten kan vi se på samlet ressursbruk, både tid og midler. Et av våre tiltak i effektiviseringsutviklingen, er å gå videre med reell tidsregistrering på utvalgte områder for å øke nøyaktigheten i slike oversikter for helhetlig ressursbruk i blant annet prosjekter, i forhold til målstruktur og i forhold til oppgavekategorier.

“ Et av våre tiltak i effektiviseringsutviklingen er å gå videre med reell tidsregistrering på utvalgte områder

Figur 12: Fagbudsjett fordelt på delmål

Post 22 | Fagbudsjett fordelt på delmål

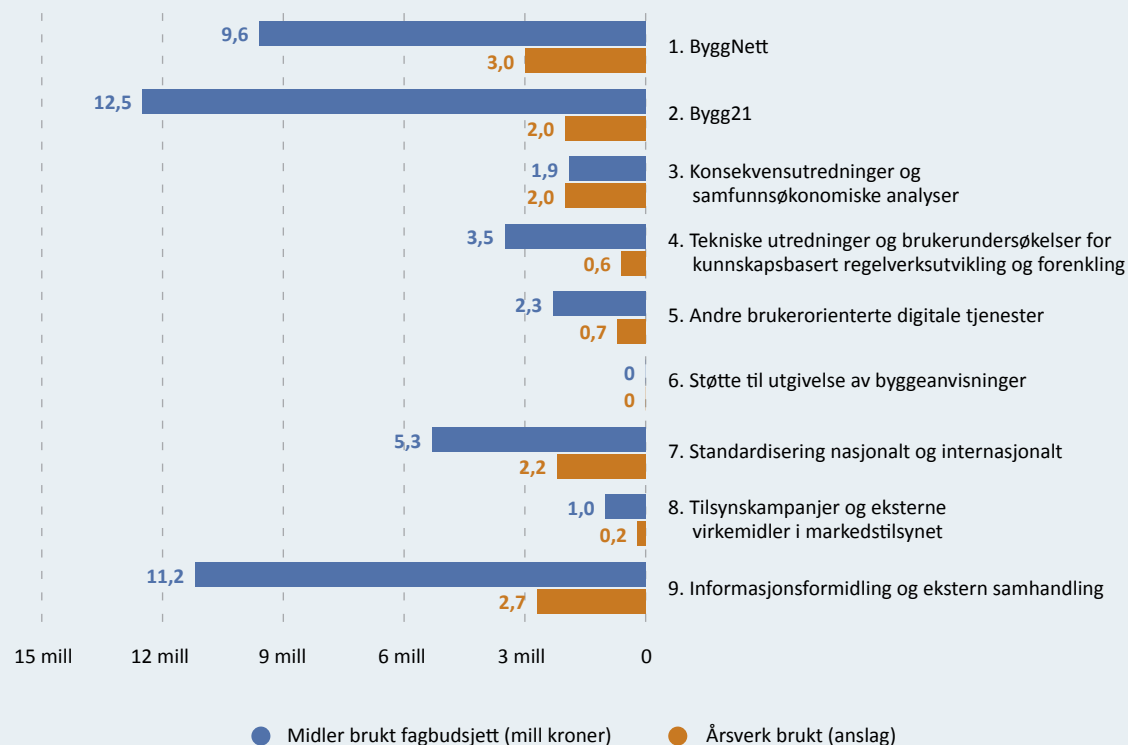
**Styring og kontroll
i virksomheten**

Driftskostnader per årsverk er en viktig indikator for styring og utvikling av tiltak for effektivisering og avbyråkratisering. Vi har som mål at disse over tid skal vise en nedadgående tendens. Kostnaden regnes ut med basis i alle driftskostnader på post 1 og 22 i kontoplanen.

“ Driftskostnader per årsverk er en viktig indikator for styring og utvikling av tiltak for effektivisering og avbyråkratisering

Figur 13: Disponering av fagbudsjett og personalressurser per kategori

DiBK | Ressursoversikt fagbudsjett 2018

Styring og kontroll i virksomheten

Portefølje- og prosjektstyring

I 2018 har det vært et satsningsområde å utvikle styringen av prosjekter videre. Etter en god prosess for tydeliggjøring av roller og formalkrav, og dokumenter for oppstart av prosjekter, har vi nå en videreutviklet prosjektmodell i direktoratet. Denne sikrer at de riktige prosjektene startes opp, med tydelige rammer for økonomi, tidsbruk, og med hensiktsmessig og planlagt framdriftskontroll og rapportering. I dette er risikostyring et integrert element.

“ I 2018 har det vært et satsningsområde å utvikle styringen av prosjekter videre

Planleggingen foregår ved at det ved årets begynnelse lages et rammebudsjett for alle oppgaver som er definert med utgangspunkt i målsettingene og oppgavene i tildelingsbrevet. Prosjektene som støtter den enkelte oppgaven budsjetteres innenfor rammebudsjettet som revideres av ledermøtet, tre ganger i året. På denne måten styrer vi ressursene gjennom året i forhold til leveransebehovene.

Direktoratet gjennomførte tidligere porteføljestyring av prosjekter på digitaliseringsområdet. Dette ble i 2018 utviklet videre til å gjelde alle typer prosjekter av strategisk betydning. Porteføljestyringen ivaretas av ledergruppen. Samlet sett har utviklingen av prosjektmetodikk og porteføljestyring i 2018 gitt betydelige forbedringer i arbeidsmetodikken. Dette bidrar til å sikre resultatoppnåelse og framdrift.

Effektiv og brukerrettet forvaltning

Målsettinger og krav om effektivisering og avbyråkratisering av offentlig sektor blir stadig tydeligere og mer konkret i tildelingsbrev og styringsdialog. For direktoratet betyr dette ikke lenger bare å spare penger. Derfor skal vi ikke bare gjøre det vi har pleid å gjøre litt mer effektivt, men reelt vurdere om det vi gjør har tilstrekkelig effekt. Det handler om å prioritere det som har de beste samfunns- og brukereffektene i vårt samlede oppdrag slik dette er tydeliggjort i tildelingsbrev og styringsdialog gjennom året.

For å få dette til må kunnskapsgrunnlaget om hvordan regelverket fungerer og utviklingen i byggkvalitet legges til grunn i planleggingen. Derfor er økt kunnskap om hvordan hele sektoren fungerer et satsningsområde som

får økt oppmerksomhet, gjennom blant annet brukerundersøkelser og evalueringer. I dette bildet er utviklingen av eByggesak, eByggesøknad og Fellestjenester BYGG på Altinn-plattformen viktige komponenter i digitaliseringsarbeidet vårt, som gjennom samfunnsøkonomiske analyser viser et betydelig effektiviserings- og innsparingspotensial for kommuner og byggenæring.

Utvikling og effektivisering

Riktig utvikling og brukerretting av direktoratets interne arbeidsmåter og systemer blir stadig viktigere og går stadig fortere. Det politiske fokuset på tidstyver var bare oppstarten i dette arbeidet der brukerfokus, digitalisering og planlegging for riktige effekter av direktoratets oppgaveløsning nå står stadig mer sentralt. Tildelingsbrevet for 2018 ga viktige styringssignaler og ytterligere fokus gjennom styringsdialogen med departementet.

I dette arbeidet er direktoratets ikt-strategi et viktig element. Denne er oppdatert og videreutviklet i 2018 med målsettinger for perioden 2019-2020. Strategien har så langt gitt oss retning og mål som blant annet har ført til innføring av det skybasert kontorstøtteverktøyet

**Styring og kontroll
i virksomheten**

Office 365, og outsourcing av driften av alle publikumseksponeerte, digitale tjenester. Dette har ført til økt driftsstabilitet og frigjort ressurser til utviklingsoppgaver.

I 2018 ble tilpasning til personverndirektivet en viktig, men ikke spesielt vanskelig utviklingsoppgave fordi direktoratet håndterer svært lite sensitiv informasjon. Alle behandlinger av personopplysninger ble identifisert, rutiner oppdatert, nyutviklet personvernerklæring implementert på alle digitale tjenesters inngangsside og personvernombud ble oppnevnt.

“ Driftskostnader utenom lønn har ikke økt på tre år, og gevinsten er brukt for planmessig tilførsel av fagkompetanse

Hovedelementene i det særlige effektiviseringsarbeidet internt i direktoratet i 2018

Vi har ...	Gjennomførte tiltak
Vurdert og prioritert oppgaver opp mot effekter og mål i overordnet arbeidsplanlegging, i detaljplanleggingen og i det daglige arbeidet.	Workshops gjennomført i alle avdelinger for å stimulere til økt fokus i arbeidsplanleggingen.
Bevistgjort oss tidsbruk i oppgaveløsningen gjennom tidsanslag som oppdateres gjennom året på oppgave- og prosjektnivå. Det er også gjennomført testing av reell tidsregistrering for enkelte oppgaver.	Anslag ukeverk for alle oppgaver og prosjekter. Testing av tidsregistrering som er besluttet videreutviklet i 2019.
Vurdert arbeidsformer og tidsbruk for at vi skal bruke mer tid til produksjon av resultater og brukereffekter.	Diskusjoner i alle avdelinger med tiltak blant annet knyttet til møteomfang og -kultur.
Fortsatt effektivisering i øvrig drift for å skape rom for å tilføre ny kompetanse.	Driftskostnader utenom lønn har ikke økt på tre år, og gevinsten er brukt for planmessig tilførsel av fagkompetanse.
Videreutviklet lokaler, utstyr, systemer og infrastruktur i takt med nye muligheter og behov.	Kontinuerlig prosess der vi ser på investeringer i denne sammenhengen som bidrag til effektivisering.
Utviklet brukerkompetanse for systemer og utstyr i en felles prosess mellom brukerne og systemeierne. Veiledning og opplæring er ett element, sammen med brukernes fokus og prioritering for å utvikle sin egen kompetanse. Med dette øker vi effektiviteten i oppgaveløsningen sammen.	Økt fokus på brukeropplæring og informasjon der brukernes økte brukerkompetanse er vesentlig for effektivisering sammen med de investeringer vi gjør i oppdatert utstyr.

Styring og kontroll i virksomheten

Driftskostnader per årsverk

En viktig indikator for utvikling og effektivisering er statens felles indikator for driftskostnader per årsverk utenom lønn. Direktoratet har som målsetting at denne indikatoren skal vise en nedadgående tendens, fordi dette bidrar til en sannsynliggjøring av at ressursene styres mot faglige resultater og samfunns- og brukereffekter.

Resultatene de siste fire år

2015	2016
1 161 678	1 070 598
2017	2018
917 745	1 031 252

Økningen i 2018 skyldes særlig høy turnover i virksomheten og dermed en reduksjon i antall årsverk. Ved full bemanning gjennom året ville indikatoren vært ytterligere redusert.

Bemanning og kompetanse

I 2018 ble en optimalisering av fagpersonalet, sett opp mot nye oppgaver og utviklingstrender, i store trekk fullført ved at de budsjettmessige rammene for dette nå er nyttet fullt ut. Innsparinger i drift utenom lønn er også anvendt for dette formålet samtidig som administrative årsverk er videreført på samme nivå.

Behovsanalyser legges til grunn ved nyansettelser for å sikre tilgang på ny kompetanse der vi trenger det, framfor å rutinemessig erstatte eksisterende kompetanse.

Likestilling

Ved utløpet av 2018 hadde direktoratet 86 ansatte, hvorav 49 kvinner og 37 menn. Kvinneandelen for ledere på direktorats-, avdelings- og seksjonsnivå var i 2018 på 55 prosent.

Rekruttering og kjønnsfordeling

En særlig utfordring i 2018 var at svært mange sluttet i avdeling for sentral godkjenning og nyrekrutteringsbehovet som ble utlyst og tilsatt, var på 18 nye medarbeidere. Med dette har avdelingen full bemanning etterhvert som de siste nytilsatte tiltrer gjennom første kvartal 2019. Øvrig turnover i direktoratet var på et normalt nivå, og samlet sett var det 14 som sluttet og 17 som begynte i direktoratet i 2018.

Kjønnsfordelingen både for kontortilsatte, saksbehandlere og administrasjon videreføres med god balanse, slik det framgår av tilstandsrapporteringen.

Lærlinger

Statens satsning på lærlinger gjennom tildelingsbrev er fulgt opp ved at vi fullførte et lærlingløp til sommeren med godt resultat, og startet med en ny lærling i kontorlag fra høsten. Dette er en oppgave som oppleves meningsfylt og viktig, men er samtidig ressurskrevende i en liten administrasjon. Derfor samarbeider vi med Husleietvistutvalget og fordeler oppgavene i opplæringsplanen mellom oss.

Lønns- og arbeidsforhold

Vi følger nøye med på at det ikke skal oppstå lønnsforskjeller som ikke kan forklares med annet enn kjønn. Det er lav lønnsforskjell mellom kjønnene i direktoratet. Lønnsutviklingen skjer nå hovedsakelig gjennom lokale forhandlinger der avklaringer knyttet til lønnsbalansen mellom kjønnene alltid er et tema i forberedelsene til forhandlingene. Ved større endringer eller for å beholde svært viktig kompetanse, gjennomføres også forhandlinger på særlig grunnlag. For nyansatte gjennomføres det etter avtaleverket en lønnsvurdering innen 12 måneder.

**Styring og kontroll
i virksomheten**

Tabell 20: Registreringsskjema for tilstandsrapportering (kjønn) 2018

		Kjønnsbalanse			Lønn		Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær		Tiltak 1	
		M %	K %	TOT. ANT.	M MND	K MND	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
Totalt i virksomheten	I FJOR	48	52	81	54 376	49 593	3	2	3	4	1	0	5	8	-	-
	I ÅR	43	57	86	58 704	53 134	3	4	0	2	15	4	6	8	5	2
Toppleidelse	I FJOR	100	0	1	104 800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I ÅR	100	0	1	105 925	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mellomledelse	I FJOR	50	50	8	77 607	72 056	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I ÅR	38	63	8	83 250	73 368	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alternativ karrierevei	I FJOR	41	59	32	62 119	55 303	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
	I ÅR	38	63	40	65 176	56 343	-	8	0	4	7	4	-	-	-	-
Saksbehandlere	I FJOR	59	41	29	43 966	42 597	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I ÅR	50	50	28	46 771	43 441	7	.	-	-	36	7	-	-	-	-
Kontortilsatte	I FJOR	36	64	11	37 617	33 253	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I ÅR	44	56	9	39 619	39 384	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Definisjon på kategorier:

- Mellomledelse: Avdelingsdirektør, kommunikasjonssjef, seksjonleder
  - Alternativ karrierevei: Prosjektleder, fagdirektør, sjefingeniør, senioringeniør, seniorarkitekt, seniorrådgiver
  - Saksbehandler: Overingeniør, rådgiver, arkivleder
  - Kontortilsatte: Avdelingsingeniør, førstekonsulent, konsulent
- Tiltak 1: Ansatte som gjennomfører etterutdanning på høyskole

Styring og kontroll i virksomheten

Inkluderingsdugnad og mangfold

I forbindelse med rekruttering oppfordrer direktoratet søkere med innvandrerbakgrunn og søkere med særlige behov for tilrettelegging å søke ledige stillinger. Den nye inkluderingsdugnaden for offentlig sektor, som ble iverksatt fra 1. juli, er implementert i rekrutteringsprosessene som samlet sett besto av 15 utlysninger.

Etter 1. juli hadde vi sju utlysninger. Ingen av søkerne oppga særlige behov for tilrettelegging eller at de hadde hull i CV, verken i søknadsportalen eller i intervjuene. Derfor påvirket heller ikke disse forholdene prosessene eller utfallet i ansettelsene.

“ Vi følger nøye med på at det ikke skal oppstå lønnsforskjeller som ikke kan forklares med annet enn kjønn

Direktoratet har allikevel flere arbeidstakere med særlige behov som det rutinemessig tas hensyn til gjennom tilrettelegging av arbeidet, utstyr og lokaler. I 2018 tok vi også inn en ny lærling i kontorlag. Videre har vi også god samhandling

med NAV knyttet til kandidater som har hull i CV og behov for praksis for å komme tilbake i arbeidslivet.

For direktoratet som helhet er det nå om lag ni prosent som har en annen etnisk bakgrunn enn norsk.

Sykefravær

Direktoratet er en IA-virksomhet og arbeidsmiljøutvalgets målsetting for sykefraværet i 2018 var på 5,6 prosent. Resultatet i 2018 ble et sykefravær på 6,6 prosent, noe som er en nedgang på 0,8 prosent fra året før. Hoveddelen av sykefraværet er fremdeles langtidsfravær som ikke oppgis å være jobbrelatert. Vi har god kontakt med NAV gjennom dialogmøter og bedriftshelsetjenesten i tilknytning til de lengre fraværsforløpene.

I samarbeid med bedriftshelsetjenesten har vi bistått ansatte som har hatt behov for rask tilgang til behandlinger, hos blant annet fysioterapeut og psykolog. Vi ser at dette bidrar positivt til at sykefraværet ikke øker unødige fordi ansatte venter i behandlingsskø.

Arbeidsmiljø

Annethvert år gjennomfører vi en medarbeiderundersøkelse i direktoratet. Siste undersøkelse var høsten 2018. Resultatene er stort sett som i staten forøvrig, men fordi det er forskjellige nyanser og utfordringer i avdelingene utvikles det avdelingsvise oppfølgingstiltak for forbedringer. Disse skal følges opp i perioden fram til neste undersøkelse i 2020. Arbeidet med utviklingstiltak på direktorats- og avdelingsnivå og oppfølging av disse, følges opp av direktør.

Utviklingsmuligheter

Det er et økt fokus på at direktoratets kompetanse for å møte framtidige utfordringer må utvikles og fornyes ved kompetanseendring i det personalet vi har, i tillegg til rekruttering. Overordnede tiltak på dette området er under utvikling samtidig som individuell mulighet for kompetansebygging knyttet til egne arbeidsresultater videreføres som en del av personalledelsen. Dette håndteres minst en gang i året, i medarbeidersamtaler. I 2018 var 52 prosent av de ansatte på kortvarige, kompetansehevede tiltak og kurs, internt og eksternt. Noen har også deltatt på lengre kurs eller utdanningsløp med eksamen.

**Styring og kontroll
i virksomheten**

Målbruk

Direktoratet ligger under målet om minimum 25 prosent av begge målformer på nettsider, tekster og sosiale medier. Når det gjelder skjemaer, er alle byggesaksblanketter med ett unntak tilgjengelige på begge målformer.

Selv om vi mangler en del på å nå målet om minst 25 prosent innhold på begge målformer, ga økt bevissthet en positiv utvikling i 2018. Vi har brukt ressurser på å utarbeide innhold på nynorsk til dibk.no og arbeidet med å øke bruken av nynorsk fortsetter i 2019.

Forvaltning av egne eiendeler

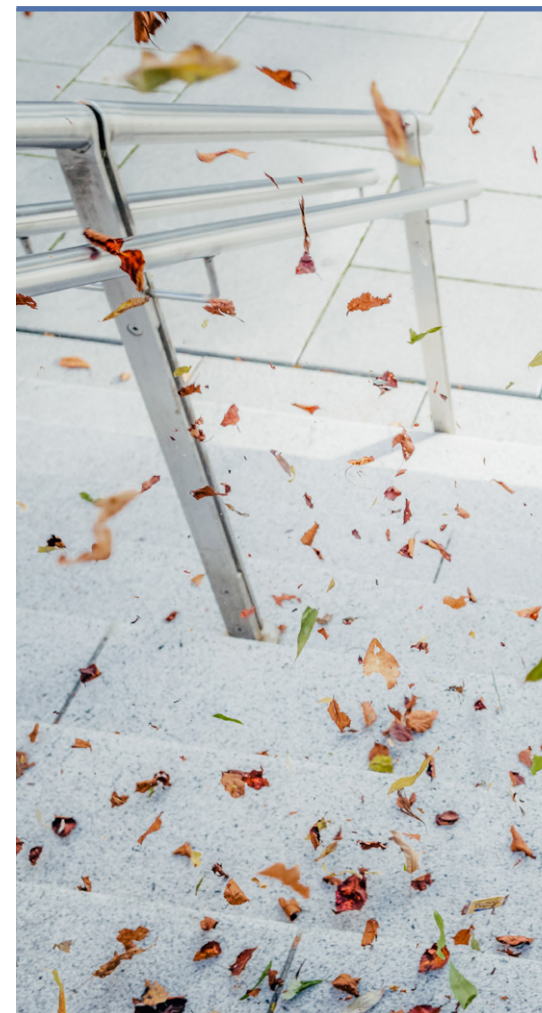
Direktoratet for byggkvalitet leier lokaler i Mariboegs gate 13, Oslo og Hunnsvegen 5, Gjøvik. Lokalene utvikles og vedlikeholdes kontinuerlig slik at det ikke oppstår vedlikeholdsetterslep. I tråd med tildelingsbrevet, rapporterte direktoratet i 2018 data for areal og kostnader for lokaler til statens felles system for dette. I rapporteringen disponerte direktoratet 3 310 kvadratmeter kontorlokaler. Det tilsvarer 39 kvadratmeter per ansatt. Samlet kostnad var 10,1

millioner kroner og dette tilsvarer 3 039 kroner per kvadratmeter.

Fordi antall ansatte og andelen ansatte som arbeider i landskap har økt, viser statistikken at arealeffektiviteten er bedret siden forrige rapportering.

“ Lokalene utvikles og vedlikeholdes kontinuerlig slik at det ikke oppstår vedlikeholdsetterslep

Materielle verdier på arbeidssstedene er sikret med alarm og tilgangskontroll og det var i 2018 ingen avvikhendelser knyttet til dette. Bruken av mobile enheter med bærbare maskiner, mobiltelefoner og nettbrett er stadig økende, og risiko knyttet til dette er under god kontroll gjennom gode systemer for oversikt og oppsett, og eventuell gjenfinning samt fjernsletting av enheter ved tap.

Fotograf: Ilja Hendel

V.

Vurdering av framtidssutsikter

Direktoratets viktigste oppgaver de neste årene er å legge til rette for at både byggesaksprosessen og regelverket digitaliseres. Dette vil gi høyere kvalitet på byggesøknadene, og en raskere og mer enhetlig behandling av søknadene. Vi skal samtidig arbeide for at vi får flere miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, som også er tilpasset klimaendringer.

Direktoratet for byggkvalitet er i betydelig utvikling både som myndighet og kompetansesenter for byggkvalitet. De overordnede prioriteringene i direktoratets tildelingsbrev for 2018, er oppgaver der vi må jobbe i et lengre perspektiv og disse overordnede prioriteringene er enda tydeligere beskrevet i tildelingsbrevet for 2019. Dette er spennende oppgaver som vil utfordre oss på å arbeide strategisk.

For å lykkes, må vi være oppmerksomme på trender og utviklingstrekk som påvirker arbeidet vårt. I tillegg er det nødvendig å bygge opp mer kunnskap om tilstanden i bygningsmassen.

Digitalisere byggesaksprosessen og forenkle bygningsregelverket

Fellestjenester BYGG begynner nå – et år etter at plattformen kom i drift – å skyte fart. Vår oppgave framover blir å bidra til at de nye digitale verktøyene som utvikles på Fellestjenester BYGG, tas i bruk. Målet er at 90 prosent av byggesøknadene til kommunene skal gå gjennom Fellestjeneste BYGG innen utgangen av 2020. Et viktig moment for at nye søknadsløsninger skal bli tatt i bruk, er å stenge dagens søknadsløsning ByggSøk. ByggSøk tilfredsstillende ikke lenger dagens krav til en moderne sluttbrukerløsning, men den er mye brukt. Direktoratet er i dialog med departementet om når ByggSøk kan stenges.

I byggenæringen ser vi at stadig flere foretak tar i bruk digitale verktøy, spesielt gjelder dette for bygningsinformasjonsmodeller (BIM). Direktoratet skal være en bidragsyter på dette området, for å bidra til å forenkle bransjens arbeid og arbeidsformer. Vi er i startfasen i arbeidet med å omforme byggteknisk forskrift (TEK), for å legge til rette for utvikling av automatisk regelsjekk av BIM-modeller. Dette er et omfattende arbeid som vil pågå over flere år, men som kan gi store gevinster for byggenæringen.

Det er et mål for direktoratet å tilrettelegge for at IT-næringen videreutvikler digitale søknadsløsninger for innsending og saksbehandling av byggesøknader. I dag produseres det mye tegningsmateriale som legges ved søknadene til kommunene. For bransjen som gjør mye av sitt arbeid i BIM-modeller, medfører det betydelig ekstraarbeid å lage tegninger som kun trengs for byggesaken. Vi jobber derfor med utvikling av byggesaksBIM, hvor bransjen enkelt kan trekke ut kun de opplysningene som kommunen trenger fra en mer omfattende BIM-modell. På sikt vil dette bli en vesentlig forenkling for bransjen og kommunene. En byggesaksBIM vil kreve endring i kompetansen og arbeidsprosessene i byggesaksenhetene i kommunene. Direktoratet har som mål at byggesaksBIM kan testes sammen med bransjeaktører og pilotkommuner i løpet av 2019.

“ For å lykkes, må vi være oppmerksomme på trender og utviklingstrekk som påvirker arbeidet vårt

Kvalitet utover kravene i byggt teknisk forskrift

Direktoratet skal bidra til miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, også utover minimumskravene som dagens byggt tekniske forskrift stiller til nybygg og eksisterende bygg. I dette arbeidet ønsker vi å stimulere utviklingsprosjekter og drive informasjonsvirksomhet. Deler av arbeidet vil også være forskriftsutvikling knyttet til energikravene og utarbeiding av forslag til nesten nullenergivå.

Vi vil også, i samarbeid med departementet, arbeide for å øke kunnskapen om hvordan kommunale planbestemmelser om tilgjengelighet og universell utforming kan utfylle kravene i byggt teknisk forskrift, på en egnet måte.

“ **Et stort flertall av byggene som skal brukes om 20 år, er alt oppført**

Et stort flertall av byggene som skal brukes om 20 år, er alt oppført. Endringen av regelverket som er gjort de siste årene, for å oppnå bedre energiløsninger og mer tilgjengelige bygg, vil ha liten effekt på den eksisterende bygnings-

massen. For å nå målet om at flere boliger og bygg blir tilpasset en aldrende befolkning og klima- og miljøutfordringene, ønsker vi derfor framover å påvirke boligeiere. Vi ønsker at de i større grad velger løsninger som gir en kvalitetsøkning på tilgjengelighet, klimatilpasning og energi og miljø når de pusser opp og oppgraderer boligene sine. Vi bør også se på hvordan regelverket utformes, slik at tiltak på eksisterende bebyggelse kan gi en kvalitetsøkning på de prioriterte områdene.

Kunnskap om tilstanden i bygningsmassen

Minimumskravene til bygg i byggt teknisk forskrift har vært endret mye de siste 20 årene. Samtidig ser vi at mye av bygningsmassen er eldre enn 20 år, og det er debatt om bærekraft og riving av bygg versus bevaring av bygg. Kunnskap om dagens bygningsmasse blir derfor stadig viktigere, både i et økonomisk perspektiv og i et miljøperspektiv.

Kunnskap om tilstanden i bygningsmassen, byggefeil, etterlevelse av regelverk og effekten av regelverksendringer er oppgaver vi skal prioritere de neste årene. Direktoratet skal være en pådriver for at kunnskap om byggkvalitet styrkes

i byggenæringen, hos kommunene og blant bolig- og byggeiere.

Gjennom tilsyn bidra til kvalitet i bygg og kvalifiserte aktører

Slik byggreglene er utformet, er det ikke det offentlige som har ansvar for at de tekniske kravene i regelverket etterfølges. Denne oppgaven er overlatt til de ansvarlige foretakene i byggesaken. Det offentlige oppgave er å føre tilsyn med at regelverket følges. Direktoratet for byggkvalitet har ansvar for markedstilsyn for byggevarer og tilsyn med de sentralt godkjente foretakene. Kommunene fører tilsyn med de ansvarlige foretakene og deres konkrete byggeprosjekter.

Direktoratet har en viktig oppgave i å lære opp og gi råd til kommunene i deres tilsynsarbeid. Vi vil framover jobbe med å utvikle et godt samarbeid innenfor disse tre tilsynsoppgavene, for å heve kvaliteten og effektiviteten innenfor det totale tilsynsarbeidet. Vi tror også at vi på sikt vil få en effekt i nye digitale søknads- og saksbehandlingsløsninger, som vil frigjøre ressurser i kommunene til å prioritere tilsynsarbeid. Dette vil igjen kunne gi en kvalitetsheving av det som bygges i dag.

Behov for innovasjon og effektivisering av offentlig forvaltning

Raske endringer i samfunnet, mindre handlingsrom i offentlige budsjetter og økte forventninger til offentlige tjenester, krever innovasjon og effektivisering. Det er nødvendig å ha et kritisk blikk på vår egen virksomhet. Høyere effektivitet innebærer ikke nødvendigvis å gjøre mer av det samme. Vi må lete etter virkemidler og tiltak som kan gi større effekt, ved mindre ressursbruk. Digitaliseringen og den teknologiske utviklingen vil være inngripende i alle deler av virksomheten. Dette krever god oversikt og forutseenhet, lærende tilnærming og evne til stadig fornying av kompetansen vår.

Utvikling av direktoratet

Direktoratet må utvikles både som myndighet, nasjonalt kompetansesenter og som statens rådgiver. Vi må ta nye og endrede rammebetingelser inn over oss. Dette krever utvikling av kunnskap, ferdigheter og holdninger som fremmer endringsvilje og -evne.

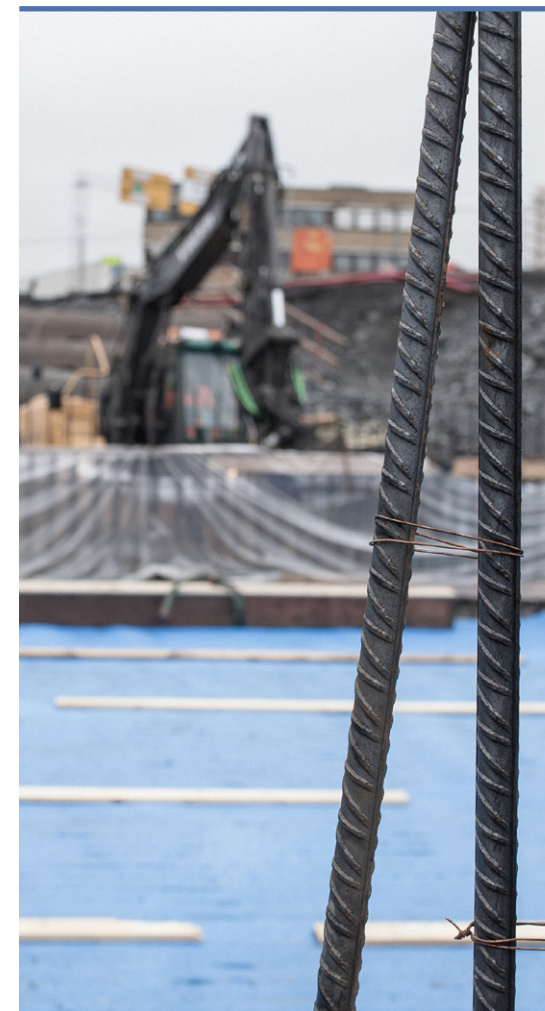
Direktoratet vil framover legge større vekt på kompetanseutvikling av organisasjonen, for å sikre at vi har riktig kompetanse til å løse oppgavene våre effektivt.

Direktoratet må ta utgangspunkt i reelle brukerbehov og avveie disse med politiske føringer og allmenne samfunnsinteresser.

“ Dette krever utvikling av kunnskap, ferdigheter og holdninger som fremmer endringsvilje og -evne

Direktoratet må se åpent på arbeidet med å finne gode løsninger og hensiktsmessige virkemidler. Vi må sikre kunnskap og effekter av tiltakene våre, og vurdere kostnader opp mot nytte.

Direktoratet må fortsette å utvide samspillet med kommunesektoren og andre statlige myndigheter, og se ulike virkemidler i sammenheng.

Fotograf: Ilja Hendel

VI.

Årsregnskap

Direktoratets målsettinger for 2018 er realisert innenfor tilgjengelige budsjettammer. Gjennom streng prioritering og målretting sett opp mot tildelingsbrev og styringsdialog, har vi en ressursituasjon som er tilfredsstillende med minimal risiko for merforbruk. I 2018 ble resultatet en mindreinntekt for gebyrer knyttet til sentral godkjenning. Dette er fullt ut kompensert ved tilsvarende reduksjon på utgiftssiden for ordningen.

Ledelseskommentar

årsregnskapet 2018

Vurdering av vesentlige forhold

Regnskapet gir et dekkende bilde av direktoratets disponible bevilgninger og regnskapsførte utgifter. Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten og er identisk med innrapporteringen til statsregnskapet.

De siste årene har direktoratet fått utvidede oppgaver og rammer for oppgaveløsningen. I 2018 stabiliserte denne situasjonen seg og budsjettressursene ble i hovedtrekk videreført fra 2017. Ressursutviklingen har i særlig grad vært knyttet til fagbudsjettet på post 22 – Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling, der bruken av midlene er underlagt en særlig formell prosedyre for godkjenning av ressursbruk. Midlene rammebudsjetteres direkte koblet til målstrukturen i tildelingsbrevet og revideres gjennom

året, slik at ressursene brukes for å understøtte de viktigste resultatområdene. De strategisk viktigste, faglige prosjektene risikostyres og følges opp gjennom året ved formell porteføljestyring.

En viktig faktor for resultatoppnåelsen er å finne den riktige balansen mellom bruken av egne fagressurser på driftsbudsjettet og anskaffelser av eksterne ressurser gjennom fagbudsjettet. I 2018 er det funnet rom for forsiktig komplettering og utvikling av intern fagkompetanse, gjennom en kombinasjon av ressurser fra turnover og innsparinger i øvrig drift.

Direktoratets mål er alltid å ha tilstrekkelig sikkerhet mot merutgifter og mindreforbruk innenfor overførbare beløp. Disse målsettingen ble nådd også i 2018.

Den økonomiske utviklingen er beskrevet i rapporteringer til departementet gjennom året.

Det endelige resultatet for 2018 er beskrevet i forklaringer til statsregnskapet, og kan i korte trekk beskrives slik:

- Driftsutgifter post O1 gjøres opp med en mindreutgift på 3,5 prosent av sum bevilgning etter justering for mindreinntekt.
- Fagbudsjettet post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling gjøres opp med en mindreutgift på 2,3 prosent av sum bevilgning.
- Inntektskapitlet hadde en mindreinntekt på 4,9 prosent i forhold til budsjettet inntekt for sentral godkjenning. Mindreinntekten er kompensert fullt ut i tråd med selvkostprinsippet for ordningen med en tilsvarende reduksjon i sum bevilgning på driftsbudsjettet.

Utgifter

Utgifter kap 587 post 1 Drift

Posten dekker direktoratets lønns- og driftskostnader og mindreutgiften ble på 3,6 millioner kroner etter justering for mindreinntekt. Mindreutgiften er noe høyere enn den marginen vi ønsker å ha mot merforbruk. Dette skyldes at prognosene for pensjonskostnader fra Statens pensjonskasse som vi måtte legge til grunn i budsjett disponeringen, var høyere enn det som ble bokført utgift. Mindreutgiften utgjør 3,5 prosent av bevilgningen.

Utgifter kap 587 post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling

Dette er direktoratets fagbudsjett, som nyttes til faglig utviklingsarbeid og kunnskapsutvikling, som gir vesentlige bidrag til direktoratets resultater, samt til informasjons- og kommunikasjonsarbeid. Mindreutgiften ble på 1,1 millioner kroner, noe som tilsvarer 2,3 prosent av sum bevilgning. Dette er innenfor den marginen vi ønsker å ha mot merforbruk.

Over denne posten finansieres blant annet utviklingen av ByggNett. Dette er direktoratets strategi for digitalisering av byggesaksprosesser og byggsektoren, der implementering av Felles-tjenester BYGG på Altinn-plattformen var en

hovedaktivitet i 2018. Bygg21 - byggenæringens og myndighetenes samarbeidsprogram for å utvikle en kunnskapsbasert, bærekraftig og produktiv byggenæring - bruker også midler fra denne posten.

I revidert nasjonalbudsjett ble posten redusert med 5,7 millioner kroner fordi det ble besluttet at det planlagte seriositetsregisteret, som var budsjettert på denne posten, ikke skulle settes i drift.

Inntekter

Kap 3587 post 4 Sentral godkjenning

Årsgebyret for foretak som har sentral godkjenning var i 2018 på 3 100 kroner. Gebyr fra 13 600 foretak er inntektsført og utgjorde 42,2 millioner kroner. I forhold til budsjettert inntekt ble mindreinntekten på 2,2 millioner kroner, noe som utgjør 4,9 prosent.

Årsakene til nedadgående gebyrinngang er knyttet til at ordningen med sentral godkjenning er inne i en omstillings- og utviklingsperiode med usikkerhet rundt søknadstilgangen, og tydelig redusert antall foretak.

Sentral godkjenning skal være selvfinansier-

ende gjennom gebyrene. Samlet kostnad for ordningen er i 2018 beregnet til 41,8 millioner kroner og ordningen er med dette selvfinansierende. Hele mindreinntekten på 2,2 millioner kroner er kompensert gjennom tilsvarende reduksjon i tilgjengelig ramme for direktoratets driftsbudsjett. Reduserte kostnader ble i stor grad muliggjort gjennom særlig høy turnover i avdeling for sentral godkjenning dette året, med gjennomsnittlig betydelig reduksjon i bemanning og derved kostnader.

I revidert nasjonalbudsjett ble inntektsposten redusert med 5,7 millioner kroner fordi det ble besluttet at det planlagte seriositetsregisteret, der inntekter var budsjettert på denne posten, ikke skulle settes i drift.

Kap 3587 post 1 Diverse inntekter

På denne posten føres inntekter fra overtredelsesgebyrer knyttet til feilaktige opplysninger eller uriktig bruk av godkjenningsmerket for sentral godkjenning, og uriktig produktokumentasjon for produkter til bygg der direktoratet er tilsynsmyndighet.

Budsjettert inntekt er lav og gebyrene er vanskelige å budsjettere. For 2018 ble samlet gebyrinntekt på 115 000 kroner, mens budsjettert inntekt var på 17 000 kroner.

Andre opplysninger om regnskapet for 2018

Belastningsfullmakter

Direktoratet fikk i 2017 en treårig belastningsfullmakt fra Difi på kapittel O540 post 25 for «Medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter for prosjektet plan og geodata for selvbetjeningsløsninger». Medfinanseringen gjelder for årene 2017, 2018 og 2019. For 2018 var belastningsfullmakten på kroner 7 850 000. Av fullmakten ble det benyttet kroner 7 849 107.

Belastningsfullmakten fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet på kapittel 500 post 21 for utredning om kvalitetskriterier i grunnlånet, i samarbeid med Husbanken, var på kroner 400 000. Av fullmakten ble det benyttet kr 300 000.

Avtale med Direktoratet for økonomistyring

Direktoratet for byggkvalitet er fullservicekunde for lønns- og regnskapstjenester hos DFØ, men har et selvstendig ansvar for all regnskapsføring. Vi bruker standard kontoplan og fører regnskap etter kontantprinsippet.

Avtale med Statens innkrevingsentral

Direktoratet har en avtale med Statens innkrevingsentral om innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyrer med hjemmel i plan- og bygningsloven. Belastningsfullmakten føres på vårt inntektskapittel 3587 post O1. For 2018 ble det krevd inn til sammen kroner 115 000.

Endringer i kostnadsbildet fra 2017

Eiendomsskatt

Fra 2017 ble det i Oslo kommune innført eiendomsskatt på næringsbygg. Utgiftene til eiendomsskatt ble ikke registrert før på 2018-regnskapet og har ført til en økning av husleiekostnadene i Oslo.

Rekruttering

I 2018 var det en relativt høy turnover i DiBK, spesielt i avdeling for sentral godkjenning. Dette førte til spesielt mange utlysninger og behov for rekrutteringsassistanse for å finne riktig kompetanse og gjennomføre ansettelsesprosessene raskt nok.

Revisjon av regnskapet

Riksrevisjonen gjennomfører kontroller og revisjon av direktoratets regnskap.

Oslo, 15. mars 2019

Per-Arne Horne
Direktør

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2018

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) og mindreutgift
0587	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	107 101 000	101 262 228	5 838 772
0587	Kunnskapsutvikling og informasjon	22	Diverse	A, B	48 414 000	47 301 905	1 112 095
0500	Kom. og Mod. dep, spes. driftsutg.	21	Belastningsfullmakt	A, B	400 000	300 000	-
0540	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT prosjekter	25	Belastningsfullmakt	A, B	7 850 000	7 849 107	-
1633	Nettoordning for mva i staten	01	-	-	0	14 236 343	-
Sum utgiftsført					163 765 000	170 949 584	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3587	Diverse inntekter	01	Inntekt	A	17 000	**	-
3587	Gebyr for godskjenning f. foretak	04	Inntekt	A, 1	44 370 000	42 163 102	- 2 206 898
5309	Tilfeldige inntekter	29	Inntekt		0	111 862	-
5700	Arbeidsgiveravgift***	72	Arbeidsgiveravgift	2	0	9 061 394	-
Sum inntektsført					44 387 000	51 336 358	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						119 613 227	
Kapitalkontoer							
60062701	Norges Bank KK /innbetalinger					45 660 030	-
60062702	Norges Bank KK/utbetalinger					- 164 626 179	-
705870	Endring i mellomværende med statskassen					- 647 077	-
Sum rapportert						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
		31.12.2018	31.12.2017	Endring
705870	Mellomværende med statskassen	- 3 068 037	- 2 420 960	- 647 077

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

** Direktoratet har gitt belastningsfullmakt til SI på kap 3587 post 01 for innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. SI har innkrevd kr 115 000.

*** Differansen i arbeidsgiveravgift mellom bevilgningsrapporten og note 2 på kr 1 316,16, skyldes feilføring på kappost i 2017. Feilen ble kommentert på fjorårets årsregnskap og er rettet opp i 2018.

Note A: Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0587 01	1 784 000	105 317 000	107 101 000
0587 22	33 000	48 381 000	48 414 000
0500 21	-	400 000	400 000
0540 25	-	7 850 000	7 850 000
3587 01	-	17 000	17 000
3587 04	-	44 370 000	44 370 000

Note B: Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter/ mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0587 01	Kan overføres	5 838 771	-	5 838 771	-2 206 898	-	-	3 631 873	5 355 050	3 631 873
0587 22	Kan overføres	1 112 095	-	1 112 095		-	-	1 112 095	2 420 700	1 112 095
0500 21	Mottatt belastningsfullmakt	0	-	0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	-	-
0540 25	Mottatt belastningsfullmakt	0	-	0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	-	-

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
3587 01	-	115 000	-

- Direktoratets ubrukte bevilgninger på kap 058701 og kap 058722 er under grensen av maks overføring på 5 %. DiBK har søkt KMD om overføring av ubrukte bevilgninger til 2019. KMD gir tilbakemelding om endelig beløp som kan overføres.
- Direktoratet har mottatt belastningsfullmakt fra KMD på kap 0500 post 21 på kr 400 000. DiBK har benyttet kr 300 000 av belastningsfullmakten.
- Direktoratet har mottatt belastningsfullmakt fra DIFI på kap 0540 post 25 på kr 7 850 000. DiBK har benyttet kr 7 849 107 av belastningsfullmakten.
- Direktoratet har gitt belastningsfullmakt til SI på kap 3587 post 01 for innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. SI har i 2018 innkrevd kr 115 000.

Oppstilling av artskontorrapportering 31.12.2018				
		Note	2018	2017
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	Innbetalinger fra gebyrer	1	42 163 102	44 354 521
	Andre innbetalinger	1	0	0
	Sum innbetalinger fra drift	-	42 163 102	44 354 521
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	Utbetalinger til lønn	2	73 324 666	72 958 952
	Andre utbetalinger til drift	3	81 468 914	76 172 816
	Sum utbetalinger til drift	-	154 793 580	149 131 768
Netto rapporterte driftsutgifter			112 630 478	104 777 247
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	Innbetaling av finansinntekter	4	0	-196
	Sum investerings- og finansinntekter	-	0	-196
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	Utbetaling til investeringer	5	1 917 364	2 775 809
	Utbetaling av finansutgifter	4	2 296	8 088
	Sum investerings- og finansutgifter	-	1 919 661	2 783 897
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter			1 919 661	2 784 093
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	6	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	6 678 000
	Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	-	0	6 678 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler	Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	-	111 862	111 774
	Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	-	9 061 394	8 933 430
	Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	-	14 236 343	13 448 948
	Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-	5 063 088	4 403 744
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet			119 613 227	118 643 085

Oversikt over mellomværende med statskassen

		Note	2018	2017
Eiendeler og gjeld	Fordringer		0	40 066
	Kasse		0	0
	Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
	Skyldig skattetrekk		-3 068 037	-2 449 409
	Skyldige offentlige avgifter		0	-15 243
	Annen gjeld		0	-7 025
Sum mellomværende med statskassen		8	-3 068 037	-2 431 611

Note 1: Innbetalinger fra drift

		31.12.2018	31.12.2017
Innbetalinger fra gebyrer	Gebyrer m.m. - driftsinntekt	42 163 102	44 354 521
	Sum innbetalinger fra gebyrer	42 163 102	44 354 521
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		0	0
Andre innbetalinger	Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift		42 163 102	44 354 521

Note 2: Utbetalinger til lønn

		31.12.2018	31.12.2017
Lønn		58 764 683	57 902 343
Arbeidsgiveravgift**		9 062 710	8 933 430
Pensjonsutgifter*		6 379 319	6 460 014
Sykepenger og andre refusjoner (-)		- 2 775 715	- 1 921 692
Andre ytelser		1 893 668	1 584 856
Sum utbetalinger til lønn		73 324 666	72 958 952

Antall årsverk***:	79	83
--------------------	----	----

* Pensjonsutgifter kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2018 er 14 prosent. Premiesatsen for 2017 var 12 prosent.

** Differansen i arbeidsgiveravgift mellom bevilgningsrapporten og note 2 på kr 1 316,16 skyldes feilføring på kappost i 2017. Feilen ble kommentert på fjorårets årsregnskap og er rettet opp i 2018.

*** Årsverk for 2018 er iberegnet overtid og midlertidig ansatte.

Note 3: Andre utbetalinger til drift

	31.12.2018	31.12.2017
Husleie	8 248 659	7 591 578
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	648 992	261 434
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	890 230	893 752
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	167 862	155 075
Mindre utstyrsanskaffelser	482 727	291 931
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 993 320	1 503 364
Kjøp av fremmede tjenester	56 618 479	54 447 815
Reiser og diett	2 512 768	2 887 531
Øvrige driftsutgifter	9 905 879	8 140 336
Sum andre utbetalinger til drift	81 468 914	76 172 816

Note 4: Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2018	31.12.2017
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	-196
Sum innbetaling av finansinntekter	0	-196

Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	2 296	8 088
Sum utbetaling av finansutgifter	2 296	8 088

Note 5: Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2018	31.12.2017
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	534 537	543 265
Maskiner og transportmidler	0	52 430
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 382 827	2 180 114
Sum utbetaling til investeringer	1 917 364	2 775 809

Note 6: Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2018	31.12.2017
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7: Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2018	31.12.2017
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	0	6 678 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	6 678 000

Note 8: Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A – Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen		31.12.2018	31.12.2018	
		Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler	Sum	0	0	0
Omløpsmidler	Kundefordringer	62 000	0	62 000
	Sum	62 000	0	62 000
Langsiktig gjeld	Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld	Leverandørgjeld	-2 187 993	0	-2 187 993
	Skyldig skattetrekk	-3 068 037	-3 068 037	0
	Sum	-5 256 030	-3 068 037	-2 187 993
Sum		-5 194 030	-3 068 037	-2 125 993

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Direktoratet for byggkvalitet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert

til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet.

Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene. Direktoratet er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

